2025
FAALİYET RAPORU

Anayasa Mahkemesi Yayınları

2025 FAALİYET RAPORU

© 2026, Anayasa Mahkemesi

Anayasa Mahkemesinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kaynak gösterilmeden başka bir yerde yayımlanamaz.

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı
Strateji Geliştirme Müdürlüğü

Adres : Ahlatlıbel Mahallesi İncek Şehit Savcı
Mehmet Selim Kiraz Bulvarı No: 4
06805 Çankaya/Ankara
Telefon : (312) 463 73 00
Faks : (312) 463 74 00
e-posta : bilgi@anayasa.gov.tr
x.com : @AYMBASKANLIGI
Web : www.anayasa.gov.tr

Tasarım ve Baskı
EPAMAT
Basım Yayın Promosyon San. Tic. Ltd. Şti.
Telefon : (0312) 394 48 63
Faks : (0312) 394 48 65
Web : www.epamat.com.tr

Basım Tarihi
Nisan, 2026

Başkan'ın Sunuşu

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın verdiği yetki ve görevleri yerine getirirken yasalar çerçevesinde kamu kaynağı kullanan yüksek yargı kurumu olmanın bilinç ve gayreti içinde idari yönden planlı, hesap verebilen, şeffaf, yararlanıcı odaklı, geleceğe dönük ve iletişime açık bir yönetim anlayışını benimsemiştir.

Başkanlığımız bu kapsamda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtildiği üzere stratejik yönetim sistemini benimsemiş ve titizlikle uygulamaktadır. Stratejik yönetim; kurumların kaynaklarını etkin, ekonomik ve verimli kullanmasını, gelecek planlarını yapmasını ve bu planlara ulaşmadaki başarılarını ölçmeyi sağlamaktadır. Kamu mali yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesinde büyük rol oynayan stratejik yönetim sisteminin denetim aşamasının en önemli unsuru faaliyet raporudur. Faaliyet raporu, idare hakkındaki genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleşmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan mali bilgileri, stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenmektedir.

Özverili çalışmalarıyla Başkanlığımızın amaç ve hedeflerine ulaşılması yolunda katkı sağlayan tüm çalışanlarımıza teşekkür eder, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı 2025 yılı Faaliyet Raporu'nun ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını dilerim.

Kadir ÖZKAYA
T.C. Anayasa Mahkemesi Başkanı

İçindekiler

I. ANAYASA MAHKEMESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER 11
A. MİSYON VE VİZYON 12
B. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR 14
C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER 16
1. Fiziksel Yapı 16
2. Teşkilat Yapısı 16
2.1 Başkanlık 18
2.2 Genel Kurul 20
2.3 Bölümler 20
2.4 Komisyonlar 21
2.5 Genel Sekreterlik 21
3. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı 25
4. İnsan Kaynakları 26
4.1 Üyelerin Seçimi 26
4.2 Kadro Durumu 27
5. Sunulan Hizmetler 30
5.1 Anayasa Yargısı 30
5.1.1 Norm Denetimi 30
5.1.2 Bireysel Başvuru 36
5.1.3 Yüce Divan Yargılamaları 47
5.1.4 Siyasi Parti Kapatma Davaları 47
5.1.5 Siyasi Parti Mali Denetimi 47
5.1.6 Yasama Dokunulmazlığı İşleri 48
5.1.7 Milletvekilliğinin Düşmesi İşleri 48
5.2 Anayasa Mahkemesinin 2025 Yılı Faaliyetleri 49
5.2.1 Genel Faaliyetleri 49
5.2.2 Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi (AYAM) 55
5.2.3 Uluslararası Faaliyetler 67
5.2.4 Uluslararası Organizasyonlarla İş Birliği 78
5.2.5 Ulusal Anayasa Mahkemeleri ile İş Birliği
5.2.6 2025 Yılında Uluslararası Faaliyetler
6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi 84

II. AMAÇ VE HEDEFLER 87
1. Yargısal Faaliyetlerin Güçlendirilmesi 88
2. Performans ve Verimliliğin Arttırılması 88
3. Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi 88
4. Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi 88
III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER 91
A. MALİ BİLGİLER 92
1. Bütçe Uygulama Sonuçları 92
2. Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar 94
3. Mali Denetim Sonuçları 95
B. PERFORMANS BİLGİLERİ 95
1. Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri 95
1.1 Alt Programın Hedefi 96
1.2 Anayasa'ya Uygunluk Denetimi ve Yargı 96
1.3 Siyasi Partilerin Mali Denetimi 97
1.4 Mali Denetimde İlk İnceleme. 97
1.5 Mali Denetimde Esasın İncelenmesi 97
2. Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi 98
2.1 Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler 98
2.2 Performans Denetim Sonuçları 100
3. Stratejik Planın Değerlendirilmesi 100
4. Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi 112
IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ 115
A. ÜSTÜNLÜKLER 116
B. ZAYIFLIKLAR 116
C. DEĞERLENDİRME 116
1. Fırsatlar 116
2. Tehditler 116
Ç. ÖNERİ VE TEDBİRLER 117
V. EKLER 119
Ek 1 Mali Hizmetler Birim Yöneticisinin Beyanı 120
Ek 2 İç Kontrol Güvence Beyanı 121

Tablolar

TABLO 1	DOLU-BOŞ KADRO DURUMU	28
TABLO 2	PERSONELİN EĞİTİM DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMLARI	29
TABLO 3	PERSONELİN CİNSİYETLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI	29
TABLO 4	KURUMSAL SINIFLANDIRMAYA GÖRE BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ	92
TABLO 5	EKONOMİK SINIFLANDIRMAYA GÖRE BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ (BİRİNCİ DÜZEY)	92
TABLO 6	BÜTÇE GİDERLERİNİN FAALİYET SINIFLANDIRILMASI TABLOSU	93
TABLO 7	BÜTÇE GİDERLERİNİN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU	93
TABLO 8	PROGRAM BAZINDA BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ	94
TABLO 9	HEDEF (H1.1) HÂKİM VE CUMHURİYET SAVCILARININ MESLEK İÇİ EĞİTİM KAPSAMINDA BELİRLİ SÜRELERLE ANAYASA MAHKEMESİNDE GÖREV ALMALARININ SAĞLANMASI	100
TABLO 10	HEDEF (H1.2) YARGITAY VE DANIŞTAY İÇTİHATLARININ BİREYSEL BAŞVURU KARARLARIYLA UYUMUNUN SAĞLANMASI	101
TABLO 11	HEDEF (H1.3) TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN KORUNMASINA VE İLK DERECE DÜZEYİNDE İNSAN HAKLARI İHLALLERİNİN AZALTILMASINA KATKIDA BULUNULMASI	102
TABLO 12	HEDEF (H1.4) RAPORTÖRLERİN İNSAN HAKLARI VE ANAYASA YARGISI ALANINDA BİLGİ, GÖRGÜ VE TECRÜBELERİNİN ARTTIRILMASI	103
TABLO 13	HEDEF (H1.5) KARARLARIN İCRASININ SAĞLANMASI	104
TABLO 14	HEDEF (H2.1) KARAR TASLAĞI VE RAPOR HAZIRLAMA SÜREÇLERİNİN ANALİZİ İLE NİTELİK ARTIRIMININ SAĞLANMASI VE YAZIM SÜREÇLERİNİN KISALTILMASI	105
TABLO 15	HEDEF (H2.2) KARAR OLUŞTURMA SÜREÇLERİNDE BİLİŞİM SİSTEMLERİNİN ETKİN KULLANIMI İÇİN TEKNİK ALTYAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ	106
TABLO 16	HEDEF (H3.1) FİZİKİ VE TEKNİK ALTYAPININ MAHKEMENİN İHTİYAÇLARINA UYGUN HÂLE GETİRİLMESİ	107
TABLO 17	HEDEF (H3.2) BİLİŞİM ALTYAPISININ MAHKEMENİN İHTİYAÇLARINA UYGUN HÂLE GETİRİLMESİ	108
TABLO 18	HEDEF (H4.1) MEVZUAT ALTYAPISININ GELİŞTİRİLMESİ	109
TABLO 19	HEDEF (H4.2) İŞ VERIMININ ARTIRILMASI	110
TABLO 20	HEDEF (H4.3) KURULUŞ GÜNÜNÜN KURUMSAL KAPASİTEYİ GÜÇLENDİRECEK BİÇİMDE ULUSAL VE ULUSLARARASI PAYDAŞLARLA BİRLİKTE AKADEMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLERLE İCRA EDİLMESİNİN SAĞLANMASI	111

Grafikler

GRAFİK 1	YILLARA GÖRE GELEN İPTAL VE İTİRAZ BAŞVURUSU İLE TOPLAM BAŞVURU SAYISI	31
GRAFİK 2	YILLARA GÖRE SONUÇLANDIRILAN İPTAL VE İTİRAZ BAŞVURUSU İLE TOPLAM BAŞVURU SAYISI	32
GRAFİK 3	ÖNCEKİ YILLARDAN DEVREDEN VE 2025 YILINDA İPTAL VE İTİRAZ BAŞVURULARI	33
GRAFİK 4	2025 YILI İÇİNDE SONUÇLANDIRILAN İPTAL VE İTİRAZ BAŞVURULARINDA VERİLEN KARARLAR	34
GRAFİK 5	2025 YILI İNCELEME USUL VE SONUÇLARINA GÖRE BAŞVURU DAĞILIMI	35
GRAFİK 6	YILLARA GÖRE YAPILAN VE SONUÇLANDIRILAN BİREYSEL BAŞVURU SAYILARI	37
GRAFİK 7	2025 YILINDA YAPILAN VE SONUÇLANDIRILAN KARAR TÜRÜNE GÖRE DAĞILIMI	38
GRAFİK 8	MAKUL SÜREDE YARGILAMA HAKKINA İLİŞKİN YILLARA GÖRE YAPILAN VE SONUÇLANDIRILAN BİREYSEL BAŞVURU SAYILARI	39
GRAFİK 9	DERDEST BİREYSEL BAŞVURU SAYILARI	40
GRAFİK 10	SONUÇLANDIRILAN BAŞVURULARIN KARAR TÜRÜNE GÖRE DAĞILIMI	41
GRAFİK 11	SONUÇLANDIRILAN BAŞVURULARIN KARAR TÜRÜNE GÖRE DAĞILIMI	42
GRAFİK 12	İHLAL KARARLARININ ORANSAL DURUMU	43
GRAFİK 13	EN AZ BİR HAKKIN İHLAL EDİLDİĞİNE KARAR VERİLEN BİREYSEL BAŞVURU SAYILARII	44
GRAFİK 14	EN AZ BİR HAKKIN İHLAL EDİLDİĞİNE KARAR VERİLEN BİREYSEL BAŞVURU SAYILARI	44
GRAFİK 15	BİR HAKKIN İHLAL EDİLMEDİĞİNE KARAR VERİLEN BİREYSEL BAŞVURU SAYILARI	45
GRAFİK 16	ESASTAN İNCELENEN BİREYSEL BAŞVURU SAYILARI	45
GRAFİK 17	İHLAL KARARLARININ HAK VE ÖZGÜRLÜKLERE GÖRE DAĞILIMI	46

1. BÖLÜM

ANAYASA MAHKEMESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

A. MİSYON VE VİZYON

MİSYON

Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerinin, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, demokratik yaşamın, hukukun üstünlüğü ile hak ve özgürlüklerin güvencesi olmaktır.

VİZYON

Demokratik hukuk devletinin gelişimine katkıda bulunan, temel hak ve hürriyetler alanında standartların belirlenmesine ve bu standartların yükseltilmesine öncülük eden, önüne gelen uyuşmazlıkları anayasal sınırlar içinde kalarak adil ve hakkaniyete uygun şekilde karara bağlayan, ulusal ve uluslararası alanda örnek bir yüksek mahkeme olmaktır.

TEMEL DEĞERLER

B. YETKİ GÖREV VE SORUMLULUKLAR

1961 Anayasası Dönemi

Anayasa Mahkemesi ilk kez 1961 Anayasası ile kurulmuştur. Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, görev ve yetkileri, yargılama ve çalışma usulü ile kararlarının niteliği 1961 Anayasası'nın 145 ila 152. maddelerinde düzenlenmiş; buna bağlı olarak 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ise 22/4/1962 tarihinde kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi; kurulduğu bu ilk dönemde kanunların ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya *şekil ve esas* bakımından uygunluğunu denetleme görevinin yanı sıra görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Anayasa'da sayılan kişileri Yüce Divan sıfatıyla yargılamak, siyasi partilerin kapatılması hakkındaki davalara bakmak, siyasi partilerin gelir kaynakları ile giderlerine ilişkin hesapları incelemek ve Anayasa ile verilen diğer görevleri yerine getirmekle yetkili kılınmıştır.

1961 Anayasası'nın 145. maddesine göre Anayasa Mahkemesi on beş asıl ve beş yedek üyeden oluşurken üyelerden dördü Yargıtay, üçü Danıştay, biri Sayıştay Genel Kurulu tarafından; üç üye Türkiye Büyük Millet Meclisi, iki üye Cumhuriyet Senatosu, iki üye ise biri Askerî Yargıtaydan olmak üzere Cumhurbaşkanı tarafından seçilmekteydi.

1961 Anayasası'nda 1971'de gerçekleştirilen değişiklikle Anayasa Mahkemesine kanun hükmünde kararnameleri şekil ve esas bakımından, anayasa değişikliklerini ise Anayasa'da gösterilen şekil şartları bakımından denetleme görevi verilerek Mahkemenin görev alanı belirgin hâle getirilmiştir.

1982 Anayasası Dönemi

Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkileri 1982 Anayasası'nda 146 ila 153. maddeler arasında düzenlenmiştir. 1982 Anayasası döneminde Anayasa Mahkemesine ilişkin ilk kanuni düzenleme 10/11/1983 tarihli ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile yapılmıştır.

1982 Anayasası'nda Anayasa Mahkemesine kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetleme; Anayasa değişikliklerini ise sadece sınırlı sayıdaki şekil eksiklikleri yönünden inceleme, bunların yanı sıra Anayasa'da sayılan bazı kişileri görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılama ve siyasi partilere ilişkin dava ve başvurulara bakma görevi verilmiştir.

1982 Anayasası'nın ilk hâlinde Anayasa Mahkemesi, on bir asıl ve dört yedek üyeden oluşacak şekilde kurulmuştur. Bu üyelerin seçimi ise Cumhurbaşkanı tarafından şu şekilde gerçekleştirilmekteydi: İki asıl ve iki yedek üyeyi Yargıtay, iki asıl ve bir yedek üyeyi Danıştay,

birer asıl üyeyi Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve Sayıştay Genel Kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından, üye tam sayılarının salt çoğunluğu ile her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir asıl üyeyi ise Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumları öğretim üyeleri içinden göstereceği üç aday arasından, üç asıl ve bir yedek üyeyi ise üst kademe yöneticileri ile avukatlar arasından seçmekteydi. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesine seçilen üyeler 65 yaşını doldurunca emekli olmaktaydı.

2010 Anayasa Değişiklikleri Sonrası Dönem

Anayasa'nın 146 ila 149. maddelerinde değişiklik yapan 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan halk oylamasıyla kabul edilmesiyle birlikte Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Bu Anayasa değişikliğinin ardından kabul edilen 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile de Anayasa Mahkemesinin çalışma usul ve esasları yeniden belirlenmiştir.

Bu değişiklik ile üye sayısı on yediye çıkarılan Anayasa Mahkemesinin iki Bölüm ve Genel Kurul hâlinde çalışması benimsenmiş, Mahkemeye mevcut görevlerinin yanı sıra bireysel başvuruları karara bağlama ve bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesini yapmak üzere komisyonlar oluşturma imkânı tanınmıştır.

Siyasi partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılmakta; bireysel başvurular ise Bölümlerce karara bağlanmaktadır.

Ayrıca yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasa Mahkemesine Yüce Divan sıfatıyla *görevleriyle ilgili suçlardan* dolayı Cumhurbaşkanı'nı, Bakanlar Kurulu üyelerini, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi başkan ve üyelerini, başsavcılarını, Cumhuriyet başsavcı vekilini, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerini yargılama görevine ilave olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanı, Genelkurmay başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanları ve jandarma genel komutanını yargılama görevi verilmiştir.

2010 Anayasa değişikliği ile birlikte Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev süresi on iki yıl ile sınırlandırılmış, üyelerin yeniden seçilememesi esası getirilmiştir.

2017 Anayasa Değişiklikleri Sonrası Dönem

Anayasa'nın bazı maddelerinde değişiklik yapan 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un kabul edilmesiyle birlikte Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Bu Anayasa değişikliğinin ardından 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesi-

nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'da da değişiklik yapılarak Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ile usul ve esasları yeniden belirlenmiştir.

Anılan değişiklikle Anayasa Mahkemesinin üye sayısı on beşe düşürülmüş; Genel Kurulun başkan veya başkanvekilinin başkanlığında on üye ile toplanacağı, Bölümlerin üye sayısının altı olacağı düzenlenmiştir.

6771 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle "*kanun hükmünde kararname*" kavramı kaldırılmış, Cumhurbaşkanı'na *Cumhurbaşkanlığı kararnameleri* çıkarma yetkisi verilmiştir. Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddialarını inceleme yetkisi ve görevi de Anayasa Mahkemesine verilmiştir.

6771 sayılı Kanun'la Anayasa'da yapılan değişiklikle Başbakanlık kaldırılmış ve Anayasa Mahkemesine iptal davası açabilecek olanlar değişmiştir. Buna göre kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde iptal davası açabilme hakkı Cumhurbaşkanı'na, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az beşte biri oranındaki üyelere aittir.

Bu değişiklikle ayrıca Cumhurbaşkanı yardımcılığı kurulmuş, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ibaresinden "*Yüksek*" kelimesi çıkarılmış, Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kaldırılmıştır. Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesinden seçilen üyelerin görev sürelerinin sona ermesinden sonra anılan Mahkemelerden yeni üye seçilmeyecektir. Bu değişikliklerle beraber Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla yargılayabileceği kişiler de değişmiştir. Buna göre Anayasa Mahkemesine Cumhurbaşkanı'nı, Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanını, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkan ve üyelerini, başsavcılarını, Cumhuriyet başsavcı vekilini, Hâkimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılama yetkisi verilmiştir. Genelkurmay başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanları da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanabilmektedir. Anayasa Mahkemesinin jandarma genel komutanını yargılama yetkisi ise kaldırılmıştır.

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

1- Fiziksel Yapı

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı mülkiyeti Maliye Hazinesine ait olan Ahlatlıbel Mahallesi İncek Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Bulvarı No: 4 Çankaya/Ankara adresinde 63.826 m² arazi alanı içinde 8.297 m² üzerine kurulu merkez binada hizmet vermektedir.

29.612,77 m² yapı alanına sahip hizmet binası başkan, başkanvekili, üye, genel sekreter makam odaları, başraportör, raportör ve idari personel çalışma odaları ile kütüphane, sağlık

merkezi, toplantı salonları, Yüce Divan salonu ve fuayesi, yemekhane ve PTT şubesinden oluşmaktadır.

Başkanlığımız mensuplarının kullanımına tahsis edilen toplam 49 lojman bulunmaktadır. Ayrıca Başkanlığımız envanterine kayıtlı 17 binek araç olmak üzere toplam 25 araç vardır.

Mahkeme binası ile birlikte Mahkemenin teknoloji ve bilişim altyapısı da yenilenmiştir. Teknoloji ve bilişim altyapısının sadece donanım olarak değil lisanslar, yazılımlar, nitelikli insan kaynağı ve mevcut insan kaynağının eğitimi yönünde de artırılması için çalışmalar yapılmıştır. Teknik Hizmetler Müdürlüğünün yanı sıra 2018 yılında Bilgi İşlem Müdürlüğü kurularak yeni personel alımı ile yapısı güçlendirilmiştir. Ayrıca bütçe olanakları dahilinde raportörlerimize ve personelimize yönelik yabancı dil eğitimleri faaliyeti başlatılmıştır.

Mahkememiz teknoloji ve bilişim altyapısı fiziksel olarak, sunucular, veri depolama üniteleri, güvenlik duvarları, kablolu ve kablosuz ağ anahtarlama cihazları ile son kullanıcılar tarafından kullanılan donanımlardan (bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, projeksiyon cihazı vb.) oluşmaktadır.

Ses ve görüntü sistemleri sayesinde ulusal ve uluslararası toplantılar toplantı salonlarımızda icra edilmektedir. Ayrıca çevrim içi katılım desteği ve canlı yayın hizmetleri sağlanmaktadır.

Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) üzerinden yargı çevresi dışında bulunan ya da mahkemede hazır bulunan kişilerin video konferans yöntemiyle dinlenmesi ve ifadelerinin kayıt altına alınması sağlanmaktadır.

Mahkememiz çalışanlarının ihtiyaç duyduğu çeşitli lisanslar temin edilerek kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.

2- Teşkilat Yapısı

Mahkeme teşkilatı; Başkanlık, Genel Kurul, Bölümler, Komisyonlar, Genel Sekreterlik ve idari hizmet birimlerinden oluşur.

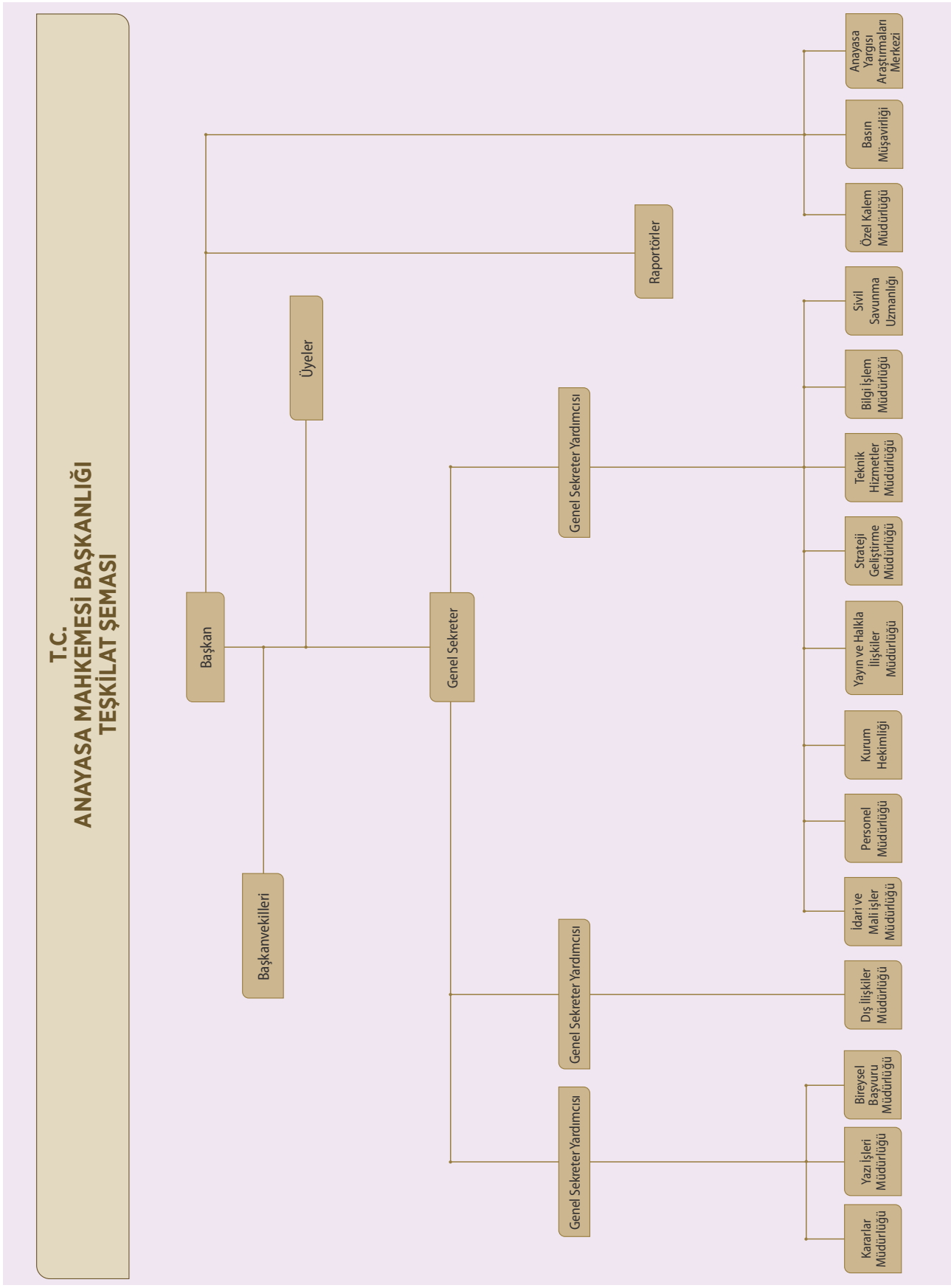
T.C.
ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI
TEŞKİLAT ŞEMASI
Başkan
Başkanvekilleri
Üyeler
Raportörler
Genel Sekreter
Genel Sekreter Yardımcısı
Genel Sekreter Yardımcısı
Genel Sekreter Yardımcısı
Karalar Müdürlüğü
Yazı İşleri Müdürlüğü
Bireysel Başvuru Müdürlüğü
Dış İlişkiler Müdürlüğü
İdari ve Mali İşler Müdürlüğü
Personel Müdürlüğü
Kurum Hekimliği
Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Strateji Geliştirme Müdürlüğü
Teknik Hizmetler Müdürlüğü
Bilgi İşlem Müdürlüğü
Sivil Savunma Uzmanlığı
Özel Kalem Müdürlüğü
Basın Müşavirliği
Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi

2.1 Başkanlık

Başkan ve başkanvekilleri, Uyuşmazlık Mahkemesi başkan ve başkanvekili, üyeler arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla dört yıl için seçilir. Görev süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Seçimler, bu görevlerin sona ereceği tarihten önceki iki ay içinde sonuçlandırılır.

Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Mahkemeyi temsil etmek

b) Mahkemenin verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak, bu amaçla uygun göreceği tedbirleri almak

c) Genel Kurulun ve gerektiğinde Bölümlerin gündemini belirlemek

ç) Genel Kurula ve Yüce Divana başkanlık etmek, gerekli gördüğü takdirde kendi yerine bu görevleri ifa etmek üzere başkanvekillerinden birini görevlendirmek

d) Genel sekreter ve genel sekreter yardımcıları ile başraportörleri görevlendirmek ve görevden almak

e) Mahkeme yönetmeliklerini onaylamak

f) Harcamaların Mahkeme bütçesine uygunluğunu denetlemek

g) Bölümlerden birinin fiilî ya da hukuki imkânsızlık nedeniyle toplanamaması hâlinde diğer bölümden üye görevlendirmek

ğ) Genel Kurulun aldığı prensip kararları doğrultusunda iş yükünün Bölümler arasında dengeli bir şekilde dağıtılması için gerekli önlemleri almak

h) Bölümlerden birinin iş yükünün normal çalışmayla karşılanmayacak şekilde arttığı ve Bölümler arasında iş yükü bakımından dengesizlik meydana geldiğinin tespiti hâlinde bu hususu görüşmek üzere Genel Kurulu toplantıya çağırmak

ı) Bölümlerin kararları arasında içtihat uyumsuzluğunun oluştuğu ya da oluşacağı kanaatine varıldığı veya Bölümlerce Genel Kurul tarafından karar alınmasının gerekli görüldüğü hâllerde Genel Kurulu toplantıya çağırmak

i) Bölüm başkanlarının da görüşlerini alarak bireysel başvurunun işleyiş ve organizasyonuna ilişkin düzenlemeler yapmak

j) Mahkeme personelinin atamasını yapmak

k) Gerekli görülen hâllerde basına ve kamuoyuna Mahkemeyle ilgili bilgi ve demeç vermek veya bu amaçla başkanvekili, üye veya raportör görevlendirmek

l) Mahkeme ile ilgili güvenlik önlemlerini almak veya aldırmak

m) Kanun ve İçtüzük'te belirtilen diğer görevleri yerine getirmek

Başkana ait görev ve yetkiler; Başkanlığın boş olması hâlinde kıdemli başkanvekili, başkanın mazeretli veya izinli olması hâllerinde ise başkan tarafından belirlenen başkanvekilince yerine getirilir. Başkanvekillerinin de bulunmaması durumunda Mahkemeye en kıdemli üye başkanlık eder.

Başkanvekillerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Başkanın gerekli gördüğü hâllerde Genel Kurula ya da Yüce Divana başkanlık etmek

b) Üyesi olduğu Bölümün oturumlarına başkanlık etmek ve Bölümün işlerini yönetmek

c) Başkanı olduğu Bölümün gündemini Genel Kurulun çalışmasını aksatmayacak şekilde belirlemek

ç) Bölümün duruşmalarına başkanlık etmek

d) Bölüm üyelerinin görev yapacakları Komisyonları belirlemek

e) Bölüm üyelerinin Komisyonlarda dönüşümlü olarak görev yapmalarını sağlamak, bu amaçla listeler hazırlamak

f) Komisyonların verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak, bu amaçla uygun göreceği tedbirleri almak

g) Komisyonların kararları arasında içtihat uyumsuzluğunun oluştuğu ya da oluşacağı kanaatine varıldığı hâllerde Bölümü bu konuyu görüşmek üzere toplantıya çağırmak

ğ) İş yükünün Komisyonlar arasında dengeli bir şekilde dağılımı için gerekli önlemleri almak

h) Kanun ve İçtüzük'te verilen görevler ile başkan tarafından tevdi edilen sair işleri yapmak

Başkanvekilliğinin boş, başkanvekilinin mazeretli ya da izinli olması hâllerinde başkanvekiline ait görev ve yetkiler Bölümdeki en kıdemli üye tarafından yerine getirilir.

Üyelerin yükümlülükleri şunlardır:

a) Hâkimlik mesleğinin vakar ve şerefine uygun hareket etmek zorundadır, görevleriyle bağdaşmayan herhangi bir faaliyette bulunamazlar.

b) Geçerli mazeretleri olmadıkça oturumlara katılırlar.

c) Mahkemede görüşülmekte olan veya Mahkemeye gelmesi muhtemel güncel konular hakkında görüş ve düşüncelerini açıklayamazlar.

ç) Oturumun ve oylamanın gizliliğini muhafaza ederler.

d) Oylamalarda çekimser oy kullanamazlar.

e) Görevleri dışında resmî veya özel hiçbir görev alamazlar; davet edildikleri ulusal veya uluslararası kongre, konferans ve benzeri bilimsel toplantılara ve Mahkemenin görev alanına ilişkin konularda çalışmalar yapan uluslararası kuruluşlara başkanın izniyle katılabilirler.

Sportif, sosyal ve kültürel amaçlı derneklere, yönetim ve denetim kurullarında görev almamak koşuluyla üye olabilirler.

2.2 Genel Kurul

Genel Kurul; başkanın veya belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında, başkan hariç en az on üye ile toplanır.

Genel Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) İptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara bakmak

b) Siyasi partilere ilişkin dava ve başvuruları karara bağlamak, mali denetim yapmak

c) İçtüzüğü kabul etmek veya değiştirmek

ç) Başkan ve başkanvekilleri ile Uyuşmazlık Mahkemesi başkanı ve başkanvekilini seçmek

d) Bireysel başvurulara ilişkin olarak Bölümlerin kararları arasında oluşmuş veya oluşabilecek farklılıkları gidermek, Bölümlerce Genel Kurula sevk edilen konuları karara bağlamak

e) Bölümler arasındaki iş bölümünü sağlamak

f) Başkanın çağrısı üzerine Bölümler arasında meydana gelen iş bölümü uyuşmazlıklarını kesin olarak karara bağlamak

g) Bölümlerden birinin yıl içinde gelen işlerinin normal çalışmayla karşılanamayacak şekilde artması, Bölümler arasında iş bakımından dengesizlik meydana gelmesi ya da fiilî veya hukuki imkânsızlıktan dolayı bir Bölümün görevine giren işe bakamaması hâlinde diğer Bölümü görevlendirmek

ğ) Üyeler hakkında disiplin ve ceza soruşturması açılmasına, soruşturma ve kovuşturma tedbirlerine ve gerektiğinde disiplin cezası verilmesine ya da üyeliğin sona erdirilmesine karar vermek

h) İtirazları incelemek

ı) Kanunda ve İçtüzük'te Genel Kurula bırakılan görevleri yerine getirmek

2.3 Bölümler

Mahkemede bireysel başvuruları incelemek üzere başkan haricindeki üyelerden iki Bölüm kurulur. Her Bölüm bir başkanvekili ile altı üyeden oluşur. Bölümler, Birinci Bölüm ve İkinci Bölüm olarak adlandırılır. Bölümlerde görev alacak başkanvekilleri dışındaki üyeler, geliş kaynakları ve Bölümler arasında dengeli dağılım esasları gözetilerek başkan tarafından belirlenir. İlgili üyenin talebi ya da başkanvekillerinden birisinin önerisi üzerine başkan tarafından üyelerin Bölüm değişikliklerine karar verilebilir.

Bölümlerin görevleri şunlardır:

a) Komisyonlar tarafından kabul edilebilir bulunan başvuruların esas incelemesini yapmak

b) Komisyonlarca kabul edilebilirliği karara bağlanamamış başvuruların Bölüm başkanınca gerekli görüldüğü takdirde kabul edilebilirlik ve esas incelemesini birlikte yapmak

Bireysel başvuruların daha hızlı bir biçimde sonuçlandırılması amacıyla başraportörün gözetiminde yeterli sayıda raportör ve personelden oluşan Bölümler Raportörlüğü birimi oluşturulmuştur.

2.4 Komisyonlar

Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemelerini yapmak üzere Bölümlere bağlı olarak görev yapan üçer Komisyon oluşturulur. Bunlar bağlı bulundukları Bölümle birlikte numaralandırılmak suretiyle isimlendirilir. Bölüm başkanı Komisyonlarda görev almaz. Komisyonlara kıdemli üye başkanlık eder.

Komisyonların görevleri ve çalışma usulü şöyledir:

a) Komisyonlar raportörlerince hazırlanan kabul edilebilirlik karar taslakları ile kabul edilemezlik karar taslak ya da listeleri Komisyonlarca karara bağlanır.

b) Komisyonlar oybirliği ile karar alır. Oybirliği sağlanamadığında konu, oybirliği sağlanamadığı belirtilmek suretiyle Bölüme havale edilir. Oybirliği sağlanamayan durumlarda başvurunun Bölüme gönderilmesini isteyen üye bunun gerekçesini yazar.

c) Komisyonlar, önlerindeki bir başvurunun Anayasa'nın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsam ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşıyıp taşımadığının, başvurucunun önemli bir zarara uğrayıp uğramadığının tespiti ve başvurunun çözümünün bir ilke kararını gerektirmesi veya alınacak kararın Mahkeme tarafından verilmiş başka bir karar ile çelişebilecek nitelikte olması hâllerinde kabul edilebilirlik hususunu karara bağlamadan başvuruyu ilgili Bölüme gönderir.

ç) Komisyonlar, kabul edilemezlik kararı verilen başvurularda gizlilik taleplerini karara bağlamaz.

Bireysel başvuruların daha hızlı bir biçimde sonuçlandırılması amacıyla başraportör gözetiminde yeterli sayıda raportör ve personelden oluşan Komisyonlar Raportörlüğü birimi oluşturulmuştur.

2.5 Genel Sekreterlik

Genel sekreterlik görevi, başkanın uygun göreceği bir raportör tarafından yerine getirilir. Genel sekreterin görevde olmaması durumunda, yerine genel sekreterin belirleyeceği genel sekreter yardımcısı vekâlet eder. Genel sekreter, isteği üzerine genel sekreterlik görevinden ayrılabileceği gibi, gerek görüldüğünde başkan tarafından da gerekçe gösterilmeksizin değiştirilebilir. Genel sekreter başkanın gözetim ve denetimi altında;

a) Başvuruların kayıt ve sevk edilmesi,

b) Genel Kurul ve Bölüm toplantılarıyla ilgili idari işlerin yürütülmesi,

c) Kararların ve raporların otomasyonunun sağlanması ve arşivlenmesi,

ç) Mahkemenin yazışmalarının yapılması,

d) Mahkeme kararlarının uygulanmasının takip edilmesi ve bu konuda Genel Kurula bilgi verilmesi,

e) Bütçenin harcanması ve bu konuda başkana bilgi verilmesi,

f) Mahkemenin kurumsal, bilimsel, idari, mali ve teknik işlerinin yürütülmesi,

g) Protokol işlerinin düzenlenmesi,

ğ) Personelin sevk ve idaresinin sağlanması,

h) Kanun, İçtüzük ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde başkan tarafından verilen diğer işlerin yapılması konularında görevli ve yetkilidir.

Genel Sekreterlik genel sekreter, genel sekreter yardımcıları ve Başkanlıkça görevlendirilecek yeterli sayıda personelden oluşur.

Genel Sekreterlik teşkilatı ve diğer hizmet birimlerinde çalışan memur ve hizmetlilerin görevleri ile bu görevlerin nasıl yürütüleceği Başkanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Genel sekreter, Kanun'da ve İçtüzük'te kendisine verilen görevlerin yürütülmesi amacıyla uygulama yönerge taslakları hazırlar. Bu taslaklar başkanın onayı ile yürürlüğe girer.

Genel sekreter, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda Anayasa Mahkemesini temsil eder.

Genel sekreter yardımcıları

Genel Sekreterlikte genel sekreter gözetiminde yargısal işlerden, idari, mali ve diğer işleri yürütmekten ve uluslararası ilişkileri yürütmekten sorumlu üç genel sekreter yardımcısı görev yapar.

Genel sekreter yardımcıları, raportörler arasından başkan tarafından görevlendirilirler. Genel sekreter yardımcıları, istekleri üzerine görevlerinden ayrılabilecekleri gibi gerek görüldüğünde başkan tarafından da gerekçe gösterilmeksizin değiştirilebilirler. Genel sekreter yardımcıları, Kanun, İçtüzük ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde başkan ve genel sekreter tarafından verilen işleri yaparlar. Bu işlerin düzenli biçimde yürütülmesinden dolayı başkan ve genel sekretere karşı sorumludurlar. Genel sekreter yardımcıları arasındaki iş bölümü, genel sekreterin teklifi ve başkanın onayı ile belirlenir.

Genel sekreter yardımcılarından her biri aşağıdaki faaliyet alanlarından sorumludur:

a) Genel Kurulun ve bireysel başvurunun işleyişi ile ilgili işleri düzenli ve uyumlu bir şekilde yürütmek ve raportörlerin çalışmalarını gözetmek

b) Uluslararası ilişkileri yürütmek

c) İdari, mali ve diğer işleri yürütmek

Anayasa Mahkemesi İdari Hizmet Birimleri

a) Yazı İşleri Müdürlüğü

Yazı İşleri Müdürlüğü; iptal davalarının, itiraz başvurularının, Yüce Divan yargılamalarının, siyasi parti kapatma davaları ile ihtar başvuruları ve mali denetimlerin, Yüce Divan değişik işler ile değişik işlere ilişkin başvuruların yazı işlerini yürütmek, kararları dil bilgisi kurallarına uygunluk yönünden incelemek, Mahkemeye gelen evrakı teslim alarak evrakın tasnifini ve dağıtımını yapmak, Mahkeme dışına gönderilecek evrakın ilgililere ulaştırılmasını sağlamak ile Mahkemenin mübaşirlik, fotokopi, faks ve kurum arşivi hizmetlerini yerine getirmekle görevlidir.

b) İdari ve Mali İşler Müdürlüğü

İdari ve Mali İşler Müdürlüğü; mal ve hizmet alımları için ihale, satın alma ve tahakkuk işleri ile maaşlar, yolluklar ve tedavi giderlerinin ödeme işlerini yapmak, sosyal işler ile temizlik hizmetleri ve bahçe bakım işlerini yürütmekle görevlidir.

c) Personel Müdürlüğü

Personel Müdürlüğü; personelin atama, kadro, özlük ve disiplin işlerini yürütmekle görevlidir.

ç) Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü; yayın ve kütüphane işleri ile halkla ilişkileri yürütmekle görevlidir.

d) Dış İlişkiler Müdürlüğü

Dış İlişkiler Müdürlüğü; Mahkemenin uluslararası organizasyonlarına ait işleri koordine etmek, kendi görev alanına giren konularda tercüme yapmak ve Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliğinin (AAMB) daimî sekretarya faaliyetleri ile Mahkemenin üye ve gözlemci statüsündeki uluslararası faaliyetlerini yürütmekle görevlidir.

e) Strateji Geliştirme Müdürlüğü

Strateji Geliştirme Müdürlüğü; stratejik plan ile bütçeyi hazırlamak, taşınır ve taşınmazların muayene, kabul, muhafaza işlemleri ile kişi borçlarının takip ve tahsilini yapmakla görevlidir.

f) Teknik Hizmetler Müdürlüğü

Teknik Hizmetler Müdürlüğü; Mahkemenin ve her türlü eklentisinin sıhhi tesisat, elektrik tesisatı işlerini yapmak ve destek hizmetlerini yerine getirmek ile Mahkemenin teknik güvenliğini sağlamak ve personelin ulaştırma işlerini yürütmekle görevlidir.

g) Özel Kalem Müdürlüğü

Özel Kalem Müdürlüğü, Başkanlığın işlerini ve üyelerin sekretaryasını yürütmekle görevlidir.

ğ) Basın Müşavirliği

Basın Müşavirliği, Mahkeme ve başkan hakkında medyada çıkan haberlere dair işlemler ile Mahkemenin kurumsal iletişim işlerini yürütmekle görevlidir.

h) Bireysel Başvuru Müdürlüğü

Bireysel Başvuru Müdürlüğü; bireysel başvuruların kabul ve kayıt işlerini yapmak, başvuruları tedbir değerlendirmesi için hazırlamak, bireysel başvuruların yazı işlerini yürütmek ve arşiv hizmetlerini yerine getirmekle görevlidir.

ı) Bilgi İşlem Müdürlüğü

Bilgi İşlem Müdürlüğü; kullanıcı desteği sağlamak, yazılım geliştirme işlerini yürütmek, sistem yönetimi ve güvenlik işlemlerini gerçekleştirmek ile istatistik ve raporlama yapmakla görevlidir.

i) Kurum Hekimliği

Kurum Hekimliği; emekliler, geçici görevliler ve stajyerler de dâhil olmak üzere Mahkemenin tüm mensuplarına ve bunların bakmakla yükümlü oldukları kişilere sağlık hizmeti ile birinci basamak tanı, tedavi, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmeti sağlamak, gerektiğinde istirahat raporu vermek ve sevk gereken hâllerde ilgiliyi ileri sağlık kurum ve kuruluşlarına sevk etmekle görevlidir.

j) Sivil Savunma Uzmanlığı

Sivil Savunma Uzmanlığı; sivil savunma, iç hizmetler, iç güvenlik, müracaat memurluğu ve ziyaretçi hizmetlerini yerine getirmek, temizlik ve bahçe bakım hizmetlerini yürütmekle görevlidir.

k) Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi (AYAM)

Anayasa yargısı alanında araştırma faaliyetleri ile ihtiyaç duyulan konularda mukayeseli hukuk çalışmaları yapmak ve yaptırmak, misafir araştırmacıları kabul etmek, Mahkeme tarafından verilen ilkesel nitelikteki önemli kararları ilgili başraportörün görüşünü alarak tespit etmek, derlemek ve yayına hazırlamak, Mahkeme faaliyetlerine yönelik yıllık raporları hazırlamak ve yayımlamak, Anayasa yargısı alanında süreli ve süresiz yayınlar yapmak, ulusal ve uluslararası kongre, sempozyum, çalıştay, yuvarlak masa toplantıları ve benzeri bilimsel etkinlikler düzenlemek, Mahkeme kütüphanesine alınacak basılı veya elektronik kitap ve yayınlar, abone olunacak veri tabanları ile Mahkeme tarafından yapılacak yayınlara ilişkin olarak komisyona öneride bulunmakla ve verilen diğer işleri yapmakla görevlidir.

l) Kararlar Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü; Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmasını takip etmek ve bu konuda Genel Kurula bilgi verilmesi görevinin kaliteli, etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmakla görevlidir.

Hizmet birimleri; birim amirinin yönetiminde, yeteri kadar şef ve büro personeli ile genel sekreter yardımcısının gözetiminde görev yapar.

3- Teknoloji ve Bilişim Altyapısı

Mahkeme binası ile birlikte Mahkemenin teknoloji ve bilişim altyapısı da yenilenmiştir. Teknoloji ve bilişim altyapısının sadece donanım olarak değil lisanslar, yazılımlar, nitelikli insan kaynağı ve mevcut insan kaynağının eğitimi yönünde de artırılması için çalışmalar yapılmıştır. Teknik Hizmetler Müdürlüğünün yanı sıra 2018 yılında Bilgi İşlem Müdürlüğü kurularak yeni personel alımı ile yapısı güçlendirilmiştir.

Mahkememiz teknoloji ve bilişim altyapısı fiziksel olarak sunucular, veri depolama üniteleri, güvenlik duvarları, kablolu ve kablosuz ağ anahtarlama cihazları ile son kullanıcılar tarafından kullanılan donanımlardan (bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, projeksiyon cihazı vb.) oluşmaktadır.

Ses ve görüntü sistemleri sayesinde ulusal ve uluslararası toplantılar toplantı salonlarımızda icra edilmektedir. Ayrıca çevrim içi katılım desteği ve canlı yayın hizmetleri sağlanmaktadır.

Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) üzerinden yargı çevresi dışında bulunan ya da mahkemede hazır bulunan kişilerin video konferans yöntemiyle dinlenmesi ve ifadelerinin kayıt altına alınması sağlanmaktadır.

Mahkememiz çalışanlarının ihtiyaç duyduğu çeşitli lisanslar temin edilerek kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.

Kullanılan Yazılımlar

UYAP Bireysel Başvuru Uygulaması: Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvurularınkayıt altına alındığı, değerlendirmelerin yapılıp kararların yazıldığı sistemdir. UYAP entegrasyonu sayesinde UYAP altyapısının sunduğu hizmetlerden faydalanılmaktadır. Ayrıca 2025 yılında UYAP üzerinden elektronik ortamda bireysel başvuru yapılması hayata geçirilerek bireysel başvuruda mahkemeye erişim kolaylaştırılmıştır.

Bireysel Başvuru Kararlar Bilgi Bankası: Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvurular ile ilgili olarak Bölüm ve Genel Kurul tarafından verilen kararların yer aldığı bilgi sistemidir.

Norm Denetim Kararlar Bilgi Bankası: Anayasa Mahkemesine yapılan iptal ve itiraz davaları ile ilgili Genel Kurul kararlarının yer aldığı bilgi sistemdir.

Siyasi Parti Kapatma, İhtar, Mali Denetim ve Değişik İşler Kararlar Bilgi Bankası: Siyasi partiler ile ilgili açılan kapatma ve ihtar davaları, siyasi parti mali denetimi ile ilgili dosyalar ve siyasi partiler ile ilgili değişik işler hususundaki dosyalar hakkında Genel Kurul tarafından verilen kararların yer aldığı bilgi sistemidir.

Sempozyum Uygulaması: Mahkememiz tarafından yapılan sempozyumların program akışlarının, sempozyum sunum ve fotoğraflarının yer aldığı bilgi sistemidir.

İntranet Uygulaması: Mahkememiz çalışanlarının kurum içi ihtiyaç duyabilecekleri bilgiye (dâhilî numaralar, sağlık randevuları, bilgisayar arıza bildirimi, kurum içi güncel mevzuat, yemek ve günün menüsü, kütüphane erişimi vb.) tek bir noktadan erişmelerini sağlamak amacıyla kurulan bilgi sistemidir.

Doküman Yönetim Sistemi: Kurum içi bilgi paylaşımının arttırılması amacı ile AİHM kararlarının, akademik yayınların, bilgi notlarının, bireysel başvuru kararlarının, norm denetimi kararlarının, çeşitli rapor ve sunumların yer aldığı bilgi sistemidir.

Kütüphane Uygulaması: Kütüphanede bulunan kaynakların ve bu kaynakların kurum içi kimlere teslim edildiğine dair verilerin yer aldığı bilgi sistemidir.

Sosyal İşler Uygulaması: Kurum içinde bulunan çay ocaklarının ve yemekhanelerin gelir giderlerinin takip edildiği bilgi sistemidir.

Mobil Uygulama: Anayasa Mahkemesi internet sayfasına erişilebilirliği arttırmak amacı ile hazırlanan mobil uygulamadır. Kararlar Bilgi Bankası'nda yeni yayımlanan kararlarla ilgili bildirim aracılığı ile uygulamayı kullananlara bilgi verilmektedir.

Anayasa Mobil Uygulama: Mahkememiz tarafından hazırlanan "*TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI (GEREKÇELİ)*" kitabının mobil uygulamasıdır. Anayasa maddelerinin son hâline, ilk hâline, değişikliklere ve yasama sürecine erişilebilmektedir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin resmî NSosyal ve WhatsApp adresleri üzerinden önemli kararların duyuruları da yapılmaktadır.

Donanımlardan ve yazılımlardan ekonomik ömürleri dolanlar yenileri ile değiştirilerek yargısal işlemlerin sürekliliği sağlanmıştır. Bu değişimler esnasında daha hızlı ve etkin çalışmak için gerekli teknolojik gelişmeler gözönünde bulundurulmuştur.

Mahkeme girişinden başlayarak çalışma ofislerinde, kütüphanede, toplantı salonlarında, yemekhanede teknoloji ve bilişim altyapısı çalışanların işlerini kolaylaştırmak üzere hazırlanmıştır.

İnsanların daha iyi bilgilendirilmesi amacı ile Mahkemenin internet sayfası yenilenmiş, içeriği zenginleştirilmiş, bireysel başvuru kararlarına e-Devlet Kapısı ve UYAP üzerinden ulaşılabilmesi sağlanmış, örnek kararların yer aldığı kararlar bilgi bankaları oluşturularak kullanıma açılmıştır.

Öte yandan bireysel başvuruların sistem üzerinden düzenli şekilde taranarak Mahkemeye gönderilmesi ve incelemelerin bu şekilde yapılması sağlanarak yazılı kâğıt uygulamasına son verilmiş, bu şekilde çevreyi koruma sağlandığı gibi Mahkeme ve ülke ekonomisine katkı sağlanmıştır.

4- İnsan Kaynakları

Anayasa Mahkemesi mensuplarını atama, nakil, disiplin ve özlük hakları açısından farklı usul ve esaslara tabi olmaları sebebiyle Mahkeme başkan ve üyeleri, raportörler (yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat veya siyasal bilimler dallarında doçent, yardımcı doçent ya da doktorasını tamamlamış araştırma görevlisi ile Sayıştay mensupları) ve idari personel şeklinde gruplandırmak mümkündür.

4.1 Üyelerin Seçimi

Anayasa Mahkemesi on beş üyeden kurulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri

üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır, üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur.

Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.

Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulundan Anayasa Mahkemesi üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerde, her boş üyelik için en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır. Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday için yapılacak seçimde en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır.

Anayasa Mahkemesine üye seçilebilmek için kırk beş yaşını doldurulmuş olması kaydıyla yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent ünvanını kazanmış, avukatların en az yirmi yıl fiilen avukatlık yapmış, üst kademe yöneticilerinin yükseköğrenim görmüş ve en az yirmi yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış, birinci sınıf hâkim ve savcıların adaylık dâhil en az yirmi yıl çalışmış olması şarttır.

Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için bir başkan ve iki başkanvekili seçilir. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Anayasa Mahkemesi üyeleri asli görevleri dışında resmî veya özel hiçbir görev alamazlar.

Mahkemede, yargısal ve idari çalışmalara yardımcı olmak üzere yeteri kadar raportör görevlendirilir ya da atanır. Raportörler; mesleklerinde en az beş yıl başarıyla çalışmış adli veya idari hâkim, savcı veya Sayıştay denetçisi, başdenetçisi ya da uzman denetçisi olmak, yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat veya siyasal bilimler dallarında doçent, yardımcı doçent ya da doktorasını tamamlamış araştırma görevlisi olmak ve adaylık süresi hariç en az beş yıl başarıyla çalışmış raportör yardımcısı olmak koşulu ile atanır veya görevlendirilir.

Raportör yardımcılarının alınma biçimi ve raportör olma koşulu; raportör yardımcılığına giriş aşaması raportör yardımcısı adaylığıdır. Raportör yardımcısı adaylığına atanabilmek için yazılı sınav ve mülakat olmak üzere iki aşamada yapılan sınavda başarılı olmak şarttır. Raportör yardımcılarının raportörlüğe atanabilmesi için ise adaylık süresi hariç olmak üzere bu görevde fiilen en az beş yıl çalışmış olmaları, hazırlayacakları mesleki nitelikteki tezin kabul edilmesi şarttır.

4.2 Kadro Durumu

2025 yılında 15 üye, 104 raportör ile 149 idari personel, 5 sözleşmeli mütercim, 51 sürekli işçi, 4 (4/b) sözleşmeli personel ve 2 sözleşmeli bilişim personeli olmak üzere Mahkemede toplamda 330 çalışan bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi Başkanlığına tahsis edilmiş 285 hâkim/savcı sınıfı kadrosunun/pozisyonun 119'u dolu, 166'sı boş durumda olup kadro sayımızın %71,68'i kullanılmıştır. Mahkememizde 15 üye, 104 raportör olmak üzere toplamda 119 yargı mensubu bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi Başkanlığında görev yapan hâkim ve savcıların atama ve nakil işlemleri Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından yürütülmektedir.

Genel idari hizmetler sınıfında 126, teknik hizmetler sınıfında 14, yardımcı hizmetler sınıfında 8, sağlık hizmetleri sınıfında 1, sözleşmeli mütercim ve bilişim personeli pozisyonunda 7 ve işçi kadrosunda 52 olmak üzere 207 idari personel görev yapmaktadır.

Tablo-1 Dolu-Boş Kadro Durumu

ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI KADRO DURUMU (DİĞER SINIFLAR)		
ÜNVAN	**DOLU**	**BOŞ**
Raportör Yardımcısı	0	84
Müdür	7	3
Tabip	0	1
Uzman	10	0
Sivil Savunma Uzmanı	0	1
Mütercim	0	11
Mali Hizmetler Uzmanı	0	2
Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	0	1
Araştırmacı	0	3
Şef	17	15
V.H.K.İ.	86	63
Şoför	3	28
Santral Memuru	0	3
Kütüphaneci	1	2
Mühendis	0	2
Programcı	0	6
Çözümleyici	1	0
Tekniker	10	10
Teknisyen	2	9
Hemşire	1	1
Hizmetli	4	34

Hizmetli (Ş)	3	0
Aşçı	1	5
Bekçi	0	12
Mübaşir	1	6
Dağıtıcı	0	3
Memur	1	0
Memur(Ş)	1	0
Sözleşmeli Bilişim Personeli	2	1
Sözleşmeli Mütercim	5	0
4/b Personel	4	11

Tablo-2 Personelin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Mahkeme mensuplarının öğrenim durumuna bakıldığında 25 doktora, 88 yüksek lisans, 118 lisans, 24 ön lisans, 46 lise ve 29 ilköğretim mezunu bulunmaktadır.

Eğitim Durumu	Sayı (330)	Yüzde %
İlköğretim	29	8,76
Lise	46	14,20
Ön lisans	24	7,25
Lisans	118	35,70
Yüksek Lisans	88	26,60
Doktora	25	7,55

Tablo-3 Personelin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Sayı	Dağılım Oranı %
Kadın	107	32,43
Erkek	223	67,57

Personelin yaş dağılımına bakıldığında ise %0,90'ının 25 yaş altında 3 kişi, %5,45'inin 26-30 yaş arasında 18 kişi, %38,18'inin 31-40 yaş arasında 126 kişi, %35,15'inin 41-50 yaş arasında 116 kişi, %18,18'inin 51-60 yaş arasında 60 kişi, %2,12'sinin ise 61 yaş üstünde 7 kişi olduğu görülmektedir.

5- Sunulan Hizmetler

5.1- Anayasa Yargısı

5.1.1 Norm Denetimi

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu; kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak olağanüstü hâllerde ve savaş hâllerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesine dava açılamaz. Ayrıca usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmalar hakkında da Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Norm denetiminde *iptal davası* ve *itiraz yolu* olmak üzere iki tür başvuru usulü vardır. İptal davası yoluna "*soyut norm denetimi*" itiraz yoluyla denetime ise "*somut norm denetimi*" de denilmektedir. İptal davasında normun bir uyuşmazlıkta uygulanması beklenmeden soyut olarak denetimi söz konusuyken itiraz yolunda ise başvuru konusu normun Anayasa'ya uygunluğunun denetimi görülmekte olan bir dava aracılığıyla gerçekleşmektedir. Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde iptal davası açabilme hakkı Cumhurbaşkanı'na, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. Bu yolda dava açma süresi genel olarak iptali istenen normun Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altmış gündür. Ancak kanunlara ve Anayasa değişikliklerine karşı şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açma süresi on gündür. Şekil bakımından denetleme sadece Cumhurbaşkanınca veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin beşte biri tarafından istenebilir. İtiraz yoluna ise ancak kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleri konu olabilir. Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil bakımından Anayasa'ya aykırılığı da itiraz yolunun konusu olamaz. Bu yolda, bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Bu çerçevede itiraz yolunun şartları şunlardır:

- Bakılmakta olan bir dava olmalıdır.
- Davaya bakmakta olan bir "Mahkeme" olmalıdır.
- Davada uygulanacak bir kanun ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükmü olmalıdır.
- Mahkeme uygulanacak hükmü Anayasa'ya aykırı görmeli veya aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varmalıdır. Anayasa Mahkemesi iptal ve itiraz yolunda "ret" ya da "iptal" kararı verebilir. Ret kararı ilk ya da esas inceleme aşamasında verilebilir.

Norm Denetimi Genel İstatistikleri (1/1/2012-31/12/2025)

1-İptal davası sayısı 550,

2-İtiraz davası sayısı 1.886,

3-Karara bağlanan toplam başvuru sayısı 2.322'dir.

(Önceki yıllardan devreden başvurular da toplama dâhil edilmiştir. İptal ve itiraz başvurularında kural sayısı değil başvuru sayısı dikkate alınmıştır.)

Norm Denetimi İstatistikleri

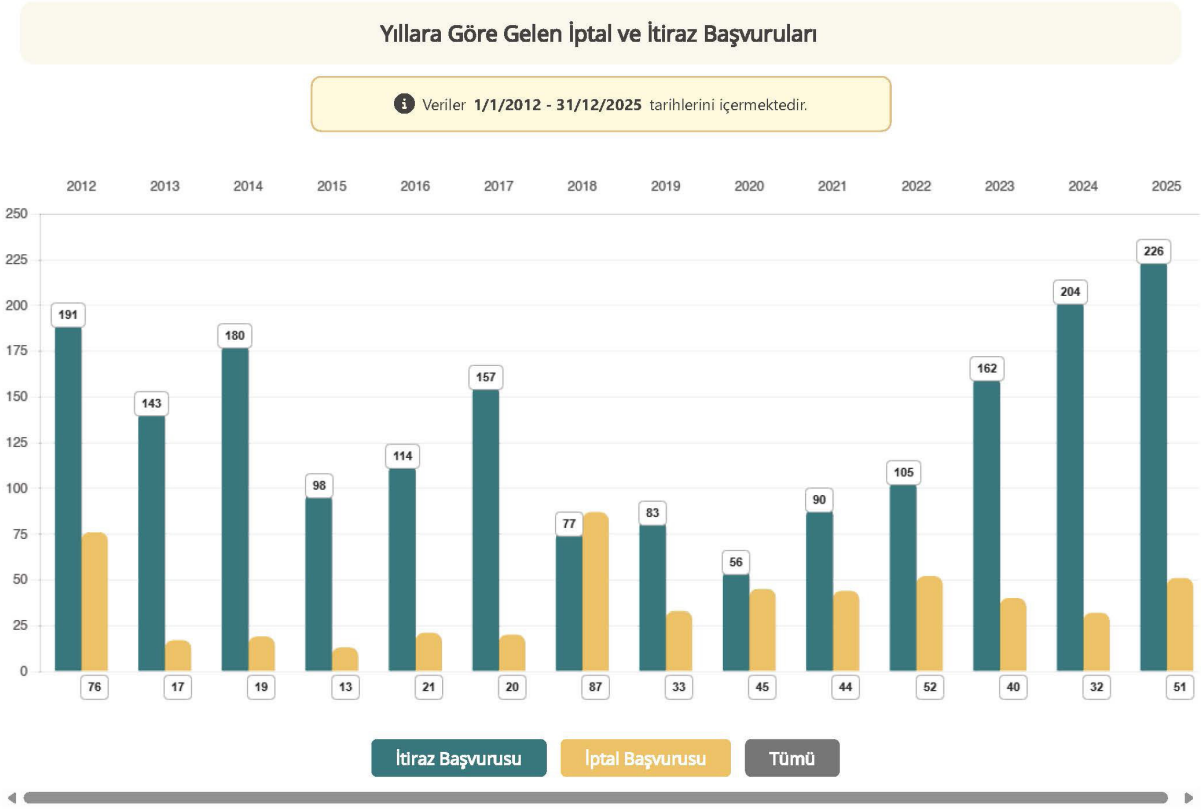

Yıllara Göre Gelen Toplam Başvuru

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
267	160	199	111	135	177	164	116	101	134	157	202	236	277

Gelen İptal Başvurusu	Gelen İtiraz Başvurusu	Gelen Toplam Başvuru
550	1.886	2.436

- Önceki yıllardan devreden başvurular da toplama dâhil edilmiştir.
- 2012 yılına 2011 yılından 56 iptal davası 52 itiraz başvurusu olmak üzere toplam 108 dosya devretmiş olup bu dosyalar 2012 yılında gelen başvuruya dâhil edilmiştir.
- İptal ve itiraz başvurularında kural sayısı değil başvuru sayısı dikkate alınmıştır.

Grafik 1 Yıllara Göre Gelen İptal ve İtiraz Başvurusu İle Toplam Başvuru Sayısı

Norm Denetimi İstatistikleri

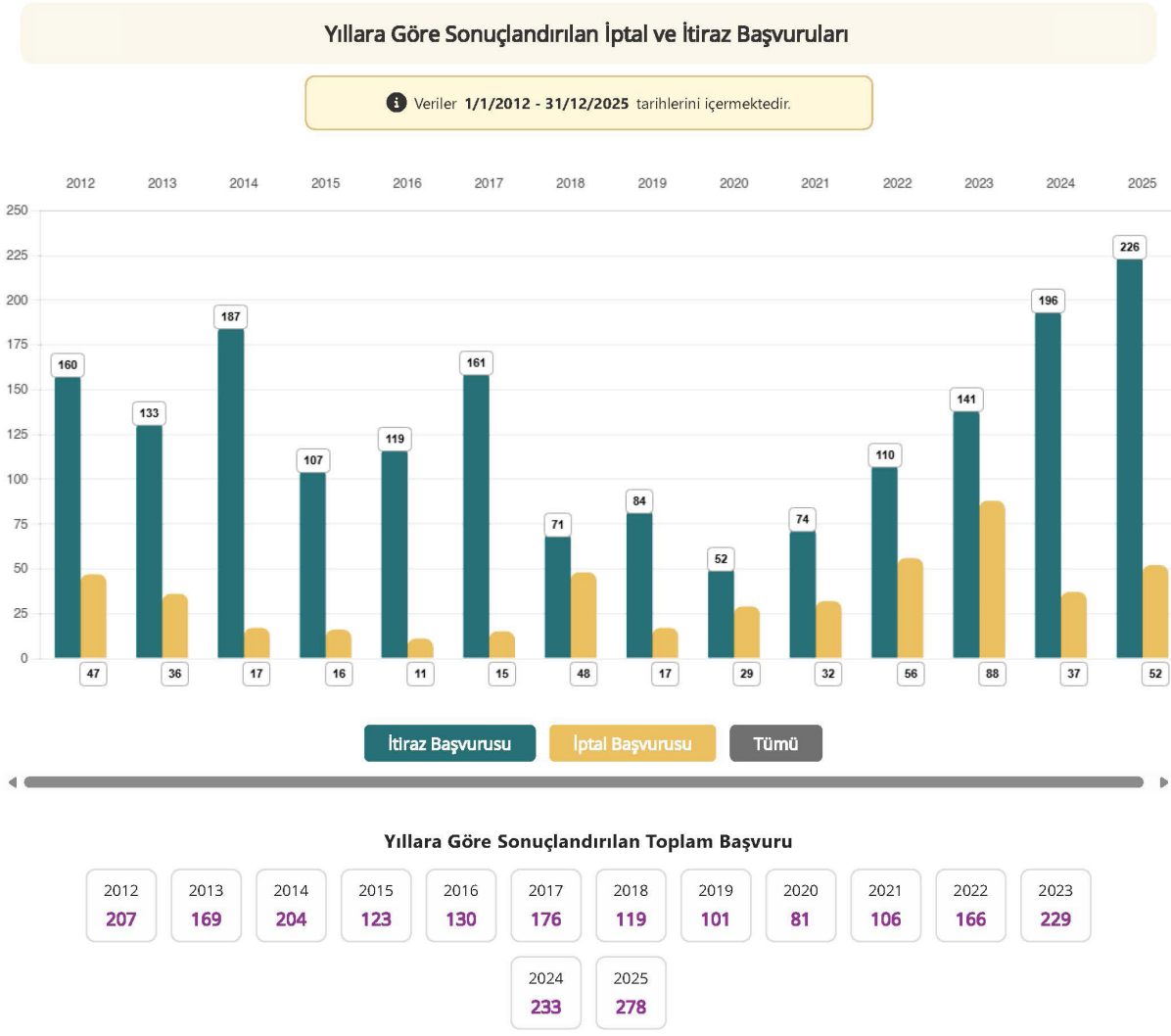

Yıllara Göre Sonuçlandırılan Toplam Başvuru

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
207	169	204	123	130	176	119	101	81	106	166	229	233	278

Sonuçlandırılan İptal Başvurusu	Sonuçlandırılan İtiraz Başvurusu	Sonuçlandırılan Toplam Başvuru
501	1.821	2.322

- Önceki yıllardan devreden başvurular da toplama dâhil edilmiştir.
- İptal ve itiraz başvurularında kural sayısı değil başvuru sayısı dikkate alınmıştır.

Grafik 2 Yıllara Göre Sonuçlandırılan İptal ve İtiraz Başvurusu İle Toplam Başvuru Sayısı

Norm Denetimi İstatistikleri

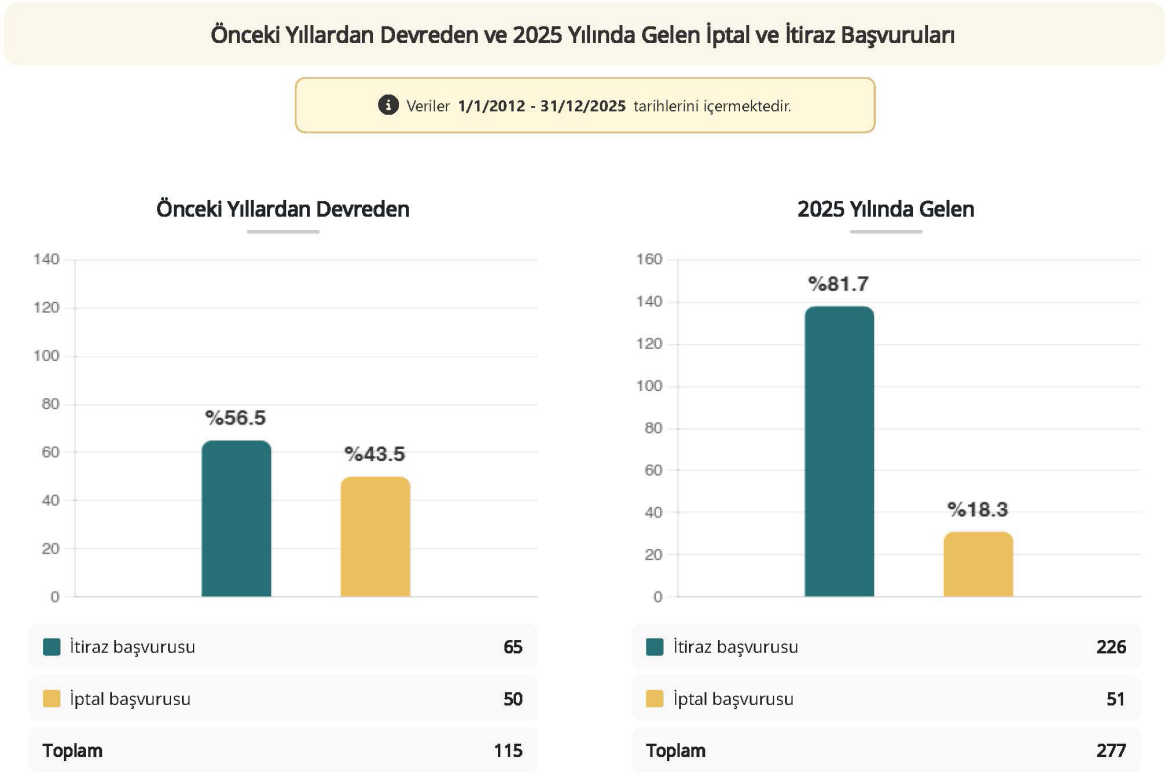

Grafik 3 Önceki Yıllardan Devreden ve 2025 Yılında İptal ve İtiraz Başvuruları

Norm Denetimi İstatistikleri

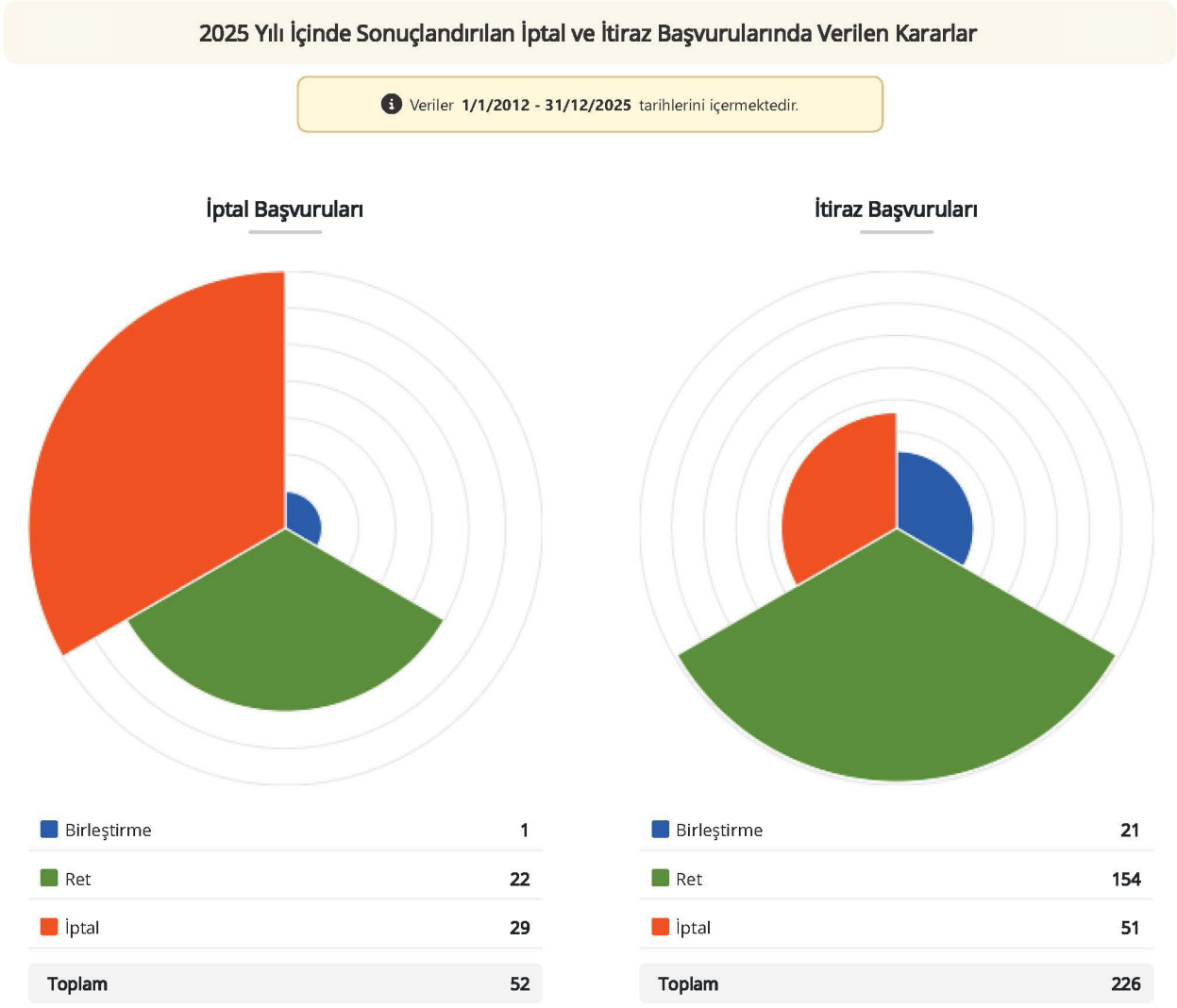

Grafik 4 2025 Yılı İçinde Sonuçlandırılan İptal ve İtiraz Başvurularında Verilen Kararlar

Norm Denetimi İstatistikleri

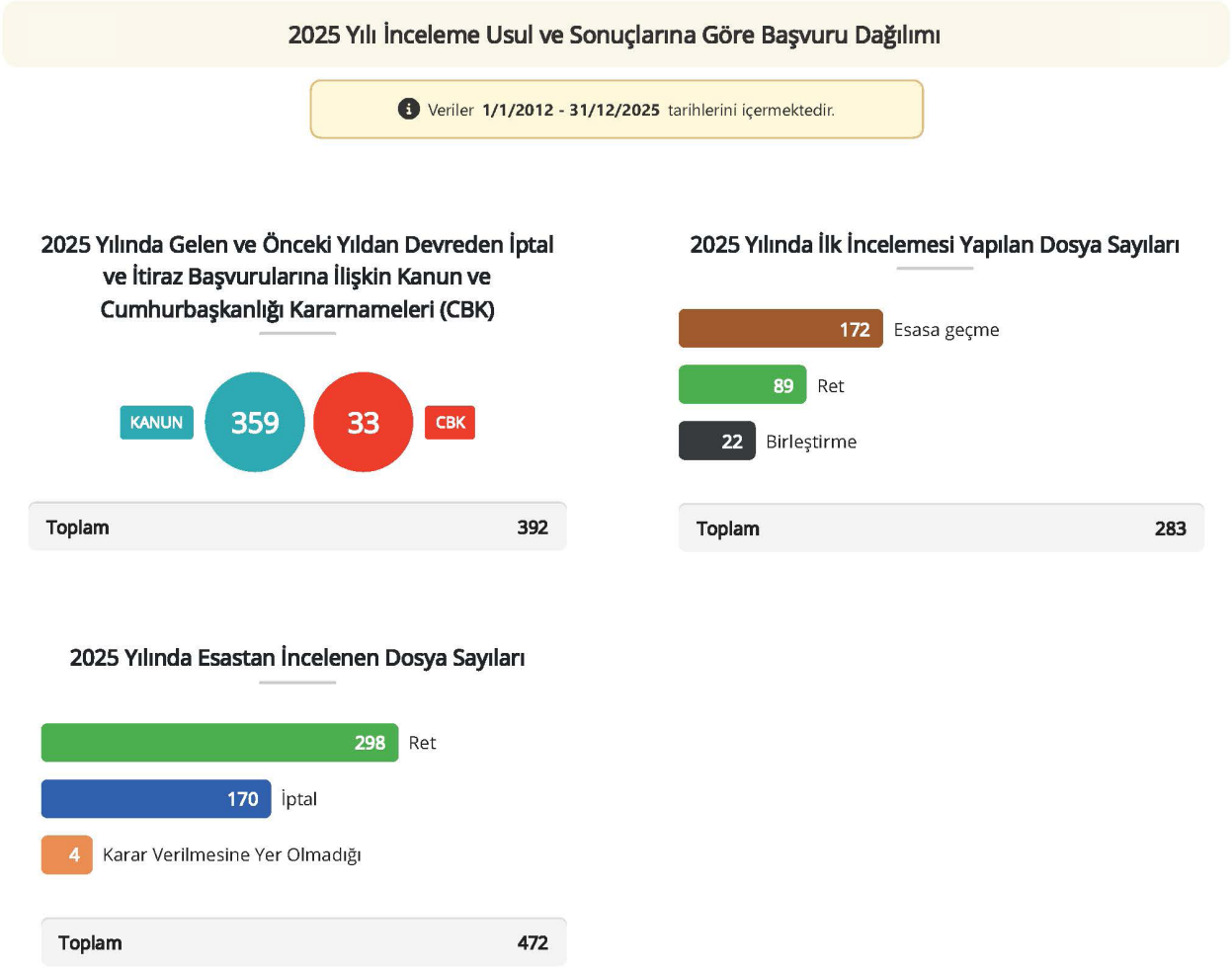

Grafik 5 2025 Yılı İnceleme Usul ve Sonuçlarına Göre Başvuru Dağılımı

5.1.2 Bireysel Başvuru

Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne 1954 yılında taraf olmuş; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bireysel başvuru hakkını 1987, zorunlu yargılama yetkisini ise 1990 yılında kabul etmiştir. 2004 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle de başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmelere kanunların üzerinde bir değer atfedilmiştir. Temel haklarla ilgili *evrensel ölçütlere* atıf yapan değişikliklerin son halkasını ise 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunun açılması oluşturmuştur. Bireysel başvurunun uygulamaya geçirilmesiyle kamu gücünü kullanan kişi ve kurumların sebep olduğu hak ihlallerine karşı 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren anayasal yargı denetimi başlatılmıştır. Buna göre herkes, Anayasa'mızda güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilmektedir.

Anayasa Mahkemesine 2025 yılında;

1- Bireysel başvuru yapılan toplam dosya sayısı 64.371,

2- Bireysel başvuruya ilişkin sonuçlanan dosya sayısı 71.175,

3- Raportör başına düşen ortalama bireysel başvuru dosya sayısı 812 (bireysel başvuru dosyalarına bakan raportör sayısı),

4- Bireysel başvuru dosyalarının ortalama sonuçlanma süresi 533 gün,

5- Ertesi yıla devreden bireysel başvuru dosya sayısı 91.686,

6- Ertesi yıla devreden bireysel başvuru dosya sayısının toplam başvuru dosya sayısına oranı %13,

7- Sonuçlanan bireysel başvuru dosya sayısının toplam başvuru dosya sayısına oranı %87,2 olarak gerçekleşmiştir.

Bireysel Başvuru Genel İstatistikleri (23/09/2012-31/12/2025)

1- Toplam başvuru sayısı 714.774,

2- Sonuçlandırılan başvuru sayısı 623.088,

3- Karşılama oranı %87,2,

4- Toplam derdest dosya sayısı 91.686 ,

5- Toplam derdest dosya sayısının toplam başvuruya oranı %12,82 olmuştur.

Bireysel Başvuru İstatistikleri

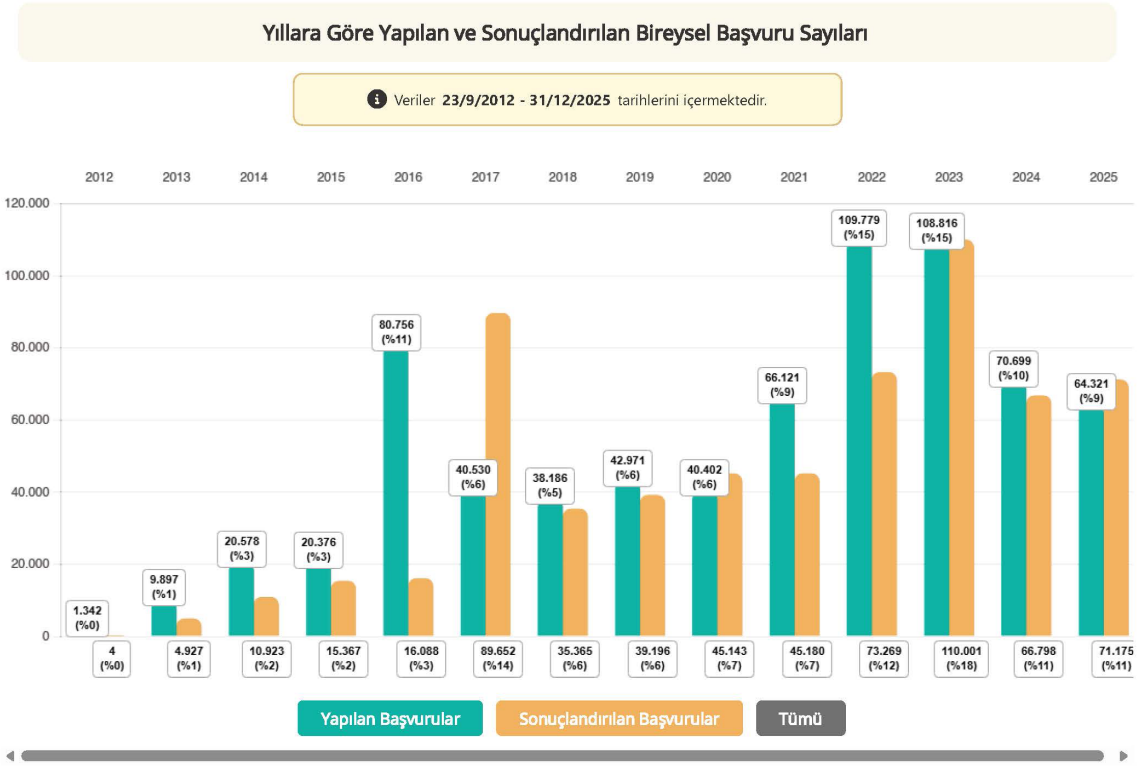

Karşılama Oranları

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
%0	%50	%53	%75	%20	%221	%93	%91	%112	%68	%67	%101

2024	2025
%94	%111

Yapılan Başvuru	Sonuçlandırılan Başvuru	Derdest Başvuru	Başvuruları Karşılama Oranı
714.774	623.088	91.686	%87.2

İdari ret kararı verildiğinde dosyanın kapatılması ve idari redde itiraz kabul edildiğinde tekrar dosyanın açılması veya derdest dosyalardaki birleştirme ve/veya ayırma işlemleri nedeniyle karara bağlanan dosya sayılarında önceki istatistiklere göre bir miktar azalış veya artış olabilecektir.

OHAL kapsamında yapılan başvurular hariç 2016 yılında yapılan başvuruları karşılama oranı %85'tir.

OHAL Komisyonu kurulması üzerine başvuru yollarının tüketilmemiş olduğu gerekçesiyle kabul edilemezlik kararıyla sonuçlandırılan 72.134 dosya hariç 2017 yılında yapılan başvuruları karşılama oranı %90'dır.

Grafik 6 Yıllara Göre Yapılan ve Sonuçlandırılan Bireysel Başvuru Sayıları

Bireysel Başvuru İstatistikleri

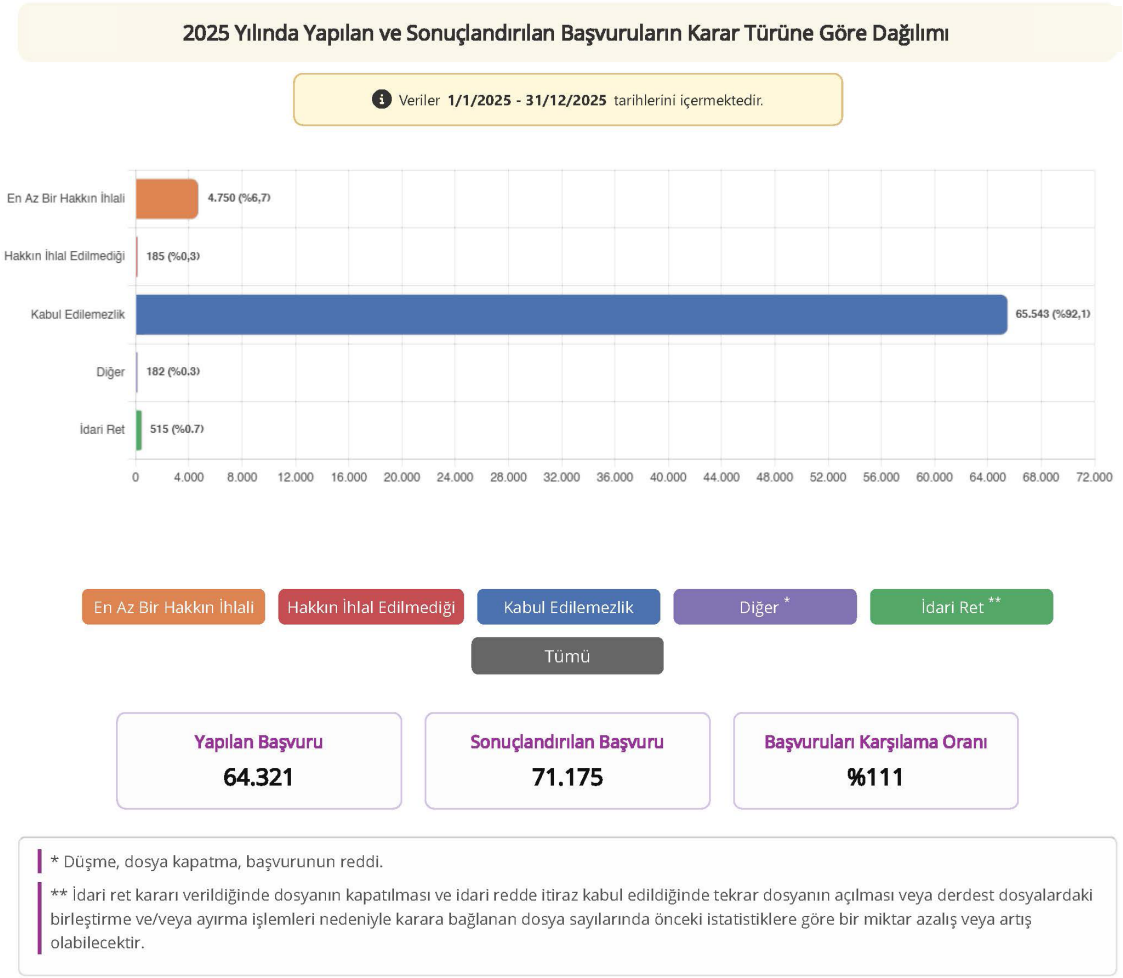

Grafik 7 2025 Yılında Yapılan ve Sonuçlandırılan Karar Türüne Göre Dağılımı

Bireysel Başvuru İstatistikleri

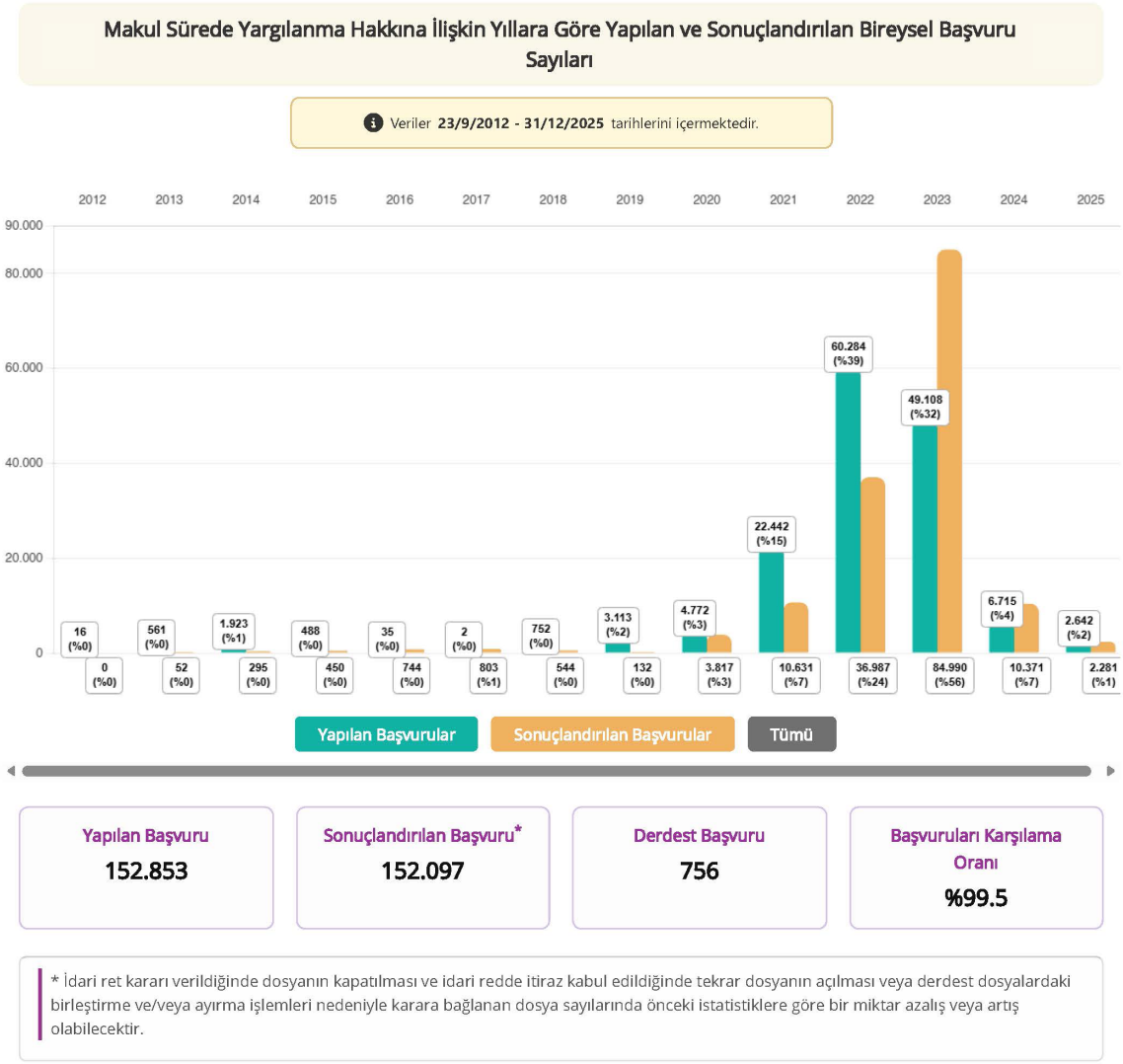

Yapılan Başvuru	Sonuçlandırılan Başvuru*	Derdest Başvuru	Başvuruları Karşılama Oranı
152.853	152.097	756	%99.5

* İdari ret kararı verildiğinde dosyanın kapatılması ve idari redde itiraz kabul edildiğinde tekrar dosyanın açılması veya derdest dosyalardaki birleştirme ve/veya ayırma işlemleri nedeniyle karara bağlanan dosya sayılarında önceki istatistiklere göre bir miktar azalış veya artış olabilecektir.

Grafik 8 Makul Sürede Yargılama Hakkına İlişkin Yıllara Göre Yapılan ve Sonuçlandırılan Bireysel Başvuru Sayıları

Bireysel Başvuru İstatistikleri

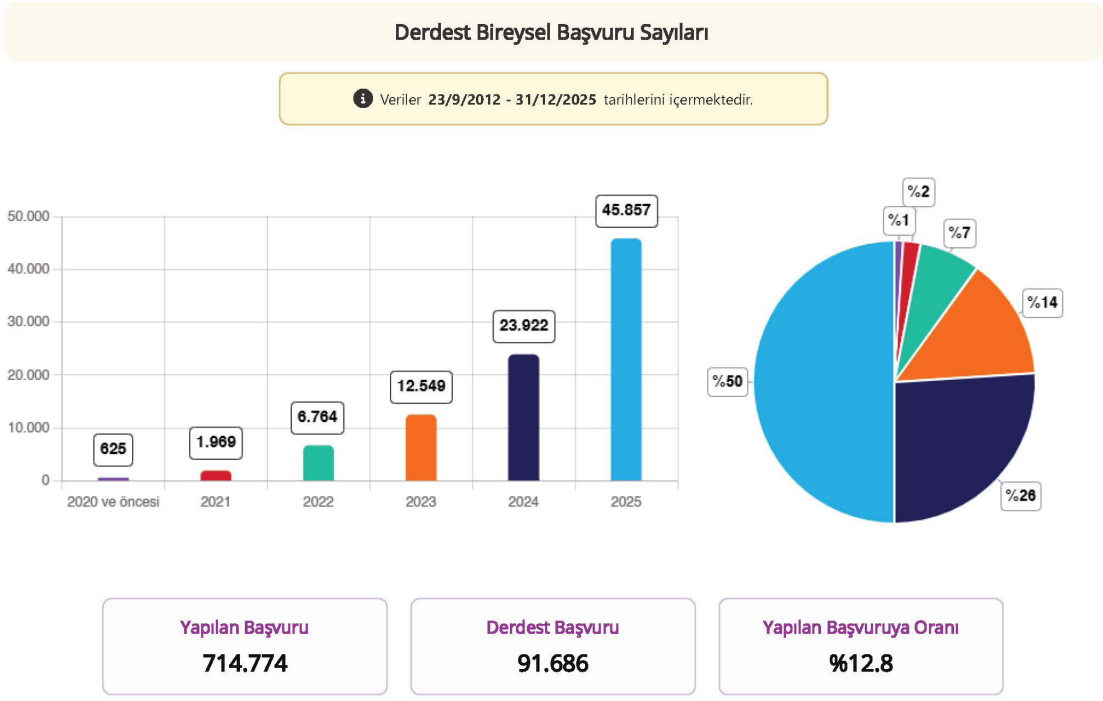

Grafik 9 Derdest Bireysel Başvuru Sayıları

Bireysel Başvuru İstatistikleri

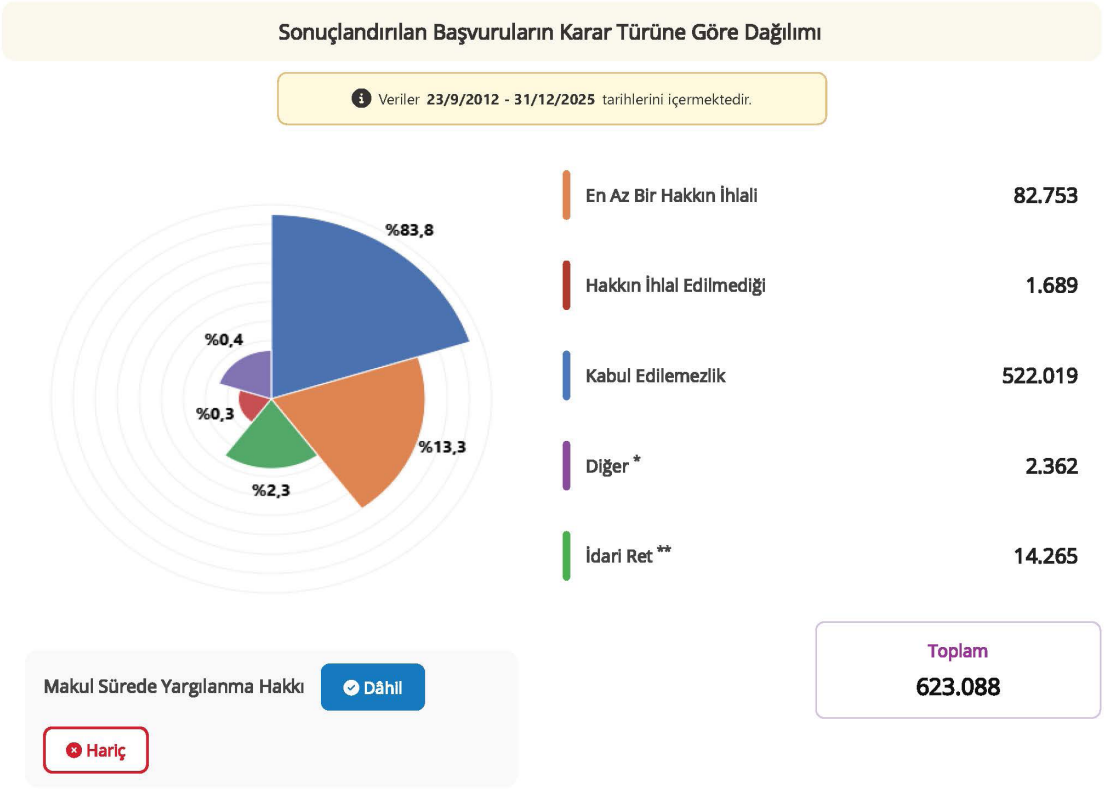

Grafik 10 Sonuçlandırılan Başvuruların Karar Türüne Göre Dağılımı

Bireysel Başvuru İstatistikleri

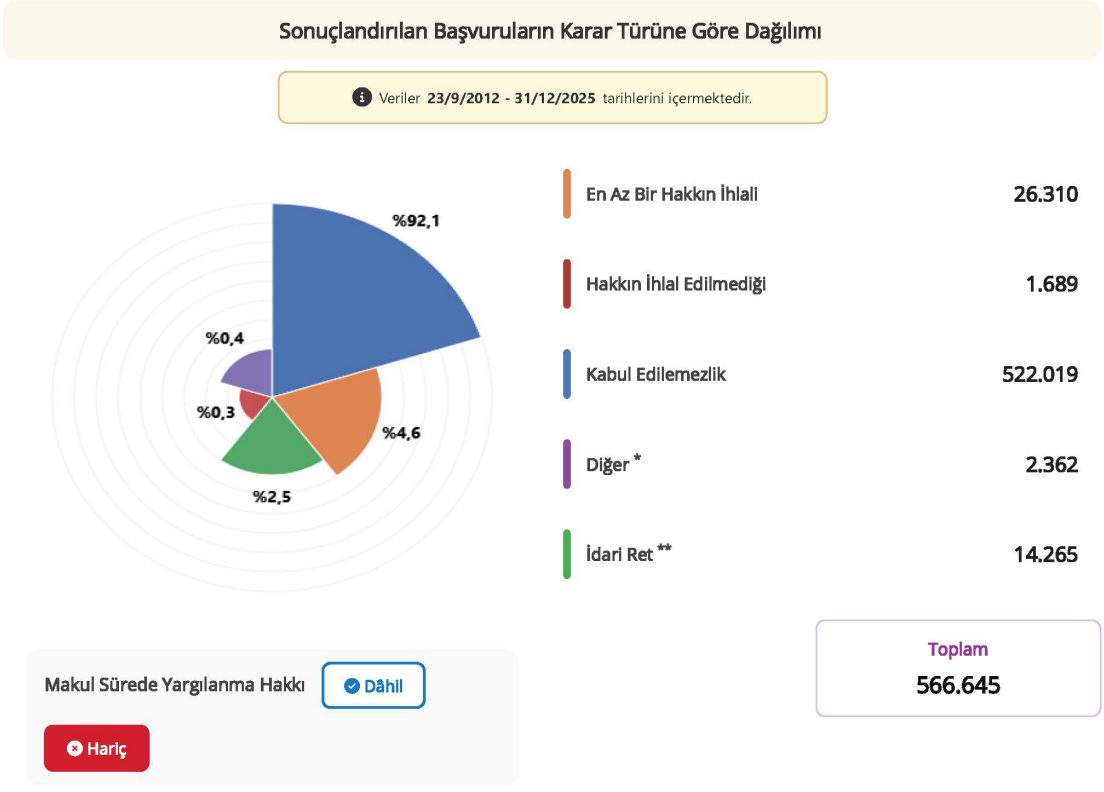

* Düşme, dosya kapatma, başvurunun reddi.

** İdari ret kararı verildiğinde dosyanın kapatılması ve idari redde itiraz kabul edildiğinde tekrar dosyanın açılması veya derdest dosyalardaki birleştirme ve/veya ayırma işlemleri nedeniyle karara bağlanan dosya sayılarında önceki istatistiklere göre bir miktar azalış veya artış olabilecektir.

Bir başvuruda birden fazla hak ve özgürlükten inceleme yapıldığından ve farklı kararlar verilebildiğinden başvuruların karar türüne göre dağılımında en nitelikli karar türü dikkate alınmıştır. Veriler karar sayısına göre değil birleşen dosyalar dâhil karar sayısına göre hesaplanmıştır.

Toplam sonuçlandırılan sayısı verilirken makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin dosyalar dâhil edilmemiştir.

Grafik 11 Sonuçlandırılan Başvuruların Karar Türüne Göre Dağılımı

Bireysel Başvuru İstatistikleri

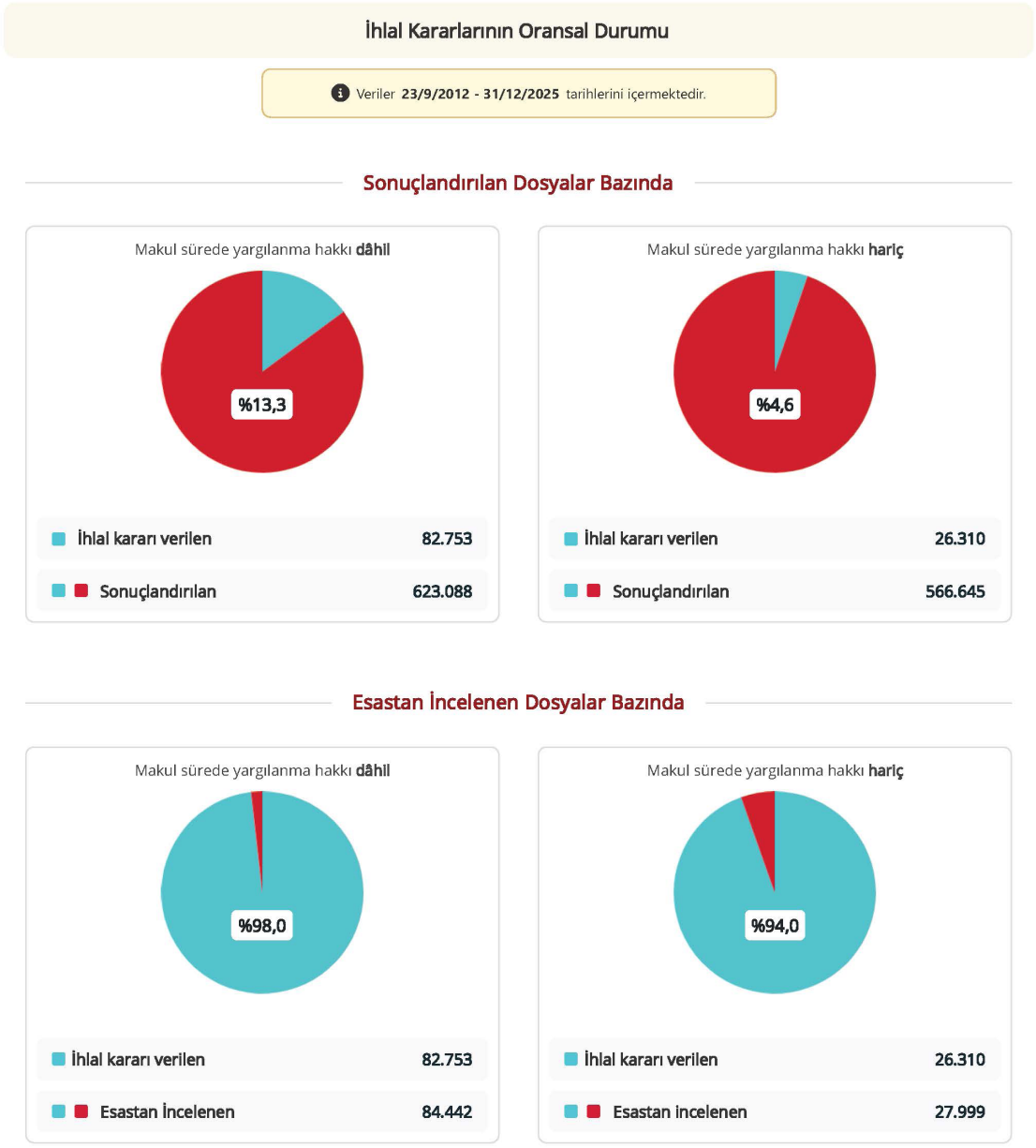

Grafik 12 İhlal Kararlarının Oransal Durumu

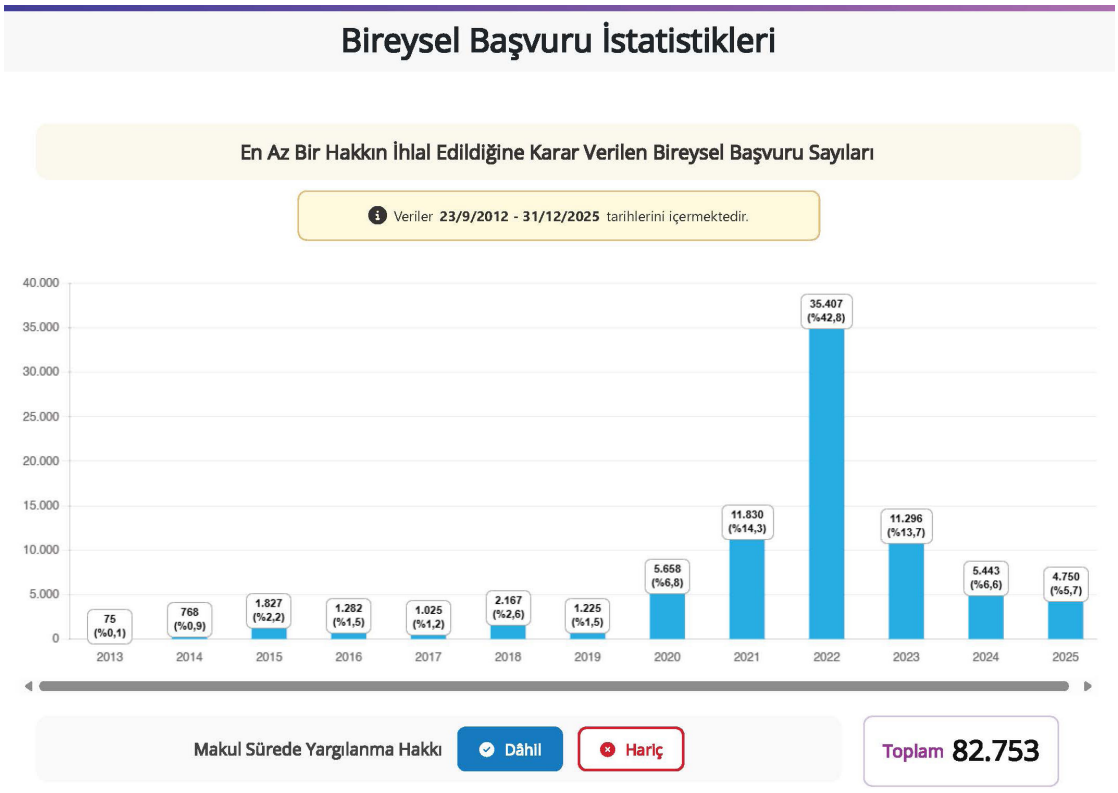

Grafik 13 En Az Bir Hakkın İhlal Edildiğine Karar Verilen Bireysel Başvuru Sayıları

Grafik 14 En Az Bir Hakkın İhlal Edildiğine Karar Verilen Bireysel Başvuru Sayıları

Bireysel Başvuru İstatistikleri

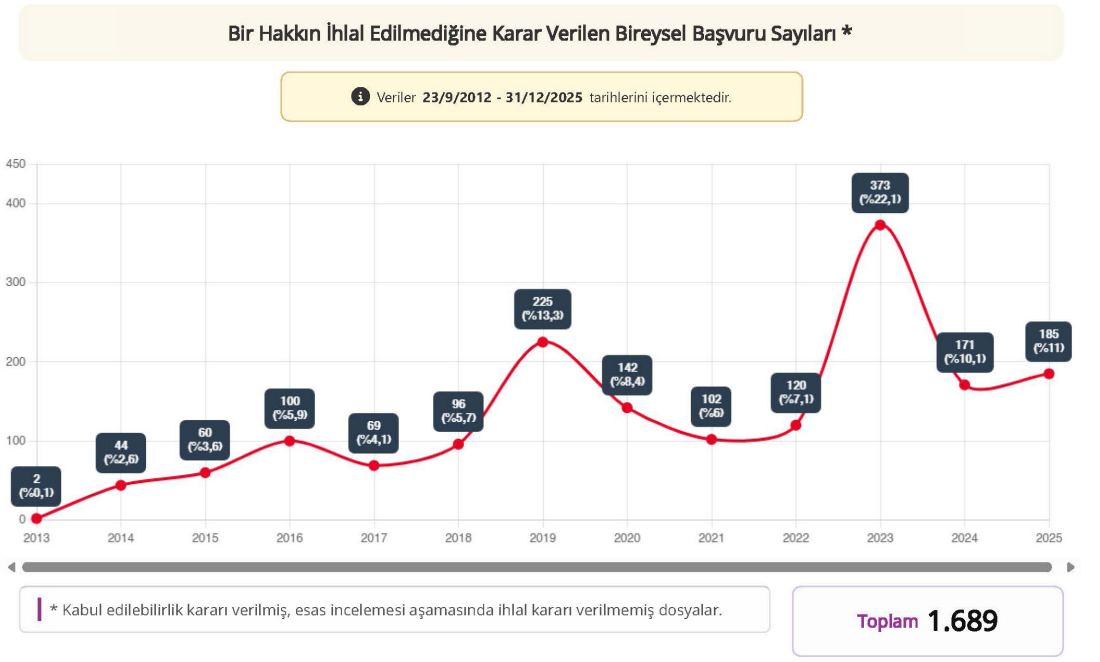

Grafik 15 Bir Hakkın İhlal Edilmediğine Karar Verilen Bireysel Başvuru Sayıları

Bireysel Başvuru İstatistikleri

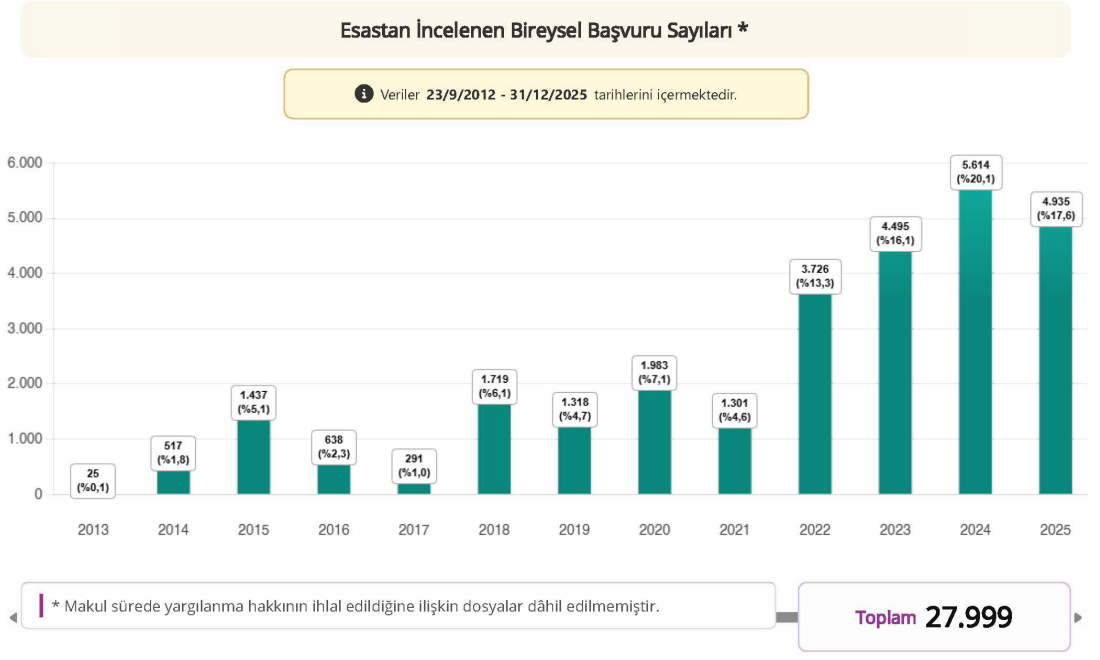

Grafik 16 Esastan İncelenen Bireysel Başvuru Sayıları

Bireysel Başvuru İstatistikleri

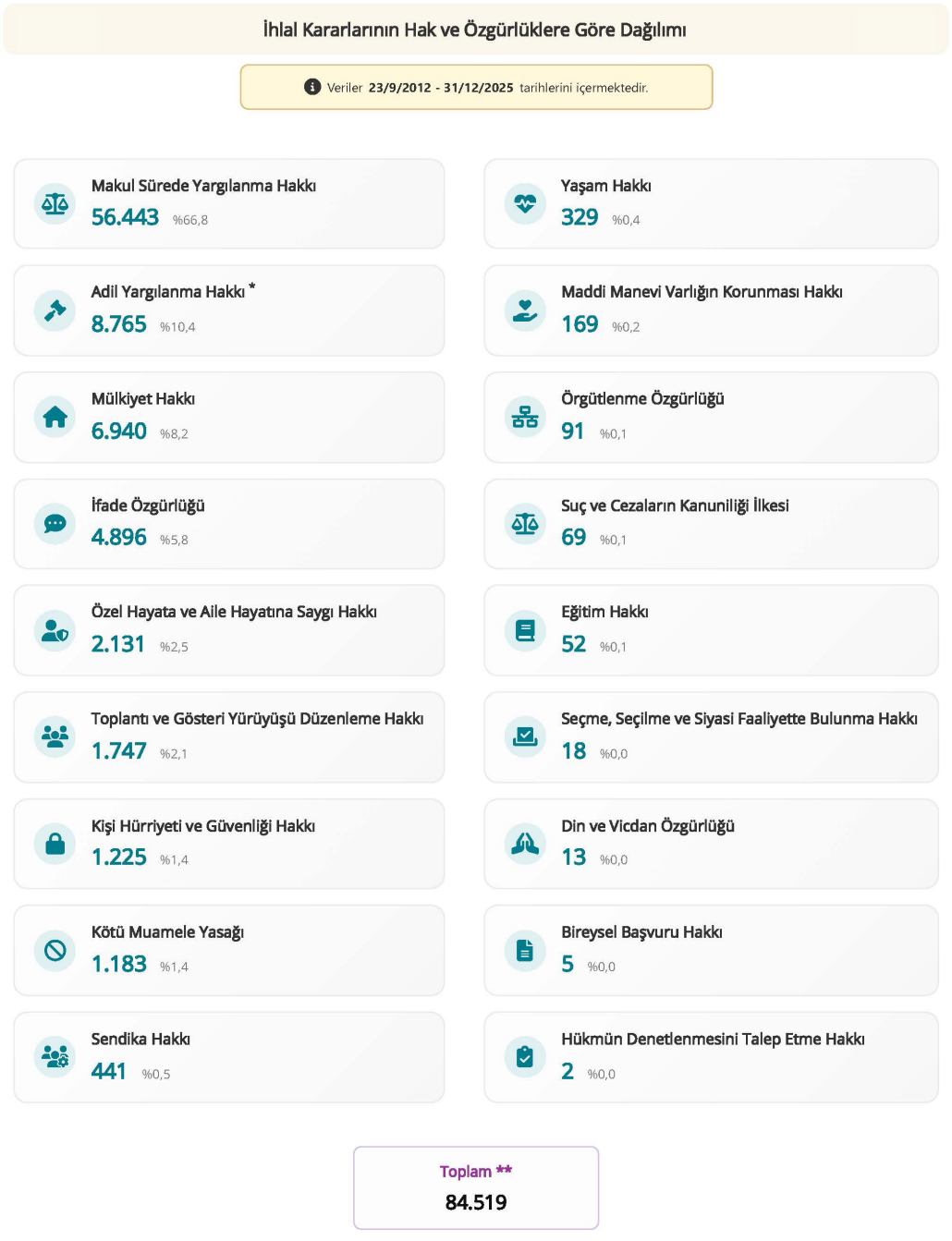

Grafik 17 İhlal Kararlarının Hak ve Özgürlüklere Göre Dağılımı

5.1.3 Yüce Divan Yargılamaları

Anayasa Mahkemesi; Cumhurbaşkanı'nı, Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanını, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkan ve üyelerini, başsavcılarını, Cumhuriyet başsavcı vekilini, Hâkimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar. Genelkurmay başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanları da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar. Yüce Divanda, savcılık görevini Cumhuriyet başsavcısı veya Cumhuriyet başsavcı vekili yapar.

Yüce Divan Yargılamaları Genel İstatistikleri (1964-2025)

1- Anayasa Mahkemesine toplam 26 Yüce Divan davası başvurusu yapılmıştır.

2- Sonuçlanan dava sayısı 26'dır.

3- 2026 yılına devreden dava sayısı 0 olarak gerçekleşmiştir.

5.1.4 Siyasi Parti Kapatma Davaları

Siyasi partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesi tarafından karara bağlanır. Anayasa Mahkemesi, temelli kapatma yerine dava konusu fiillerin ağırlığına göre ilgili siyasi partinin devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmasına karar verebilir.

Siyasi Parti Kapatma Davaları (1962-2025)

1- Anayasa Mahkemesine açılan siyasi parti kapatma davası 55'tir.

2- Kapatılan siyasi parti sayısı 25'tir.

3- Reddedilen dava sayısı 19'dur.

4- Düşme kararı verilen dava sayısı 5'tir.

5- Birleştirme kararı verilen dava sayısı 0'dır.

6- İade edilen dava sayısı 1'dir.

7- Devlet yardımı miktarının yarısından yoksun bırakılması karası verilen dava olmamıştır.

8- 2026 yılına devreden dava sayısı 5 olarak gerçekleşmiştir.

5.1.5 Siyasi Partilerin Mali Denetimi

Siyasi partilerin mali denetimi Anayasa Mahkemesi tarafından yerine getirilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım alır.

Siyasi Partilerin Mali Denetimi Genel İstatistikleri (2012-2025)

1- Mali denetimi yapılan siyasi parti sayısı 1.208,

2- Siyasi partilerin mali denetimine ilişkin karara bağlanan dosya sayısı 1.133,

3- 2026 yılına devreden mali denetimi yapılacak siyasi parti dosya sayısı 247 olarak gerçekleşmiştir.

5.1.6 Yasama Dokunulmazlığı İşleri

Türkiye Büyük Millet Meclisince yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine karar verilmesi durumunda, bu karar tarihinden başlayarak yedi gün içinde ilgili üye ya da milletvekillerinden herhangi biri tarafından bu karara karşı iptal istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulabilir. Anayasa Mahkemesi bu iptal istemini on beş gün içinde kesin olarak karara bağlar.

Anayasa Mahkemesinde 2025 yılında yasama dokunulmazlığı işlerinde başvuru olmamıştır.

Yasama Dokunulmazlığı İşleri Genel İstatistikleri (1982-2025)

1- Yapılan toplam başvuru sayısı 133,

2- Reddine karar verilen dava sayısı 29,

3- Dosya birleştirme kararı verilen dosya sayısı 99,

4- İptal kararı verilen dava sayısı 5,

5- Sonuçlanan dava sayısı toplam 131 olarak gerçekleşmiştir.

6- 2026 yılına devreden yasama dokunulmazlığı işleri olmamıştır.

5.1.7 Milletvekilliğinin Düşmesi İşleri

Milletvekilliğinin düşmesine Anayasa'nın 84. maddesinin birinci, üçüncü veya dördüncü fıkralarına göre karar verilmiş olması hâllerinde Meclis Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekili, kararın Anayasa'ya, kanuna veya İçtüzük'e aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Anayasa Mahkemesi, iptal istemini on beş gün içinde kesin karara bağlar.

Milletvekilliğinin Düşmesi İşleri Genel istatistikleri (1982-2025)

1- Yapılan toplam başvuru sayısı 11'dir.Reddedilen dava sayısı 8'dir.Birleştirme dava sayısı 3'tür.2026 yılına devreden milletvekilliğinin düşmesi işleri olmamıştır.

5.2 Anayasa Mahkemesinin 2025 Yılı Faaliyetleri

5.2.1 Genel Faaliyetleri

Türk Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın kendisine yüklediği yargısal görevleri yerine getirirken anayasa yargısının fikrî temellerinin geliştirilmesine katkı sunan akademik faaliyetler ile karşılaştırmalı hukuk perspektifini destekleyen uluslararası iş birliği ve temasları da kurumsal misyonunun ayrılmaz bir parçası olarak yürütmektedir. Bu çerçevede Mahkeme, bilimsel toplantılar, yayın faaliyetleri ve eğitim programları aracılığıyla anayasal düşüncenin gelişimine katkı sağlamakta; aynı zamanda diğer anayasa mahkemeleri ve uluslararası yargı kurumlarıyla kurduğu ilişkiler sayesinde anayasa yargısında iyi uygulamaların paylaşılmasına ve ortak anayasal değerlerin pekiştirilmesine hizmet etmektedir.

Önceki yıllarda olduğu gibi 2025 yılında da Mahkememiz; uluslararası kuruluşlarla yürütülen iş birlikleri ile yurt içindeki üniversiteler ve çeşitli kurumlarla sağlanan kurumsal eş güdüm çerçevesinde çok sayıda bilimsel etkinlik düzenlemiştir. Bu etkinlikler, hukukun üstünlüğü ile temel hak ve özgürlüklerin korunması ve yargı sistemlerinin geliştirilmesine önemli katkılar sunmuş; Anayasa Mahkemesinin ulusal ve uluslararası düzeydeki saygınlığını daha da pekiştirmiştir.

2025 yılında Anayasa Mahkemesi, temel hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi konusundaki kararlılığını sürdürmüş; bu alanı genişleten ve uluslararası standartlarla uyumlu şekilde daha ileri bir düzeye taşıyan bir yaklaşım benimsemiştir. Bu dönemde alınan kararlar, bireylerin hak arama özgürlüklerini güvence altına almayı amaçlayan etkin bir yargısal koruma mekanizması oluşturma hedefini yansıtmaktadır.

Bireysel başvuru mekanizmasının 13 yıllık tecrübesi, Anayasa Mahkemesinin içtihatlarında istikrar ve öngörülebilirlik sağlayarak bu yola olan güveni artırmıştır. Mahkeme, bireysel başvuru kapsamında verilen kararlarda hem ulusal düzeyde hem de uluslararası insan hakları standartları çerçevesinde bir denge gözetmiş ve bu kararlarla temel hak ihlallerinin önlenmesine yönelik önemli katkılar sağlamıştır. Ayrıca bireysel başvuru süreçlerinde kaliteyi artırmak ve Mahkemenin içtihatlarıyla daha uyumlu kararlar yazılmasını sağlamak amacıyla raportörlerin dönemsel olarak Bölümler ve Komisyonlar birimlerinde görevlendirilmesi uygulaması sürdürülmüştür. Bu yöntem, karar yazım sürecine disiplinler arası bir perspektif kazandırmış ve kararların gerekçelendirme niteliğini güçlendirmiştir. Bütün bu çabalar, Anayasa Mahkemesinin bireylerin temel haklarını koruma ve yargısal süreçlerin etkinliğini artırma misyonuna olan bağlılığını bir kez daha ortaya koymuştur.

Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru mekanizmasındaki etkin rolü, insan haklarının korunması ve ihlallerin önlenmesi açısından büyük bir önem taşımaktadır. Ancak bu süreçte karşılaşılan en önemli zorluklardan biri, her yıl artan başvuru sayısı nedeniyle oluşan iş yüküdür. 2025 de başvuru yoğunluğunun devam ettiği bir yıl olmuştur. Geçen yıl Mahkememize toplam 64.371 başvuru yapılmış ve bir önceki yıldan dev-

redenlerle birlikte sonuçlandırılan başvuru sayısı 71.175 olmuştur. Yapılan başvuruları karşılama oranı yaklaşık %111 olarak gerçekleşmiştir. Böylece Mahkememiz tarafından 2025 yılında yapılan başvurulardan çok daha fazlası sonlandırılarak derdest dosya sayısında da azalma sağlanmıştır.

Norm denetiminde 51 iptal davası ve 226 itiraz başvurusu olmak üzere toplam 277 başvuru yapılmış, geçen yıldan devredenlerle birlikte 43'ü iptal davası, 235'i itiraz başvurusu olmak üzere toplam 278 dava sonuçlandırılmıştır. Açılan dava ve başvuruları karşılama oranı %100'ün üzerinde gerçekleşmiştir.

2025 yılı içinde siyasi parti mali denetimi için 128 başvuru yapılmıştır. Geçen yıldan devredenlerle birlikte Mahkememiz 164 dosyayı karara bağlamıştır. Mahkememiz Yüce Divan yargılamalarında 4 davayı sonuçlandırmıştır. Bu şekilde Mahkememizde devam eden Yüce Divan yargılama dosyası kalmamıştır. Ayrıca siyasi parti kapatma davalarına ilişkin inceleme süreci hızlandırılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin yoğun iş yükü, bir yandan bireysel başvuru mekanizmasına duyulan güvenin göstergesi olarak değerlendirilebilirken diğer yandan Mahkemenin mevcut kapasitesini zorlayan yapısal ve pratik sorunları beraberinde getirmektedir. Başvuruların büyük bir kısmı; özellikle adil yargılanma hakkı, mülkiyet hakkı, özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı ve ifade özgürlüğü gibi temel haklara ilişkin iddialardan oluşmaktadır.

Mahkememiz, artan iş yüküne rağmen başvuruların etkili ve hızlı bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için çeşitli önlemler almaya devam etmiştir. Bu kapsamda başvuruların değerlendirilme süreçlerini hızlandırmak ve içtihatlarla uyumlu kararlar üretmek amacıyla teknolojinin yargı süreçlerine entegrasyonu, yapay zekânın yargılamada kullanılabilirliği, dijital başvuru sistemlerinin geliştirilmesi ve başvuruların daha etkin bir şekilde işlenmesine ilişkin çalışmalara ağırlık verilmiştir.

1 Ekim 2025 tarihi itibarıyla bireysel başvuruların elektronik ortamda UYAP Avukat Portali üzerinden de yapılabilmesine imkân tanınmıştır. Bu gelişmeyle birlikte avukatlar tarafından bireysel başvuruların UYAP üzerinden doğrudan iletilebilmesi sağlanarak başvuru yollarının erişilebilirliği artırılmış; başvuruların daha hızlı, etkin ve şeffaf bir biçimde alınmasına yönelik önemli bir adım atılmıştır. Söz konusu yenilik, bireysel başvuru mekanizmasının işleyişini güçlendirmekte ve hak arama özgürlüğünün çağın teknolojik imkânlarıyla uyumlu şekilde kullanılmasına katkı sunmaktadır.

Mahkeme, bu süreçte yalnızca mevcut iş yükünü yönetmekle kalmamış; aynı zamanda içtihatlarını istikrarlı bir şekilde geliştirmeye devam ederek bireysel başvuru mekanizmasının insan hakları açısından daha da etkin hâle gelmesini sağlamayı amaçlamıştır. Bu hedef doğrultusunda, ulusal ve uluslararası düzeydeki iş birliği çalışmalarına ve akademik etkinliklere önem verilerek bireysel başvuru sisteminin güçlendirilmesine yönelik kapsamlı adımlar atılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, kuruluşunun 63. yılını 25 ve 26 Nisan 2025 tarihlerinde İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlenen akademik sempozyumla kutlamıştır. Törene Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, Danıştay Başkanı Zeki YİĞİT, Sayıştay Başkanı Metin YENER ve Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ ile çok sayıda ülkeden anayasa mahkemesi ve yüksek mahkeme başkan ve üyeleri, bölgesel insan hakları mahkemelerinin başkan ve üyeleri, uluslararası kuruluşların temsilcileri, yüksek yargı organlarımızın üyeleri ve diğer davetliler katılmıştır. Törenin ardından "*21. Yüzyılda Anayasa Yargısının Geleceği*" konulu uluslararası sempozyum düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun kabulünün 13. yılı dolayısıyla 23 Eylül 2025 tarihinde Yüce Divan Salonu'nda "*Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının Bireysel Başvuruya Etkisi*" konulu bir konferans düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi ve Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi ile birlikte organize edilen bu etkinlikte bireysel başvuru mekanizmasının temel hakların korunmasındaki rolü ve etkisi kapsamlı bir şekilde tartışılmış, farklı ülkelerin uygulamalarına dair tecrübe paylaşımları gerçekleştirilmiştir.

2025 yılında Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi, ulusal ve uluslararası çeşitli kurumlarla iş birliği yaparak bir dizi bilimsel etkinlik de düzenlemiştir:

6 Şubat 2025 tarihinde Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi Ortak Projesi kapsamında Avrupa Konseyi, Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) iş birliğiyle kamu kurum ve kuruluşları temsilcileri, baro mensupları, akademisyenler ve öğrencilerin katılımlarıyla Ankara'da "*Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Doğal Afet Dönemlerinde İnsan Hakları*" konulu çalıştay düzenlenmiştir.

8 Nisan 2025 tarihinde Ankara'da Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay iş birliğiyle "*Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Munzam Zarar Çalıştayı*" düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında gerçekleştirilen çalıştaya Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Kadir ÖZKAYA ve Yargıtay Başkanı Sayın Ömer KERKEZ'in yanı sıra Anayasa Mahkemesi Başkanvekilleri ve Üyeleri, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Başkanı, Yargıtay Hukuk Daireleri Başkanları ve Üyeleri ile akademisyenler katılmıştır.

9 Mayıs 2025 tarihinde, Ankara Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi iş birliğiyle "*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Türk Hukukuna Etkisi*" konulu bir sempozyum Başkan'ımız Sayın Kadir ÖZKAYA'nın katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

23 Mayıs 2025 tarihinde, Anayasa Mahkemesi ile Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ile ortaklaşa "Çocuk Hukuku" temalı sempozyum düzenlenmiştir.

24 Ekim 2025 tarihinde, İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi iş birliğinde "*Anayasal Çerçevede Ailenin Korunması*" konulu sempozyum gerçekleştirilmiştir.

7 Kasım 2025 tarihinde Anayasa Mahkemesi, Greenwich Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesi iş birliğiyle "*Anayasa Yargısı Bağlamında Yargıçların Hukukun Oluşumundaki Etkisi*" konulu uluslararası sempozyum düzenlenmiştir.

Bu etkinlikler; Anayasa Mahkemesinin temel hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesindeki anayasal rolüne ilişkin farkındalığı artırmak, bireysel başvuru mekanizması başta olmak üzere anayasa yargısının işleyişine dair teorik ve pratik tartışma alanlarını derinleştirmek ve bu alandaki akademik bilgi birikimini disiplinler arası yaklaşımlarla zenginleştirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Dış İlişkiler Müdürlüğü, yabancı ülkelerin anayasa/yüksek mahkemeleri ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerin yürütülmesi ve bu çerçevede ihtiyaç duyulan yazışmalar, resmî mektuplar, makaleler, açıklamalar gibi çeşitli bilgi, belge ve metinlerin hazırlanması veya tercüme edilmesini sağlamaya devam etmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin uluslararası alanda ikili ilişkilerin geliştirilmesi hedefleri kapsamında 2025 yılı içinde Mahkememiz heyetlerinin yurt dışından gelen davetler kapsamında çalışma ziyaretleri ve uluslararası heyetlerin Mahkememize gerçekleştirdikleri ziyaretlerin kabullerini gerçekleştirerek bu çerçevede Irak Federal Yüksek Mahkemesi, Cezayir Anayasa Mahkemesi, Mısır Yüksek Anayasa Mahkemesi, Azerbaycan Anayasa Mahkemesi, Malezya Federal Mahkemesi ve Togo Anayasa Mahkemesi ile iş birliği anlaşmaları imzalanmıştır.

Anayasa yargısı alanlarında Mahkememizde ilgili birimlerin talebi üzerine yabancı mahkeme kararları ve içtihatları İngilizceden Türkçeye veya Türkçeden İngilizceye tercüme edilmektedir. 2025 yılında "*Annual Report 2024*", "*Selected Judgments 2024*" ve "*Constitutional Justice in Asia*" adlı 12. Yaz Okulu kitabı tercüme/derleme faaliyetleri tamamlanmış olup Mahkememizin resmî internet sitesinde yayımlanan haber metinleri, bireysel başvuru ve norm denetimi kararı basın duyuruları, Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Kadir ÖZKAYA'nın yıl içinde düzenlenen etkinliklerde yaptığı konuşmalar ile resmî web sayfamızda düzenli olarak yayımlanan istatistiki verilerin çevirileri yapılarak Anayasa Mahkemesi İngilizce resmî internet sitesinde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Öte yandan 2025 yılı içinde düzenlenen yıl dönümü, yaz okulu, konferans, sempozyum ve seminerler ile uluslararası heyetlerin Mahkememize gerçekleştirdiği ziyaretlerde simultane ve ardıl tercüme hizmetleri sunulmuştur. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) uygulanması ve geliştirilmesi amacıyla Sözleşme içtihadı ve buna ilişkin diğer meseleler hakkında bilgi alışverişini temin etmek amacıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) bünyesinde oluşturulan yüksek mahkemeler ağı (SCN) kapsamında yayımlanan karar özetleri ve içtihat bilgi notlarının Türkçe çevirileri yapılarak haftalık olarak raportörlerimizin istifadesine sunulmaya devam edilmiştir. Ayrıca yabancı yüksek mahkemeler ve AİHM'de görevli hukukçulara Anayasa Mahkemesi içtihadından haberdar olmalarını temin etmek amacıyla iki haftada bir olmak üzere Anayasa Mahkemesi içtihat özetleri iletilmekte olup bu tablolar aynı zamanda Mahkemenin resmî internet sitesinde (İngilizce) "*Case-Law Summary*" başlığı altında yayımlanmıştır.

Ayrıca Venedik Komisyonu bünyesinde kurulmuş olan CODICES veri tabanına Anayasa Mahkemesi olarak içtihat paylaşımı yoluyla düzenli olarak katkı sunulmaya devam edilmektedir.

2025 yılında "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" faaliyetleri sürdürülmekte olup bu kapsamında, Avrupa Konseyi Merkezi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine çalışma ziyaretleri de dâhil olmak üzere sempozyum, konferans, seminer ve bölge toplantıları ile eğitici eğitimlerine devam edilmiştir. Yine proje kapsamında raportörlerimizin bilgi ve mesleki tecrübenin geliştirilmesi amacıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Konseyinin çeşitli departmanlarında üç aylık görevlendirmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun kabulünün 13. yılı vesilesiyle 23 Eylül 2025 tarihinde Yüce Divan Salonu'nda gerçekleştirilen "*Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının Bireysel Başvuruya Etkisi*" konulu uluslararası konferans proje faaliyetleri kapsamında düzenlenmiştir.

Mahkememizin Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği (AAMB) bünyesinde Eğitim ve İnsan Kaynaklarını Geliştirme Merkezi rolüyle her yıl düzenlediği yaz okulu programlarının on üçüncüsü 5-9 Ekim 2025 tarihlerinde "*Anayasal Perspektifte Aile Hayatı ve Aile Hayatına Saygı Hakkı"* konusunda gerçekleştirilmiştir. 13. Yaz Okuluna 30 farklı mahkeme ve kurumdan uluslararası temsilciler katılmıştır.

Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumu 3. Konferansı "İnsan Haklarının Standardizasyonu ve Anayasa Yargısının Rolü" temasıyla düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin ev sahipliğinde 14 Kasım 2025 tarihinde Antalya'da gerçekleştirilmiştir. Konferans kapsamında gerçekleştirilen oturumların ardından Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumu'na üye anayasa mahkemesi başkan ve üyelerinin katılımıyla Üyeler Kurulu Toplantısı yapılmıştır. Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumu'na resmî statü kazandıran tüzük oybirliğiyle kabul edilmiştir. Tüzüğün kabulüne ilişkin "*Antalya Deklarasyonu*" imzalanarak yayımlanmıştır.

Basın faaliyetleri kapsamında Anayasa Mahkemesi kararlarına ve faaliyetlerine ilişkin yazılı ve görsel medya ile sosyal medya platformları düzenli olarak taranmıştır. Bu kapsamda günlük olarak öne çıkan haberlerin yer aldığı "*Anayasa Mahkemesi Basın Bülteni*" ile aylık olarak medyadaki haberlerin analizini içeren "*Medya Analiz Raporu*" hazırlanmıştır. Yine Anayasa Mahkemesi hakkında kamuoyunda geniş yankı uyandıran karar, açıklama ve gelişmelere ilişkin haberleri konu alan özel medya raporları oluşturulmuştur.

Mahkemenin çalışmaları, kararları, kamuoyu yansımaları ve istatistiksel verilerin yer aldığı aylık "*Görünüm*" dergisi hem dijital olarak kurum içi portalde yayımlanmış hem de kurum içinde basılı olarak dağıtılmıştır. Böylece Mahkemenin faaliyetlerinin düzenli ve kapsamlı biçimde takip edilebilmesi sağlanmıştır.

Kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi ve olası dezenformasyonların önüne geçilme-

si amacıyla bireysel başvuruya ilişkin 21, norm denetimine ilişkin 31 basın duyurusu hazırlanmıştır. Görselleri güncellenen basın duyuruları Anayasa Mahkemesi kurumsal internet sitesi ile X, NSosyal ve WhatsApp kanalı gibi sosyal medya platformlarında yayımlanmıştır. Mahkemenin önemli faaliyetleri ve açıklamaları da yine aynı platformlar üzerinden kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Basın mensuplarıyla hızlı ve etkin iletişimin sağlanması ve kendilerini gelişmelerden anlık olarak haberdar etmek amacıyla "*WhatsApp Basın Grubu*" oluşturulmuştur. Mahkeme gündemi, basın duyuruları, faaliyetler ve açıklamalar bu grup üzerinden düzenli olarak duyurulmuştur. Bunun yanı sıra basın mensuplarının Anayasa Mahkemesi Başkanı ile gerçekleştirmek istedikleri görüşmelere ilişkin talepler planlanarak gerekli koordinasyon sağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin kurumsal kimliğinin daha da güçlendirilmesi ve faaliyetlerin görünürlüğünün artırılması amacıyla görsel iletişim çalışmaları yürütülmüştür. Bu kapsamda "*Anayasa Mahkemesi Tanıtım Filmi*" ve "*Bireysel Başvuru Tanıtım Filmi*" ile Anayasa Mahkemesi "*Tanıtım Kitapçığı*" hazırlanmıştır.

Kurumsal internet sitesinde 6 ay süreyle güncellenen istatistikler, yeni bir tasarım anlayışıyla ve kullanıcı odaklı bir yaklaşımla yeniden düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesini ziyaret eden yerli ve yabancı misafirlerin gezdiği Anayasa Tarihi Galerisi, gerçekleştirilen faaliyetler doğrultusunda düzenli olarak güncellenmiştir.

Mahkemenin yazılım altyapısı güçlendirilmiş ve Kararlar Bilgi Bankası sisteminin kapsamı genişletilerek kararların erişilebilirliği artırılmıştır. Kurumsal internet sitesinde yazılım, donanım, video konferans altyapısı gibi alanlarda çeşitli yenilikler hayata geçirilmiş; ekonomik ömrünü dolduran donanımlar yenilenerek altyapı güçlendirilmiştir. Özellikle bireysel başvuruların daha hızlı sonuçlandırılabilmesi için yazılım sistemlerinde gerekli güncellemeler yapılmıştır.

Video konferans sistemi altyapısı sayesinde toplantılar ve eğitimler etkin bir şekilde gerçekleştirilmiş, kurum arşivinin yeniden yapılandırılması ve kurumsallaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmüştür. Ayrıca iş güvenliği kapsamında düzenli teknik kontroller gerçekleştirilmiş ve güvenlik standartlarının sağlanmasına yönelik tedbirler alınmıştır.

Mahkemenin yayın faaliyetleri kapsamında "*Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi*" 61. sayısı 4 cilt olarak, "*Anayasa Yargısı*" (Hâkemli Dergi) 42/1. ve 42/2. sayıları, "*Yıllık Rapor 2024*", "*Annual Report 2024*", "*Bireysel Başvuru Seçme Kararlar 2024*", "*Norm Denetimi Seçme Kararlar 2024*" kitaplarının basımları, iç ve dış dağıtımları ile "*Nitelikli Haklar Karar Özetleri*", "*Selected Judgements*" kitap serisinin 2024 cildi ve "*Constitutional Justice in Asia (Yaz Okulu 12)*" kitaplarının basımları ve iç dağıtımları gerçekleştirilmiştir. 2025 yılında kütüphanemize 400 adet kitap kazandırılmıştır.

5.2.2 Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi (AYAM),

Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi (AYAM) anayasa yargısı alanında araştırmalar yapmak, ihtiyaç duyulan konularda karşılaştırmalı hukuk çalışmaları yürütmek, Mahkememizin ilkesel nitelikteki önemli kararlarını derlemek, yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak ve anayasa yargısı alanında süreli veya süresiz yayınlar üretmek amacıyla 2018 yılında kurulmuştur. Merkez, hukuk fakültesi öğrencilerine yönelik yaz ve kış staj programları düzenlemekte; öğrencilerin Mahkememizi ziyaretleri sırasında tanıtıcı programlar gerçekleştirmektedir. Ayrıca ulusal ve uluslararası düzeyde kongre, sempozyum, çalıştay, yuvarlak masa toplantıları gibi bilimsel etkinlikler organize etmektedir.

AYAM, kuram ve uygulama arasında bir köprü vazifesi görerek bu iki alanın birbirine katkı sunmasını hedeflemektedir.

A. Staj Programları ve Tanıtım Faaliyetleri

Genel olarak

2024 yılı içinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren *Hâkim ve Savcı Yardımcıları ile Avukat Stajyerlerinin Anayasa Mahkemesindeki Stajları Hakkında Yönetmelik* ile birlikte hâkim ve savcı yardımcıları ile avukat stajyerlerinin staj başvurularından eğitim süreçlerine kadar tüm iş ve işlemlerin AYAM koordinasyonunda gerçekleştirileceği öngörülmüştür. Düzenleme çerçevesinde hâkim ve savcı yardımcıları Anayasa Mahkemesinde dört aya kadar, avukat stajyerleri ise avukatlık stajının ilk altı aylık döneminde on beş gün süreyle staj yapmaktadır. Başvurular ve değerlendirme süreçleri AYAM tarafından takip edilmektedir.

Anayasa Mahkemesi, anayasa yargısı alanına ilgi duyan ve bu alanda tecrübe kazanmak isteyen hukuk fakültelerinin dördüncü sınıfında öğrenim gören lisans öğrencilerine de tam zamanlı staj imkânı tanımaktadır. Bu staj programı kapsamında öğrenciler, Anayasa Mahkemesinin işleyişini yakından tanıma, anayasal yargının temel ilkeleri hakkında uygulamaya dönük bilgi edinme ve yüksek yargı faaliyetlerine ilişkin kurumsal tecrübe kazanma fırsatı elde etmektedir.

Staj programları çerçevesinde Anayasa Mahkemesinde 2025 yılı içinde on farklı gruba on bir ay boyunca staj imkânı sağlanmıştır.

Öte yandan AYAM, hukuk fakülteleri öğrencileri tarafından Mahkememize yapılan ziyaretlerde Mahkememizin tanıtımına yönelik programlar düzenlemektedir. AYAM, 14 Şubat-24 Aralık 2025 tarihleri arasında doksan iki farklı grup hâlinde toplamda 4.865 öğrenciye Mahkememizin görev ve yetkileri, yapısı, tarihi ve işleyişi hakkında tanıtım yapmıştır.

1. Hâkim ve Savcı Yardımcıları Staj Programları

5 Mayıs-18 Temmuz 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen staj programına, birinci dönem hâkim ve savcı yardımcıları arasından seçilen yirmi kişi katılmıştır. Programı başarıyla tamamlayan yirmi hâkim ve savcı yardımcısına staj katılım sertifikaları, Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Kadir ÖZKAYA tarafından takdim edilmiştir.

Başkan Kadir ÖZKAYA, sertifika töreninde yaptığı konuşmada hâkim ve savcı yardımcılarının staj süreci boyunca Anayasa Mahkemesinin işleyişine, anayasal yargının özüne ve yüksek yargının taşıdığı sorumluluğa yakından tanıklık ettiklerini belirtmiştir. Staj programı kapsamında kazanılan bilgi ve tecrübelerin önemine vurgu yapan Başkan ÖZKAYA "*Staj süresince sizlerin mesleki gelişimine katkı sağlaması için elimizden gelen tüm desteği sunmaya çalıştık. Hâkim ve savcı yardımcılığı staj programımızın ilk katılımcıları olan sizlerin de bu süreci dikkatle, öğrenmeye açık bir tutumla ve büyük bir ciddiyetle yürütmüş olmanız, yargının geleceği adına bizlere güven vermektedir.*" ifadelerini kullanmıştır. Katılımcılara sertifikalarının takdim edilmesinin ardından tören sona ermiştir.

1 Eylül-26 Aralık 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen staj programına ikinci dönem hâkim ve savcı yardımcıları arasından seçilen on üç kişi katılmıştır. Programı başarıyla tamamlayan hâkim ve savcı yardımcılarına staj katılım sertifikaları, Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Kadir ÖZKAYA tarafından takdim edilmiştir.

Başkan Kadir ÖZKAYA, törende yaptığı konuşmada hâkimlik ve savcılık mesleğinin adaletin tesisi bakımından taşıdığı hayati öneme dikkat çekmiştir. Mesleğin icrasında sürekli kendini geliştirmenin, hukuka bağlılığın ve sorumluluk bilinciyle hareket etmenin gerekliliğini vurgulayan Başkan ÖZKAYA, meslek vakarının korunmasının yargıya duyulan güvenin temel unsurlarından biri olduğunu ifade etmiştir. Konuşmasında ayrıca kişisel gelişime ilişkin çeşitli tavsiyelerde bulunan Başkan ÖZKAYA, hâkim ve savcı yardımcılarına meslek hayatlarında başarılar dilemiştir.

2. Avukat Stajyerleri Staj Programları

Anayasa Mahkemesinde 12-26 Mayıs 2025 tarihlerinde staj yapan, farklı barolara kayıtlı olan on dokuz avukat adayı için sertifika töreni düzenlenmiştir. Sertifika töreninde konuşan Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, mesleki başarının temelinde yapılan işi sevmenin yattığını kaydederek genç hukukçulara önemli tavsiyelerde bulunmuştur. "*Avukatlık, hem saygın hem de seçkin bir meslektir.*" diyen Başkan ÖZKAYA, kişiliğe uygun meslek seçiminin önemini hatırlatarak başarının anahtarının azim ve kararlılıkla çalışmak olduğunu kaydetmiştir.

Konuşmasında staj programının önemine de değinen Başkan ÖZKAYA, bu sürecin avukat adaylarına Anayasa Mahkemesinin işleyişine dair farkındalık kazandırdığını ifa-

de etmiştir. Başkan ÖZKAYA stajyerlerin Anayasa Mahkemesinin görevleri, çalışma usul ve esasları hakkında tecrübe edindiklerini belirterek kazanılan deneyimin ve oluşan farkındalığın kendilerine meslek hayatları boyunca büyük bir avantaj sağlayacağını dile getirmiştir. Başkan ÖZKAYA, konuşmasının ardından staj programını başarıyla tamamlayan katılımcılara sertifikalarını vererek meslek hayatlarında başarılar dilemiştir.

15-29 Eylül 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen ikinci grup avukat stajyerleri staj programına yirmi avukat stajyer katılmıştır. Staj programını başarıyla tamamlayan stajyerlere staj katılım sertifikası, Anayasa Mahkemesi Üyesi Selahaddin MENTEŞ tarafından verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Selahaddin MENTEŞ, törende yaptığı konuşmada adaletin toplumsal barış ve huzurun en temel güvencelerinden biri olduğunu belirterek bu konuda hukukçulara düşen sorumluluğa ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. Staj programı çerçevesinde anayasa yargısı alanında kazanılan tecrübenin önemine dikkat çeken Anayasa Mahkemesi Üyesi MENTEŞ, avukat stajyerlerine meslek hayatlarına ilişkin tavsiyelerde bulunarak başarılı bir kariyer dilemiştir.

3. Hukuk Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerine Yönelik Staj Programları

Anayasa Mahkemesi, anayasa yargısı alanına ilgi duyan ve bu alanda tecrübe kazanmak isteyen lisans öğrencilerine 6 Ocak-14 Şubat ile 16 Haziran-25 Temmuz tarihleri arasında farklı altı grup hâlinde toplamda 560 öğrencinin katılımıyla tam zamanlı staj imkânı sağlamıştır. Stajlarının sonunda başarılı olan öğrencilere sertifika verilmiştir.

B. Yayın Faaliyetleri

1. Anayasa Yargısı Dergisi

AYAM'ın yayımladığı eserler arasında öne çıkanlardan biri "*Anayasa Yargısı*" dergisidir. Bu dergi, Anayasa Mahkemesinin kuruluş yıl dönümleri kapsamında düzenlenen sempozyum bildirilerinin 1984 yılından itibaren düzenli olarak yayımlandığı bir yayın olarak ortaya çıkmıştır. 2019 yılında 36 (1) sayısıyla birlikte yılda iki kez yayımlanan bilimsel ve hakemli bir dergi formatına geçmiştir. Bu değişiklikle birlikte derginin bir sayısı yalnızca hakemli makalelerden oluşmakta, diğer sayısı ise hem hakemli makalelere hem de ilgili sempozyum bildirilerine yer vermektedir. Dergide anayasa yargısı ve insan hakları hukuku alanındaki kuramsal ve karşılaştırmalı çalışmalar, içtihat ve uygulamaları inceleyen analizler, ayrıca bu alanlarla bağlantılı diğer hukuk dallarındaki çalışmalar yayımlanmaktadır. 2025 yılında derginin 42 (1) ve 42 (2) sayıları yayımlanmıştır.

2. Seçme Kararlar

AYAM, norm denetimi ve bireysel başvuruya ilişkin ilke kararlarını "*Seçme Kararlar*" başlığı altında kitap formatında yayımlamaktadır. Her yıl iki ayrı cilt hâlinde hazırlanan bu kitaplar, içtihat gelişimi açısından önem taşıyan, benzer nitelikteki konulara emsal teşkil eden kararların yanı sıra kamuoyu tarafından yakından takip edilen başvurulara ilişkin kararları içermektedir. Bununla birlikte AYAM, bireysel başvurulara ilişkin karar özetlerini konularına göre tasnif ederek yayımlamaktadır. Bu yaklaşım, Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru içtihadına ilgililerin daha hızlı ve kolay erişim sağlamalarına olanak tanımayı hedeflemektedir.

2025 yılında da AYAM bu yayınlarına devam etmiştir.

3. Anayasa Mahkemesi Yıllık Raporu

AYAM tarafından hazırlanan "*Anayasa Mahkemesi Yıllık Raporu*", norm denetimi ve bireysel başvuru kararlarına ilişkin seçilmiş basın özetlerinin yanı sıra istatistikler ile ulusal ve uluslararası etkinliklere dair kapsamlı bilgileri içermektedir. 2024 yılına ait "*Anayasa Mahkemesi Yıllık Raporu*" mart ayı içinde AYAM tarafından yayımlanmıştır.

4. Nitelikli Haklar Karar Özetleri

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuru sisteminin yürürlüğe girdiği 2012 yılından bu yana temel hak ve özgürlüklerin korunmasına yönelik önemli bir içtihadi birikim oluşturmuştur. Bu birikimin önemli bir bölümünü, demokratik toplum düzeninin temelini oluşturan ve "nitelikli haklar" olarak adlandırılan haklara ilişkin kararlar teşkil etmektedir. İfade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, din ve vicdan hürriyeti, örgütlenme ve sendika hakkı, eğitim hakkı ile seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Mahkeme, bireysel başvurular kapsamında verdiği kararlarla nitelikli hakların kapsam ve sınırlarını belirlemekte, bu hakların korunmasına ilişkin temel ilkeleri ortaya koymaktadır. Bu çerçevede 2025 yılında AYAM koordinatörlüğünde konunun uzmanı Anayasa Mahkemesi raportörleri tarafından hazırlanan "*Nitelikli Haklar Karar Özetleri*" kitabı, Mahkemenin söz konusu haklar alanındaki içtihadını sistematik ve tematik bir yaklaşımla bir araya getirmektedir. On dokuz bölümden oluşan eser, nitelikli haklara ilişkin karar özetlerini bütüncül bir bakış açısıyla sunarak hukuk uygulayıcıları, akademisyenler ve ilgililer için önemli bir başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır.

C. Akademik Toplantılar

Genel olarak,

AYAM, yayım faaliyetlerinin yanında anayasa yargısı ve insan hakları alanında bilimsel toplantılar da düzenlemiştir. Yıl içinde hukuk fakülteleri, ulusal insan hakları kurumları ve Avrupa Konseyi ile ortak programlar yapılmış; Mahkememiz bünyesinde sempozyum ve konferans gerçekleştirilmiştir.

Yıl içinde düzenlenen faaliyetler kronolojik sırayla aşağıda sunulmuştur.

1. "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Doğal Afet Dönemlerinde İnsan Hakları" Konulu Çalıştay

AYAM ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) iş birliğinde 6 Şubat 2025 tarihinde "*Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Doğal Afet Dönemlerinde İnsan Hakları*" konulu çalıştay düzenlenmişdir.

Çalıştaya Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanvekili ve Anayasa Mahkemesi Üyesi Kenan YAŞAR, Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Murat AZAKLI, AYAM Koordinatörü Ömer GEDİK ile Anayasa Mahkemesi Raportörleri Yüksel GÜNARSLAN ve Şehadet ÖZTÜRK katılmıştır.

Anayasa Mahkemesi ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında düzenlenen çalıştayın açış konuşmalarını Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi Başkanı William MASSOLIN, TİHEK Başkanı Muharrem KILIÇ ve Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanvekili ve Anayasa Mahkemesi Üyesi Kenan YAŞAR yapmıştır.

Çalıştay kapsamında "*Doğal Afet Durumlarında İnsan Hakları Temelli Yaklaşım*" ve "*Doğal Afet Dönemlerinde Kırılgan Grupların Adalete Erişimi*" başlıkları altında sunumların yapıldığı oturumlar gerçekleştirilmiştir. Anayasa Mahkemesi raportörlerinin ve akademisyenlerin sunumlarıyla katkıda bulunduğu oturumların ardından soru-cevap bölümleri ile çalıştay sona ermiştir.

2. "*Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Munzam Zarar*" Konulu Çalıştay

Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay iş birliğiyle "*Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Munzam Zarar Çalıştayı*" 8 Nisan 2025 tarihinde Ankara'da düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesi ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında gerçekleştirilen çalıştaya; Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Kadir ÖZKAYA ve Yargıtay Başkanı Sayın Ömer KERKEZ'in yanı sıra Anayasa Mahkemesi Başkanvekilleri ve Üyeleri, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Başkanı, Yargıtay Hukuk Daireleri Başkanları ve Üyeleri ile akademisyenler katılmıştır. Çalıştayın açış konuşmalarını Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Sayın Hasan Tahsin GÖKCAN ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Başkanı Sayın Adem ALBAYRAK yapmıştır.

3. "*Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvurunun Türk Hukukuna Etkisi*" Konulu Sempozyum

9 Mayıs 2025 tarihinde Ankara Bilim Üniversitesi Maltepe Kampüsü konferans salonunda gerçekleştirilen sempozyuma Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Kadir ÖZKAYA, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Basri BAĞCI, Anayasa Mahkemesi Üyeleri Doç. Dr. Recai AKYEL, Yılmaz AKÇİL, Prof. Dr. Ömer ÇINAR, Doç. Dr. Metin KIRATLI, Ankara Bilim Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yavuz DEMİR, Ankara Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kadir ARICI ve Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Murat AZAKLI'nın yanı sıra akademisyenler ile hukukçular katılmıştır.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın ÖZKAYA açış konuşmasında "*Adalet hayatın üzerinde*

yürüdüğü temeldir. Hukukun asıl amacı adaleti sağlamaktır." demiştir. Başkan ÖZKAYA, anayasaların bireylerin temel hak ve özgürlüklerini güvence altına alan toplumsal sözleşmeler olduğunu, anayasa mahkemelerinin ise bu sözleşmelerin güvencesi konumunda bulunduğunu dile getirmiştir.

Bireysel başvuru sisteminin bireylerin doğrudan anayasa mahkemelerine ulaşabilmelerine imkân sağlayan bir yol olduğunu aktaran Başkan ÖZKAYA, 2010 Anayasa değişikliğiyle Türk hukuk sistemine dâhil olan bireysel başvuruya ilişkin bilgi vermiştir. Başkan ÖZKAYA bireysel başvuru sisteminin temel hak ve özgürlüklerin korunması ve Anayasa'nın etkin uygulanması bakımından önemli bir hak arama yolu sunduğunu vurgulamıştır.

Giderek gelişen ve güçlenen bir müessese olan bireysel başvuru sisteminin dönüştürücü bir etkiye de sahip olduğunu vurgulayan Başkan ÖZKAYA, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruda verdiği ihlal kararlarının oranlarına değinerek *"Türk hukuk sistemi de artık adli ve idari yargı düzenlerinde anayasal anlamda anayasal denetim yapmaya başladı. Evrensel ilke ve standartları Türk hukuk sisteminde uygulamaya başladı. Öteden beri uyguluyordu ama daha bir farkındalık oluştu. Bireysel başvuru burada dönüştürücü etki gücünü gösterdi. Sistemin oluşturduğu farkındalık aracılığıyla tüm yargı yerlerimiz temel hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi bağlamında standartların daha da iyileşmesine katkı yaptı.*" ifadelerini kullanmıştır.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Yılmaz AKÇİL'in oturum başkanı olduğu "*Bireysel Başvurunun Kamu Hukukuna Etkisi*" başlıklı oturumda, Prof. Dr. Cumhur ŞAHİN, Dr. Zuhal Bereket BAŞ, Dr. Gonca EROL ve Anayasa Mahkemesi Raportörü Dr. Recep KAPLAN sunum yapmıştır. Oturumun açılışında konuşan Yılmaz AKÇİL, bireysel başvurunun hukuk sistemindeki dönüştürücü rolüne dikkat çekerek "*Bireysel başvuru, hukuk sistemimizde yeni sayılabilecek bir müessese olmasına rağmen çok önemli bir yere sahiptir*." ifadelerini kullanmıştır.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Prof. Dr. Ömer ÇINAR'ın oturum başkanlığını yaptığı "*Bireysel başvurunun Özel Hukuka Etkisi*" başlıklı ikinci oturumda ise Prof. Dr. Kadir ARICI, Yargıtay Üyesi Salim KÜÇÜK, Dr. Zeynep BAHADIR DALKIRAN ve Anayasa Mahkemesi Raportörü Özgür DUMAN sunumlarını gerçekleştirmiştir. Oturumun açılışında konuşan Prof. Dr. Ömer ÇINAR, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kararlarının uygulamada ufuk açıcı ve yol gösterici nitelikte temel ilkeleri ortaya koyduğuna dikkati çekmiştir. Sempozyum, soru-cevap bölümleriyle sona ermiştir.

4. "*21. Yüzyılda Anayasa Yargısının Geleceği*" Temalı Uluslararası Sempozyum

Anayasa Mahkemesinin 63. kuruluş yıl dönümü etkinlikleri kapsamında "*21. Yüzyılda Anayasa Yargısının Geleceği*" temalı uluslararası sempozyum düzenlenmiştir.

25-26 Nisan 2025 tarihlerinde gerçekleştirilen sempozyuma otuz beş ülke ile yedi uluslararası kurum ve kuruluştan çok sayıda temsilci, yüksek yargı organlarımızın başkan ve üyeleri, üst düzey hukukçular ile akademisyenler katılmıştır.

Sempozyumun ilk gününde gerçekleştirilen özel oturumda konuşan Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Kadir ÖZKAYA, Türk Anayasa Mahkemesinin anayasa yargısının evrensel ilkeleri temelinde uluslararası iş birliğine büyük önem atfettiğini belirtmiştir. Sempozyumun

anayasal yargının gelişimine dair ortak vizyonu güçlendireceğine inandığını ifade eden Başkan ÖZKAYA, yargı kurumları arasında daha güçlü bağların kurulmasına vesile olmasını temenni ederek başarılı ve verimli bir sempozyum dilemiştir.

Başkan ÖZKAYA'nın yönettiği özel oturumda, konuk heyetlerin başkanları da söz alarak sempozyumun uluslararası hukuk ve yargı sistemlerine son derece faydalı olacağına inandıklarını belirterek davetlerinden ötürü Türk Anayasa Mahkemesine teşekkür etmiş ve Anayasa Mahkemesinin 63. kuruluş yıl dönümünü kutlamıştır.

Sempozyumun açış oturumunda Afrika İnsan ve Toplum Hakları Mahkemesi Başkanı Imani Daud ABOUD, Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği Dönem Başkanı ve Tayland Krallığı Anayasa Mahkemesi Başkanı Prof. Dr. Nakharin MEKTRAIRAT, Avrupa Anayasa Mahkemeleri Konferansı Dönem Başkanı ve Arnavutluk Anayasa Mahkemesi Başkanı Holta ZAÇAJ ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye Hâkimi Prof. Dr. Saadet YÜKSEL katılımcılara hitap etmiştir.

Sempozyumun ikinci gününde akademik oturumlar gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda "*Dijital Çağda Anayasa Yargısı*" başlığı altında sunumlar yapılmıştır. Moderatörlüğünü İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hasan MANDAL'ın üstlendiği oturuma Gazi Üniversitesinden Prof. Dr. Çetin ELMAS, Boğaziçi Üniversitesinden Prof. Dr. Murat ÖNDER, İstanbul Üniversitesinden Prof. Dr. Abdurrahman EREN ve Türk-Alman Üniversitesinden Prof. Dr. Mesut Serdar ÇEKİN sunumlarıyla katkıda bulunmuştur. Teknolojik gelişmeler, küreselleşme, bireysel haklar ve demokratik değerler ışığında anayasa yargısının nasıl şekilleneceğine dair çok yönlü bir tartışma ortamı sunan oturumda, anayasa yargısında dijitalleşmenin getirdiği fırsatlar ve potansiyel riskler ele alınmıştır.

İkinci oturumda ise "*Anayasa Yargısında Yeni Sorunlar ve Fırsatlar*" konusu ele alınmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Lüksemburg Hâkimi Stéphane PISANI, BM Uluslararası Ceza Mahkemeleri Rezidüel Hâkimi Prof. Dr. Yusuf AKSAR, Letonya Eski Devlet Başkanı Egils LEVITS ve Mısır Arap Cumhuriyeti Yüksek Anayasa Mahkemesi Başkanı Boulos Fahmy ISKANDAR'ın sunumlarıyla gerçekleştirilen oturumun başkanlığını İstanbul Medipol Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mahmut KOCA yapmıştır. Oturumda anayasa yargısının geleceği ve hukukun temel ilkelerinin değişen dünyaya uyarlanmasına ilişkin konular değerlendirilmiş, insan hakları mücadelesinin anayasal düzlemde nasıl ele alınması gerektiği hususu tartışılmıştır.

Oturumların soru-cevap bölümleriyle desteklendiği sempozyum, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Basri BAĞCI'nın kapanış konuşmasıyla sona ermiştir.

5. "Çocuk Hukuku" Konulu Sempozyum

Anayasa Mahkemesi ile Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi iş birliğinde "Çocuk Hukuku" temalı sempozyum düzenlenmiştir.

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinde 23 Mayıs 2025 tarihinde gerçekleştirilen sempozyuma Anayasa Mahkemesi Üyeleri Doç. Dr. Recai AKYEL, Kenan YAŞAR ve Doç. Dr. Metin KIRATLI, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Emin BİLGE'nin yanı sıra akademisyenler ile hukukçular katılmıştır.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Doç. Dr. Recai AKYEL yaptığı açış konuşmasında "Çocuklara bazı hakların verilmesi ve bu hakların korunması, çocuklar için önemli olduğu kadar toplumun gelişebilmesi için de önem arz etmektedir." demiştir. Çocuk haklarını koruma altına alan ulusal ve uluslararası düzenlemelere değinen Anayasa Mahkemesi Üyesi AKYEL "*Anayasa'da da güvence altına alındığı üzere devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle çocukların korunması için gerekli tedbirleri almakla ve bu tedbirleri gerçekleştirmek üzere ihtiyaç duyulan teşkilatı kurmakla yükümlüdür.*" ifadelerini kullanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin özellikle aile hayatına saygı hakkı kapsamında yapılan başvurularda çocukla ilgili meselelere özel bir önem atfettiğini vurgulayan AKYEL, Yüksek Mahkemenin bu tür uyuşmazlıklarda çocuğun üstün yararını gözeten titiz bir inceleme gerçekleştirdiğini kaydetmiştir. Çocuk hakları ile bağlantılı bireysel başvurulardan örnekler paylaşan AKYEL, çocukların üstün yararını esas alan, onları sadece bugünün değil yarının da öznesi olarak gören bir hukuk anlayışının yalnızca hukukun değil toplumsal vicdanın da gereği olduğunu vurgulamıştır.

Açış konuşmalarının ardından akademik oturumlara geçilmiştir. "*Türk Hukukunda Çocuk Hakları"* başlıklı ilk oturumu yöneten Anayasa Mahkemesi Üyesi Doç. Dr. Metin KIRATLI yaptığı konuşmada hukukun ve insanlığın en üst derece sorumluluk gerektiren alanlarından birinin çocuk hakları olduğunu belirterek çocuk haklarına ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuattaki hükümlere dikkat çekmiştir. Anayasa Mahkemesinin çocuk hakları ile ilgili başvuruları büyük bir titizlik ve hassasiyetle incelediğini ifade eden KIRATLI, Mahkemenin bu başvurularda çocuk haklarını merkeze alan temel ilkeler doğrultusunda değerlendirmeler yaptığını belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi Üyesi KIRATLI'nın ardından Yargıtay Üyesi Hamit YELKEN ile Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Öğretim Üyeleri Prof. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR ve Prof. Dr. Turan ŞAHİN'in gerçekleştirdiği sunumlarla oturum tamamlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Kenan YAŞAR'ın oturum başkanlığını yaptığı "*Yargı Kararları Işığında Çocuk Hukuku*" başlıklı ikinci oturumda ise Ankara Medipol Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nesibe Kurt KONCA, Kırıkkale Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yasemin DURAK, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Erman EROĞLU ve Anayasa Mahkemesi Raportörü Dr. Ferhat YILDIZ sunumlarını gerçekleştirmiştir. Oturumun açılışında konuşan Anayasa Mahkemesi Üyesi YAŞAR, insan haklarının en saf ve en kırılgan boyutunun çocuk hakları olduğunu belirterek çocuk haklarının yalnızca hukukun konusu değil toplumun vicdan sınavı olduğunu ifade etmiştir. Bir çocuğun maruz kaldığı haksızlığın sadece onun hayatında değil herkesin adalet duygusunda iz bırakacağını dile getiren YAŞAR *"Anayasa'mız, çocuğun üstün yararını gözetmeyi devlete bir görev olarak yüklemiştir. Ama bu görev sadece metinlerde değil, mahkemelerin vicdanında, toplumun kalbinde ve hepimizin kararlarında gerçek karşılığını bulur*." ifadelerine yer vermiştir.

Sempozyumun "*Türk Hukukunda Çocuğun Korunması*" başlıklı son oturumunun moderatörlüğünü Kamu Gözetimi Kurumu II. Başkanı ve Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Üyesi Doç. Dr. Hayrettin KURT gerçekleştirmiştir. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Hatice Duygu ÖZER, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Tolunay OZANEMRE YAYLA ve Anayasa Mahkemesi Raportörü Ayşenur TUNCER sunumlarıyla oturuma katkıda bulunmuştur.

6. "*Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının Bireysel Başvuruya Etkisi*" Konulu Sempozyum

Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun 13. yıl dönümü dolayısıyla "*Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının Bireysel Başvuruya Etkisi*" temalı sempozyum düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA'nın açış konuşmasıyla başlayan sempozyuma Yargıtay Başkanı Ömer KERKEZ, Danıştay Başkanı Zeki YİĞİT, Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Muhsin ŞENTÜRK ve Yüksek Seçim Kurulu Başkanı Ahmet YENER'in yanı sıra yüksek yargı organlarının üyeleri ile akademisyenler katılmıştır.

Başkan ÖZKAYA'nın konuşmasının ardından sempozyumun akademik oturumlarına geçilmiştir. Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Basri BAĞCI'nın oturum başkanlığını yaptığı "İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının İdari Yargıdaki Uyuşmazlıklara Etkisi" başlıklı ilk oturumda Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Üyesi Burakhan MELİKOĞLU, Danıştay Üçüncü Daire Üyesi Ali ALPAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yasin SÖYLER ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Neslihan KARATAŞ DURMUŞ sunumlarını yapmıştır. Başkanvekili Basri Bağcı oturumda yaptığı konuşmada, iptal kararlarının geriye yürümemesi ilkesinin idare hukuku ve idari yargı açısından önemli bir konumda yer aldığını belirterek özellikle bireysel başvuru hakkının devreye girmesiyle birlikte ilkenin sınırlarının farklı şekillerde ele alındığını belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN'ın oturum başkanı olduğu "İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının Adli Yargıdaki Uyuşmazlıklara Etkisi" başlıklı ikinci oturumda ise Yargıtay Ceza Genel Kurulu Başkanı Ahmet ÖMEROĞLU, Yargıtay 7. Hukuk Dairesi Üyesi Dr. Hamit YELKEN, Doğuş Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hamide ZAFER ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY sunum yapmıştır. Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN oturumun açılışında soyut ve somut norm denetiminin amacının Anayasa'ya aykırı kuralların hukuk sisteminden ayıklanması olduğunu hatırlatarak iptal kararlarının geriye yürümezliği kuralının adli yargıdaki uyuşmazlıklara etkisine ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur.

Sempozyumun kapanış konuşmasını yapan Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ve Anayasa Mahkemesi Üyesi Rıdvan GÜLEÇ, bireysel başvurunun on üç yıllık süresi içinde yalnızca Anayasa Mahkemesinin değil hukuk düzeninin en önemli dönüm noktası olduğunu belirterek hak ve özgürlüklerin korunması ve hukuk devletinin güçlenmesinde hayati bir işlev üstlendiğini ifade etmiştir. Bireysel başvurunun yalnızca bireylerin hak arayışına değil aynı zamanda yargının karar alma süreçlerinde hak ve adalet eksenli bir yaklaşım geliştirmesine katkı sunduğunu dile getiren GÜLEÇ, sempozyumun son derece verimli tartışmalara zemin hazırladığını ifade ederek emeği geçenlere teşekkür etmiştir.

7. "*Anayasal Çerçevede Ailenin Korunması*" Konulu Sempozyum

AYAM ile İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi iş birliğinde "*Anayasal Çerçevede Ailenin Korunması*" konulu sempozyum 24 Ekim 2025 tarihinde İstanbul'da düzenlenmiştir.

Sempozyuma Anayasa Mahkemesini temsilen Anayasa Mahkemesi Üyeleri Muhterem İNCE ve Prof. Dr. Ömer ÇINAR'ın yanı sıra Raportörler Ferhat YILDIZ ve Fatih ALKAN ile AYAM Koordinatörü Ömer GEDİK katılmıştır. Sempozyumun açış konuşmalarını Anayasa Mahkemesi Üyesi Muhterem İNCE, İbn Haldun Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Atilla ARKAN ve İbn Haldun

Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Şükrü YILDIZ gerçekleştirmiştir.

2025 yılının "*Aile Yılı*" olarak ilan edildiğini ve bu kapsamda Türkiye'nin dört bir yanında aile kurumunun korunması, güçlendirilmesi ve gelecek nesillere sağlam bir biçimde aktarılması amacıyla çok sayıda program düzenlendiğini hatırlatan Anayasa Mahkemesi Üyesi Muhterem İNCE, bu doğrultuda gerçekleştirilen ve aile hayatına saygı hakkına ilişkin konuların ele alınacağı sempozyumun önemine işaret etmiştir.

Anayasa Mahkemesi Üyesi İNCE, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvurularda Anayasa'da yer alan ve aile kurumunu koruyan düzenlemeleri yorumlarken ailenin önemine vurgu yaptığını ve ailenin vazgeçilmez olduğu bilinciyle hareket ettiğini belirterek "*Anayasa Mahkemesinin kararları, sadece somut uyuşmazlıkları çözmekle kalmamakta; aynı zamanda toplumsal barışın, adaletin ve aile bütünlüğünün korunmasına da hizmet etmektedir.*" ifadelerine yer vermiştir

Konuşmasının sonunda Gazze'de en temel hak olan yaşam hakkının ve aile bütünlüğünün sistematik biçimde ihlal edildiğine ve çocukların, annelerin, babaların en ağır insanlık sınavlarını verdiğine dikkat çeken Muhterem İNCE "*Yıkılan evlerle birlikte, insanlığın ortak vicdanı da yara alıyor. Bir babanın evladını, bir annenin yuvasını kaybettiği yerde, aslında hepimiz biraz eksiliyoruz. Bu dram, bizlere bir kez daha hatırlatıyor ki adalet, sadece mahkeme kararlarında değil insanlığın vicdanında da yaşatılması gereken bir değerdir. İşte bu yüzden, aileyi ve insanı koruma iradesi, sadece ulusal bir sorumluluk değil evrensel bir insanlık görevidir. Filistin'deki acı, bize hukukun soyut bir metin değil acı çeken, umut eden, direnen insanın hikâyesi olduğunu hatırlatmaktadır.*" şeklinde konuşmuştur.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Prof. Dr. Ömer ÇINAR ise başkanlığını yürüttüğü ilk oturumun açılışında aile kurumunun önemine ilişkin değerlendirmelerde bulunarak Anayasa Mahkemesinin aile hayatına saygı hakkı kapsamında çok önemli kararları olduğunu ifade etmiş ve Anayasa Mahkemesinin aile kurumunu ilgilendiren birçok konuda içtihat ortaya koyduğunu vurgulamıştır.

Anayasa Mahkemesi raportörleri ve akademisyenlerin sunumlarıyla katkıda bulunduğu oturumların ardından gerçekleştirilen soru-cevap bölümleri ile sempozyum sona ermiştir.

8. "*Anayasa Yargısı Bağlamında Yargıçların Hukukun Oluşumundaki Etkisi*" Konulu Sempozyum

Anayasa Mahkemesi Anayasa Yargısı Araştırma Merkezi (AYAM) Greenwich Üniversitesi ve Bahçeşehir Üniversitesi iş birliğiyle düzenlenen "*Anayasa Yargısı Bağlamında Yargıçların Hukukun Oluşumundaki Etkisi*" konulu sempozyum, 7 Kasım 2025'te Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kadir Emre GÖKYAYLA'nın açış konuşmasıyla başlayan sempozyumun ilk oturumunda anayasa yargısının hukukun oluşumuna uluslararası düzeyde yaptığı katkılar ele alınmıştır. Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Doç. Dr. Serkan KÖYBAŞI, anayasa yargısının iklim politikaları üzerindeki etkisini Almanya örneği üzerinden anlatmıştır. Anayasa Mahkemesi Araştırma ve İçtihat Birimi Başraportörü Dr. Abdullah ÇELİK ise uluslararası hukukun Anayasa Mahkemesi kararları yoluyla iç hukuka yansımasını değerlendirmiştir. Liverpool John Moores Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Beverley CADDİCK-KALA da İngiltere ve Galler hukuk sisteminde yargının şekillendirici rolünü ele almıştır.

Anayasa yargısının iç hukuk üzerindeki dönüştürücü etkisinin tartışıldığı ikinci oturumun başkanlığını yapan Anayasa Mahkemesi Üyesi Prof. Dr. Yusuf Şevki HAKYEMEZ, bireysel başvurunun temel hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesindeki dönüştürücü etkisine ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu oturumda Greenwich Üniversitesinden Prof. Dr. Özgür Heval ÇINAR, Anayasa Mahkemesi kararlarının özel hukuktaki etkilerine değinmiştir. Anayasa Mahkemesi Bölümler Başraportörü Doç. Dr. Akif YILDIRIM, Anayasa Mahkemesi kararlarının ceza hukuku üzerinde dönüştürücü bir işlev gördüğünü ifade etmiştir. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. Sibel İNCEOĞLU ise anayasa yargısının hukukun oluşumuna yaptığı katkıya ilişkin tartışma konularını aktarmıştır.

9. Hukuk Fakültesi Öğrencileriyle Söyleşi

Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hayata geçirilen "*30 Altı Gençlik Zirvesi*" programı kapsamında, AYAM iş birliği ile 25-26 Kasım 2025 tarihlerinde yurdumuzun çeşitli bölgelerinden üniversitelerin hukuk fakültesinde öğrenim gören 600 gencin katılımıyla söyleşi düzenlenmiştir.

5.2.3 Uluslararası Faaliyetler

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, dünyanın en köklü anayasa mahkemelerinden biri olarak insan hakları ve anayasa yargısı alanlarında verdiği önemli kararlarla uluslararası alanda etkin bir konumda yer almaktadır. Ülkemizin köklü tarihi nedeniyle Anayasa Mahkemesi, hem Avrupa Anayasa Mahkemeleri Konferansının (CECC) hem de Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliğinin (AACC) ilk üyeleri arasında yer almıştır. Anayasa Mahkemesi, ayrıca dünyadaki bütün anayasa yargısı organları ve kuruluşlarının çatı kuruluşu olan Dünya Anayasa Yargısı Konferansının (WCCJ) kurucu üyesidir. Mahkememizin girişimleri ile Türk Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (TÜRKAY) ve İslam Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (İDAY) resmî olarak kurulmuştur. Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumunda kurucu, Afrika Anayasa Yargısı Konferansında (CCJA) ise gözlemci üye statüsündedir. Türk Anayasa Mahkemesi gerek yabancı ülkelerin yüksek mahkemeleriyle gerekse uluslararası mahkemeler ve kuruluşlarla iş birliğine büyük önem vermektedir. Bu çerçevede uluslararası alanda 32 mahkeme ile ikili iş birliği anlaşması imzalanmıştır. Mahkememiz tarafından her yıl düzenlenen geleneksel kuruluş yıl dönümü etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen sempozyumlara ülkemizden ve yabancı ülkelerden mahkeme başkanları, yargıçlar ve akademisyenler davet edilmektedir. Aynı şekilde, yapılan uluslararası sempozyumlara aktif katılım sağlanarak Anayasa Mahkemesinin ve Türk yargısının bilinirliğinin sağlanması amacıyla çeşitli bilimsel çalışmalar, kitap basım ve yayımı ve diğer faaliyetler yürütülmektedir.

5.2.4 Uluslararası Organizasyonlarla İş Birliği

Anayasa Mahkemesi anayasa yargısı alanında faaliyet gösteren aşağıdaki uluslararası kuruluşların üyesidir. Mahkeme, bireysel başvuru dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ile de yakın iş birliği içindedir.

A. Dünya Anayasa Yargısı Konferansı (WCCJ)

Dünya Anayasa Yargısı Konferansı (WCCJ), beş kıtadan (Afrika, Amerika, Asya, Avustralya/Okyanusya ve Avrupa) 125 anayasa mahkemesini/konseyini ve yüksek mahkemeyi bir araya getirmektedir. WCCJ; demokrasi, insan haklarının korunması ve hukukun üstünlüğünün temel bir unsuru olarak insan haklarına ilişkin kararlar dâhil olmak üzere anayasal denetimi teşvik etmektedir. WCCJ, düzenli olarak kongreler gerçekleştirme, bölgesel konferans ve seminerlere katılma, deneyimlerin ve iyi uygulama örneklerinin paylaşımını organize etme ve üyelerine talepleri doğrultusunda iyi hizmetler sunma suretiyle amaçlarını gerçekleştirmektedir. Türk Anayasa Mahkemesi, 2013 yılında WCCJ'ye üye olmuştur. Seul'de gerçekleştirilen 3. Kongre'de WCCJ'nin yürütme organı olarak işlev gören büro üyeliğine seçilmiş ve Vilnius'ta gerçekleştirilen 4. Kongre'ye (2015-2017) kadar bu görevi yürütmüştür. "*Anayasa Yargısı ve Barış*" temalı WCCJ 5. Kongresi 4-7 Ekim 2022 tarihlerinde Endonezya'nın Bali adasında gerçekleştirilmiş ve Genel Kurulda yapılan oylamada Büroya Asya/Okyanusya kıtalarını temsilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi üç yıllığına üye seçilmiş, 2025 yılında İspanya/Madrid'te düzenlenen 6. Kongre ile bu görevini tamamlamıştır. Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, İspanya Anayasa Mahkemesinin ev sahipliğinde 28-31 Ekim 2025 tarihleri arasında başkent Madrid'de düzenlenen Dünya Anayasa Yargısı Konferansının (WCCJ) 6. Kongresi'ne katılmıştır. Afrika, Amerika, Asya, Avustralya/Okyanusya ve Avrupa kıtalarından anayasa mahkemesi/konseyi ve yüksek mahkeme başkan ve üyelerinin katıldığı kongrede; Başkan Kadir ÖZKAYA'ya Başkanvekili Basri Bağcı ve Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Mücahit AYDIN eşlik etmiştir. Başkan ÖZKAYA, kongrenin "İnsanlığın Kültürel Mirasının Korunması" başlıklı oturumunda konuşma yapmıştır. Kongre öncesinde Anayasa Mahkemesi Heyeti, Dünya Anayasa Yargısı Konferansının bölgesel ve dil grupları kapsamında düzenlenen Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği ile Avrupa Anayasa Mahkemeleri Konferansının toplantılarına katılmış ve çok sayıda ülkenin anayasa mahkemesi/konseyi ve yüksek mahkeme temsilcileriyle ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir. Kongre oturumlarının ardından üye ülkelerin temsilcilerinin katılımıyla Dünya Anayasa Yargısı Konferansı Genel Kurul Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Genel Kurulda yapılan oylamada Mahkememizin de desteği ile Asya/Okyanusya kıtalarını temsilen Tayland Anayasa Mahkemesi üç yıllığına büro üyesi seçilmiştir.

B. Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği (AACC/AAMB)

Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği (AAMB), Temmuz 2010'da Asya'da demokrasinin, hukukun üstünlüğünün ve temel hakların korunması ile anayasa yargısına ilişkin deneyim ve bilgi paylaşımının artırılması ve anayasa yargısı alanında yetkili olan kurumlar arasındaki dostluk ve iş birliğinin güçlendirilmesi amacıyla oluşturulan bölgesel bir forumdur.

AAMB dönem başkanlığını 2012-2014 yılları arasında Mahkememiz yürütmüştür. Türk Anayasa Mahkemesi, 2013 yılından bu yana her yıl AAMB üyesi kuruluşların hukukçularına yönelik Yaz okulu programları düzenlemektedir. Yaz okulu programlarına ayrıca Afrika, Avrupa ve Balkanlar'dan misafir katılımcılar da davet edilmektedir. Bu programlarda insan haklarına ilişkin tematik bir konu çerçevesinde katılımcı kuruluşların temsilcilerinin yanı sıra akademisyenler ve uzmanlar sunum yapmaktadır. Böylece anayasa yargısı ve insan hakları alanında bilgi ve tecrübe paylaşımı sağlanmaktadır.

2016'da Endonezya'nın Bali Adası'nda gerçekleştirilen 3. Üyeler Kurulu Toplantısı'nda, AAMB Daimî Genel Sekretaryasının kurulmasına, Sekretaryanın üç ana ayağından biri olan Eğitim ve İnsan Kaynaklarını Geliştirme Merkezinin (CTHRD) Türkiye'de kurularak faaliyete geçirilmesine karar verilmiştir. Bu bağlamda 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. ve 13. Yaz Okulu Programları yine bu Merkezin faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Üyeleri Prof. Dr. Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Doç. Dr. Metin KIRATLI, Tayland Krallığı Anayasa Mahkemesinin ev sahipliğinde 23-26 Haziran 2025 tarihlerinde başkent Bangkok'ta gerçekleştirilen "*Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği (AAMB) Üyeler Kurulu Toplantısı*" ile "*Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumların İnsan Haklarının Korunmasındaki Rolü*" konulu uluslararası konferansa katılmıştır. Anayasa Mahkemesi Heyetine Raportör Osman KODAL eşlik etmiştir. Anayasa Mahkemesi Üyesi Yusuf Şevki HAKYEMEZ, konferansta yaptığı konuşmada Türk Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru sistemi sayesinde insan haklarının korunmasında üstlendiği işlevi ve bu sistemin yargı pratiğinde oluşturduğu dönüştürücü etkileri değerlendirmiştir. Program kapsamında ayrıca AAMB Üyeler Kurulu Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda birliğin çalışma planı, gelecek dönem faaliyetleri, iş birliği olanakları gibi konularda görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Anayasa Mahkemesi Üyesi İrfan FİDAN, Kore Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği (AAMB) Araştırma ve Geliştirme Daimî Sekretaryası rolüyle 25-28 Ağustos 2025 tarihlerinde başkent Seul'de düzenlediği "Özel Hayatın Gizliliği" temalı 5. uluslararası sempozyuma katılım sağlamıştır. Anayasa Mahkemesi Üyesi İrfan FİDAN, sempozyumda "*Dijitalleşme Etkisiyle Gelişen Özel Hayata Saygı Hakkı ve Kişisel Verilerin Korunması*" konulu sunum gerçekleştirmiştir. Ziyaret kapsamında Üye İrfan FİDAN'a Raportör Dr. Fatma KARAMAN ODABAŞI eşlik etmiştir. Anayasa Mahkemesi Heyeti, Kore Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi ile AAMB Araştırma ve Geliştirme Daimî Sekretaryasına ziyarette bulunmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği (AAMB) bünyesinde Eğitim ve İnsan Kaynaklarını Geliştirme Merkezi rolüyle 5-9 Ekim 2025 tarihlerinde "*13. Uluslararası Yaz Okulu*" programını düzenlemiştir.

"*Anayasal Perspektifte Aile Hayatı ve Aile Hayatına Saygı Hakkı*" konulu programa 30 farklı ülkenin anayasa mahkemesi ve muadili kurumları ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden 66 temsilci katılmıştır. Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA'nın açış konuşmasının ardından tematik tartışmaların yapıldığı oturumlara geçilmiştir. Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Murat AZAKLI'nın açış konuşmasını yaptığı oturumlarda konuk heyetler "*Anayasal Perspektifte Aile Hayatı ve Aile Hayatına Saygı Hakkı*" başlığı altında sunumlarını gerçekleştirmiştir. Heyetlerin kendi ülkelerindeki uygulamalardan örnekler paylaştığı oturumlarda aile hayatına saygı hakkının kapsamına ilişkin çok yönlü değerlendirmelerde bulunulmuştur. Program, Başkan Kadir ÖZKAYA'nın katılımcılara sertifikalarını vermesiyle sona ermiştir. Akademik programın ardından katılımcılar için Kapadokya'da sosyal program düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, 11 Kasım 2025 tarihinde Özbekistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin kuruluşunun 30. yılı dolayısıyla Taşkent'te düzenlenen uluslararası konferansa ve Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği (AAMB) Dönem Başkanlığı Devir Teslim Töreni'ne katılmıştır. Başkanı ÖZKAYA, "*Anayasal Reformların Güncel Meseleleri ve Anayasal Denetim Kurumunun Gelişimi*" konulu uluslararası konferansın açılı-

şında bir konuşma yapmıştır. Açış konuşmalarının ardından düzenlenen törenle Tayland Krallığı Anayasa Mahkemesinin yürüttüğü Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği dönem başkanlığı görevi, Özbekistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine devredilmiştir. Özbekistan ziyareti esnasında Başkan ÖZKAYA'ya Genel Sekreter Murat AZAKLI ve Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi (AYAM) Koordinatörü Doç. Dr. Ömer GEDİK eşlik etmiştir.

Üç Daimî Sekretaryanın İrtibat Görevlileri ve AAMB Dönem Başkanı Mahkemenin temsilcilerinin katılımıyla 11 Aralık 2025 tarihlerinde Daimî Sekretaryalar tarafından yürütülen faaliyetlerin değerlendirilmesine ilişkin çevrim içi toplantı düzenlenmiştir. Söz konusu toplantıya Anayasa Mahkemesi Dış İlişkiler Müdürü Korhan PEKCAN ile Mütercim-Tercüman Gökçen Sena KUMCU katılım sağlamıştır.

AAMB üç Daimî Sekretaryasından biri olan Kore Anayasa Mahkemesi tarafından yürütülen Araştırma ve Geliştirme Sekretaryası faaliyetleri kapsamında bu yıl yayımlanan "Özel Hayatın Gizliliği" konulu kitapta Mahkememiz için ayrılan bölüm İngilizce olarak hazırlanmıştır.

C. Avrupa Anayasa Mahkemeleri Konferansı (CECC)

Avrupa Anayasa Mahkemeleri Konferansı (CECC), Avrupa'daki anayasa mahkemeleri ile anayasal denetim yapan muadili kurumları bir araya getirmek amacıyla 1972 yılında Dubrovnik, Hırvatistan'da kurulmuştur. 1987 yılında Konferansa üye olan Türk Anayasa Mahkemesi, kuruluşun ilk üyelerindedir. 26-30 Nisan 1987 tarihlerinde Lizbon'da düzenlenen VII. CECC Toplantısı'nda Türk Anayasa Mahkemesi üyeliğe kabul edilmiş ve bir sonraki kongrenin 1990 yılında Türkiye'de yapılmasına karar verilmiştir. VIII. Kongre'nin hazırlık toplantısı 14-17 Kasım 1988 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Konusu "*Anayasal Normların Hiyerarşisi ve Temel Hakların Korunmasındaki İşlevi*" olarak belirlenen Kongre 7-10 Mayıs 1990 tarihlerinde Ankara'da, çeşitli ülke ve kurumlardan 102 temsilcinin/heyetin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Arnavutluk'un başkenti Tiran'da 28 Şubat 2025 tarihinde düzenlenen Avrupa Anayasa Mahkemeleri Konferansı XX. Kongresi Başkanlar Kurulu Hazırlık Toplantısı'na katılmıştır. Dönem başkanlığını Arnavutluk Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin yürüttüğü Konferansın Hazırlık Toplantısı'nda, 2027 yılında gerçekleştirilmesi planlanan Kongre'nin "İfade Özgürlüğü, *Demokrasiye Bir Tehdit Olarak Yalan Haberler"* teması ile yapılmasına karar verilmiş; ardından toplantı Konferansa üye 32 anayasa mahkemesi ve yüksek mahkemenin katılımıyla yürütülen müzakerelerle devam etmiştir. Türk Anayasa Mahkemesinin de destek verdiği süreç sonucunda Kosova Anayasa Mahkemesinin Konferansa üyeliği kabul edilmiştir. Başkan Kadir ÖZKAYA bu gelişme vesilesiyle Kosova Anayasa Mahkemesi Başkanı Nexhmi REXHEPI'yi tebrik etmiştir. Başkan ÖZKAYA'ya, etkinlik kapsamında Anayasa Mahkemesi Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Mücahit AYDIN eşlik etmiştir.

Ç. İslam Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (CCJ-I/İDAY)

İslam İşbirliği Teşkilatına (İİT) üye veya gözlemci statüsünde bulunan devletlerin anayasa ve yüksek mahkemelerinin/konseylerinin katılım gösterdiği 1. Yargı Konferansı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin ev sahipliğinde 14-15 Aralık 2018 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Bu konferansın sonunda 2. Yargı Konferansı'nın 2020 yılında Endonezya Anayasa Mahkemesi himayesinde Endonezya'da gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Ancak koronavirüs salgını nedeniyle 2. Yargı Konferansı'nın 2021 yılına ertelenmesine karar

verilmiştir. Endonezya'nın Bandung şehrinde 15-17 Eylül 2021 tarihleri arasında düzenlenen uluslararası konferansta yeni bir birliğin kurulması kararlaştırılmıştır.

İslam Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı Açılış Kongresi, 23 Aralık 2022 tarihinde İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlenmiştir. Kongrede, Çalışma Komitesi (Cezayir, Endonezya, Gambiya, Pakistan ve Türkiye) tarafından hazırlanan tüzük taslağı görüşülerek kabul edilmiş ve İslam Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (İDAY) resmî olarak kurulmuştur. Tüzüğün imzalanması sonrasında İDAY'ın resmî olarak kurulduğunu açıklayan İstanbul Deklarasyonu okunmuştur. Böylece Türk Anayasa Mahkemesinin 15 Aralık 2018 tarihinde Dolmabahçe'de İstanbul Deklarasyonu ile başlattığı süreç, İDAY'ın kurulmasıyla tamamlanmıştır. İDAY'ın ilk dönem başkanı, konferansta alınan karar doğrultusunda Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi olmuştur.

Başkan Kadir ÖZKAYA, İslam Dünyası İDAY dönem başkanlığının Katar Yüksek Yargı Konseyine devrinin görüşülmesi ve ikili ilişkilerin geliştirilmesi kapsamında 13-19 Şubat 2025 tarihinde Katar'a çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Katar Yüksek Yargı Konseyinin davetlisi olarak başkent Doha'da önemli temaslarda bulunan Başkan ÖZKAYA'ya Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Basri BAĞCI, Anayasa Mahkemesi Üyeleri Prof. Dr. Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE ile Anayasa Mahkemesi Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Mücahit AYDIN ve Başraportör Doç. Dr. Akif YILDIRIM eşlik etmiştir. Katar Yüksek Yargı Konseyi ve Yargıtay Başkanı Hassan bin Lahdan Almohanadi ile Yüksek Yargı Konseyinde gerçekleştirilen ikili görüşmelerde, 2022 yılında kurulan ve birinci dönem başkanlığını Türk Anayasa Mahkemesinin yürüttüğü İDAY dönem başkanlığının devriyle ilgili konular ele alınarak İDAY çatısı altında devam eden ortak çalışmalara ilişkin bilgi alışverişinde bulunulmuştur.

D. Türk Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (TÜRK-AY)

Türk Devletleri Teşkilatı üyesi ülkelerde hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını koruma ve güçlendirme, ortak meselelere ilişkin görüş ve tecrübe alışverişinde bulunma, iş birliğini geliştirme ve diyaloğu arttırma hedefiyle 24-28 Nisan 2022 tarihleri arasında düzenlenen Anayasa Mahkemesinin kuruluşunun 60. yıl dönümü etkinlikleri çerçevesinde Türk Devletleri Teşkilatına üye ülkelerin anayasa mahkemeleri ve konseylerinin başkanları arasında Dolmabahçe Sarayı'nda bir toplantı düzenlenmiş, bu toplantı sonrası Azerbaycan Cumhuriyeti, Kazakistan Cumhuriyeti, Kırgızistan Cumhuriyeti, Özbekistan Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti Mahkemeleri/Konseyleri tarafından "*Türk Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (TÜRK-AY)*" kurulmasına karar verilmiştir. TÜRK-AY'a ilişkin Tüzük 24 Aralık 2022 tarihinde İstanbul'da kabul edilerek üye ülkelerce imzalanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 63. kuruluş yıl dönümü etkinlikleri kapsamında, 27 Nisan 2025 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen TÜRK-AY Üyeler Kurulu Özel Oturumu esnasında düzenlenen törenle, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin yürüttüğü Türk Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (TÜRK-AY) dönem başkanlığı Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine devredilmiştir. Etkinlik, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN'ın açış konuşmasıyla başlamıştır. Başkanvekili GÖKCAN, Türk dünyasının ortak dil ve tarih temelindeki birlikteliğinin diğer alanlara da güçlü bir şekilde yansımasını hedeflediklerini belirterek insan hakları ve anayasa yargısının

gelişmesine katkıda bulunmak ve daha müreffeh bir Türk dünyası temin etmek amacıyla TÜRK-AY çatısı altında bir araya gelindiğini ifade etmiştir.

Başkanvekili GÖKCAN'ın ardından TÜRK-AY üyesi anayasa mahkemelerinin başkan ve üyeleri konuşmalarını yapmıştır. Kazakistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Bakyt NURMUKHANOV, Kırgız Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanı Emil OSKONBAEV ve Özbekistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Üyesi Akmal RAKHMANOV, TÜRK-AY'ın kuruluş amacı ve yürüttüğü faaliyetler bağlamında çok saygın bir platform olduğunu vurgulamış; bugüne kadar gerçekleştirilen başarılı çalışmalardan dolayı Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine teşekkür etmiş ve dönem başkanlığını devralan Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesini tebrik ederek desteklerini dile getirmişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, konuşmasında TÜRK-AY'ın, yalnızca ortak hukuki değerleri değil aynı zamanda ortak dil, kültür ve tarihi de merkeze almak suretiyle anayasa yargısında dayanışma ruhunu pekiştirdiğini vurgulayarak yeni dönem başkanı Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine başarı dileklerini iletmiştir.

TÜRK-AY'ın dönem başkanlığını iki yıl yürütecek olan Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin Başkanı Fərhad ABDULLAYEV ise kuruluşundan bugüne kadar TÜRK-AY'ın çok başarılı çalışmalar yürüttüğünü ve Türk dünyasına önemli katkılar sunduğunu ifade ederek TÜRK-AY'ın gelişmesi ve güçlenmesi kapsamında bugüne dek yürütülen faaliyetler için Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine teşekkürlerini sunmuştur.

Devir teslim töreninde TÜRK-AY dönem başkanlığının simgesi olan nişane, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA tarafından Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanı Fərhad ABDULLAYEV'e teslim edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti, Kazakistan Cumhuriyeti, Kırgız Cumhuriyeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemelerinin üyesi olduğu TÜRK-AY'ın I. Kongresi Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de 16 Temmuz 2025 tarihinde gerçekleştirilmiştir. TÜRK-AY üyesi anayasa mahkemelerinin başkan ve üyelerinin yer aldığı kongreye katılan Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA'ya Anayasa Mahkemesi Üyeleri Rıdvan GÜLEÇ ve İrfan FİDAN ile Genel Sekreter Yardımcısı Yılmaz ÇINAR ve Dış İlişkiler Müdürü Korhan PEKCAN eşlik etmiştir.

Kongrenin açılışında konuşan Başkan ÖZKAYA, TÜRK-AY'ın Türk Devletleri Teşkilatı üyesi ülkelerde hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını korumak, ortak meseleler hakkında görüş alışverişinde bulunmak ve iş birliklerini geliştirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin girişimiyle kurulduğunu belirterek Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin TÜRK-AY'ın 27 Nisan 2025 tarihine kadar yürüttüğü ilk dönem başkanlığı süresince TÜRK-AY'ın kurumsallaşması, güçlendirilmesi ve etkinliğinin artırılmasına yönelik yürütülen faaliyetleri anlatmıştır. TÜRK-AY üyesi anayasa mahkemelerinin Dünya Anayasa Yargısı Konferansı 6. Kongresi kapsamında hazırladığı ulusal raporlara ilişkin sunumların gerçekleştirildiği kongrede Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Üyesi Rıdvan GÜLEÇ sunum yapmıştır.

Etkinlik sonunda TÜRK-AY I. Kongresi Bakü Bildirisi kabul edilirken kongrede Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi, TÜRK-AY'da gözlemci statüsü kazanmıştır.

Düzenlenen etkinlikler kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi ile Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi arasında uzun süredir devam eden iş birliğinin daha da güçlendirilmesi ve uluslararası ile bölgesel platformlarda ortak projelerin geliştirilmesine yönelik ira-

denin pekiştirilmesi amacıyla mevcut ikili iş birliği anlaşması güncellenerek yeniden imzalanmıştır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasası'nın kabulünün 30. yıl dönümü dolayısıyla 16 Temmuz 2025 tarihinde başkent Bakü'de düzenlenen "Anayasa Yargısı Yoluyla Anayasanın Üstünlüğünün Sağlanmasına İlişkin Modern Eğilimler" temalı uluslararası konferans kapsamında "Bireysel Başvurunun Dönüştürücü Etkisi ve Hukukun Anayasallaşması" başlıklı bir konuşma yapan Başkan ÖZKAYA, Anayasa Mahkemeleri arasındaki yakın iş birliğinin önümüzdeki dönemde daha da güçleneceğine olan inancını dile getirmiştir.

E. Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumu (BCCF)

27 Ekim 2023 tarihinde Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumunun (BCCF) Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Mutabakat zaptının imzalanmasıyla birlikte Arnavutluk, Bulgaristan, Karadağ, Kosova, Kuzey Makedonya ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemeleri Forumun kurucu üyeleri arasında yer almışlardır.

Balkan Forumunun amacı, anayasa yargısı alanındaki güncel konuların tartışılmasının yanı sıra iyi uygulamaların düzenli olarak paylaşıldığı bir platform oluşturmak ve Balkan ülkelerinin anayasa yargısı kurumları arasında iş birliğini teşvik etmektir.

"İnsan Haklarının Standardizasyonu ve Anayasa Yargısının Rolü" temasıyla düzenlenen Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumu 3. Konferansı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin ev sahipliğinde 14 Kasım 2025 tarihinde Antalya'da gerçekleştirilmiştir. Konferansa, Forum üyesi ülkeler Arnavutluk, Bulgaristan, Karadağ, Kosova ve Kuzey Makedonya ile gözlemci statüsündeki Bosna-Hersek, Hırvatistan ve Romanya Anayasa Mahkemelerinin Başkan ve Üyeleri iştirak etmiştir. Etkinliğe ayrıca Azerbaycan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Moldova Anayasa/Yüksek Mahkeme Başkan ve Üyeleri ile Afrika Anayasa Yargısı Konferansı Daimî Genel Sekreteri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yargıçları katılım sağlamıştır.

Konferansın açış konuşmaları, Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Muhsin ŞENTÜRK, Danıştay Başsavcısı Cevdet ERKAN, Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumu Daimî Sekretaryası ve Bulgaristan Anayasa Mahkemesi Başkanı Pavlina PANOVA ve Avrupa Anayasa Mahkemeleri Konferansı Dönem Başkanı'nı temsilen Arnavutluk Anayasa Mahkemesi Üyesi Sonila BEJTJA tarafından gerçekleştirilmiştir.

Açış konuşmalarının ardından konferans oturumlarına geçilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Lihtenştayn Hâkimi Alain CHABLAİS'nin yönettiği ilk oturumda Kosova Anayasa Mahkemesi Başkanı Nexhmi REXHEPİ, Kuzey Makedonya Anayasa Mahkemesi Başkanı Darko KOSTADİNOVSKİ ve Karadağ Anayasa Mahkemesi Başkanı Snežana ARMENKO sunumlarını gerçekleştirmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Azerbaycan Hâkimi Latif HUSEYNOV'un başkanlığını yürüttüğü ikinci oturumda, Bosna Hersek Anayasa Mahkemesi Başkanı Mirsad ĆEMAN, Bulgaristan Anayasa Mahkemesi Üyesi Nevin FETİ ve Romanya Anayasa Mahkemesi Üyesi Gheorghe STAN sunum yapmıştır. Eski Kosova Anayasa Mahkemesi Başkanı Gresa CAKA NIMANI'nin yönettiği üçüncü oturuma ise Moldova Anayasa Mahkemesi Başkanı Domnica MANOLE, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi Başkanı Bertan ÖZERDAĞ ve Afrika Anayasa Yargısı Konferansı Daimî Genel Sekreteri Moussa LARABA sunumlarıyla katkıda bulunmuştur.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye Hâkimi Prof. Dr. Saadet YÜKSEL'in kapanış konuşmasını gerçekleştirdiği konferansta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın konferans katılımcılarına yönelik mesajı da paylaşılmıştır.

Konferans kapsamında gerçekleştirilen oturumların ardından Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumuna üye anayasa mahkemesi başkan ve üyelerinin katılımıyla Üyeler Kurulu Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda 27 Ekim 2023 tarihinde kurulan Forumun yapısı, hedefleri ve faaliyetleri ile dönem başkanlığı ve üyelik gibi hususları düzenleyen tüzük, müzakerelerin ardından oy birliğiyle kabul edilmiştir. Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumuna resmî statü kazandıran Tüzük'ün kabulüne ilişkin "*Antalya Deklarasyonu*", Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Bulgaristan Anayasa Mahkemesi Başkanı Pavlina PANOVA, Kosova Anayasa Mahkemesi Başkanı Nexhmi REXHEPI, Kuzey Makedonya Anayasa Mahkemesi Başkanı Darko KOSTADINOVSKI, Karadağ Anayasa Mahkemesi Başkanı Snežana ARMENKO ve Arnavutluk Anayasa Mahkemesi adına Üye Sonila BEJTJA tarafından imzalanmıştır.

Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Murat AZAKLI ile Basın Müşaviri Osman ÖZGAN, 8 Aralık 2025 tarihinde Priştine'de düzenlenen "*Yüksek Profilli Anayasa Mahkemesi Kararlarının Kamuoyu ile Paylaşımında Karşılaşılan Zorluklar ve İyi Uygulamalar: Karşılaştırmalı Bir İnceleme*" konulu bir yuvarlak masa toplantısına katılmıştır. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi ev sahipliğinde düzenlenen toplantıda Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumu üyesi anayasa mahkemelerinin temsilcileri bir araya gelmiştir. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanı Nexhmi Rexhepi'nin açış konuşmalarıyla başlayan toplantıda heyetler sunumlar yaparak kararların kamuoyuna duyurulmasında yaşanan güçlükler ve iyi uygulamalar üzerine değerlendirmelerde bulunmuştur. Genel Sekreter Murat AZAKLI toplantıda yaptığı konuşmada, Balkan Anayasa Mahkemeleri Forumu Tüzüğü'nün kabul edilmesine ilişkin Antalya Deklarasyonu'nun imzalanması sürecini hatırlatarak bu kapsamdaki iş birliğinin güçlenmesinin bölgedeki anayasal yargı organlarına önemli katkılar sunacağını ifade etmiştir. Basın Müşaviri Osman ÖZGAN ise Anayasa Mahkemesi Basın Müşavirliğinin çalışma yöntemlerine ilişkin bilgiler vererek Mahkemenin kararlarının kamuoyuna aktarılmasında izlenen iletişim süreçlerini, basın duyurularının hazırlanma yöntemlerini ve medya ile yürütülen ilişkilere yönelik uygulamaları paylaşmıştır.

F. Afrika Anayasa Yargısı Konferansı (CCJA)

Afrika'da bulunan anayasa mahkemeleri ve konseyleri ile muadili kurumları, 7-8 Mayıs 2011 tarihinde Cezayir'de "*Afrika Kıtası Anayasa Yargısı Kuruluş Kongresi*"ni gerçekleştirmiştir. Kuruluş kongresi esnasında Afrika Anayasa Yargısı Konferansı (CCJA) Örgütünün Tüzüğü katılımcı devletler tarafından kabul edilmiştir. Ardından CCJA'nın ilk yürütme organı ile genel sekreteri seçilmiştir. CCJA bu şekilde kurulmuş olup Genel Sekreterliği ise Cezayir'de oluşturulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi 5 Ekim 2017 tarihi itibarıyla CCJA nezdinde gözlemci kurum statüsündedir.

CCJA bünyesinde her iki yılda bir kongre düzenlenmektedir. 2024 yılı sonu itibarıyla Cezayir, Cezayir (2011); Cotonou, Benin (2013); Librevil, Gabon (2015); Cape Town, Güney Afrika (2017); Luanda, Angola (2019); Rabat, Fas (2022) ve Victoria Falls, Zimbabve'de (2024) olmak üzere toplam yedi kongre gerçekleştirilmiştir.

CCJA'nın üyesi olan Mısır Yüksek Anayasa Mahkemesinin daveti üzerine Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA ve beraberindeki Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN, Anayasa Mahkemesi Üyeleri Doç. Dr. Recai AKYEL, Prof. Dr. Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Selahaddin MENTEŞ ile Başraportör Dr. Abdullah ÇELİK'ten oluşan heyet 26-30 Ocak 2025 tarihlerinde Mısır'ın başkenti Kahire'de düzenlenen Afrika Anayasa Mahkemeleri ve Yüksek Mahkemeleri ile Anayasa Konseyleri Başkanları Sekizinci Üst Düzey Toplantısı'na katılım sağlamıştır. Toplantının "*Halkların Kalkınmasında Anayasal Denetimin Rolü*" ana temalı ilk oturumunda konuşan Başkan ÖZKAYA, Türk Anayasa Mahkemesinin olağanüstü hâl (OHAL) sürecindeki deneyimlerini katılımcılarla paylaşmıştır.

Anayasa Mahkemesi Üyeleri Prof. Dr. Engin YILDIRIM ve Rıdvan GÜLEÇ, Afrika Anayasa Yargısı Konferansı bünyesinde 28-29 Kasım 2025 tarihlerinde Etiyopya'da düzenlenen uluslararası konferansa katılmıştır. Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Anayasa Denetleme Konseyinin ev sahipliğinde başkent Addis Ababa'da gerçekleşen konferansın "*Anayasal Sistemler ve Sosyo-Ekonomik Kalkınma*" konulu oturumunda Anayasa Mahkemesi Üyesi Prof. Dr. Engin YILDIRIM, "*Haklar ve Güvenlik Arasındaki Denge: 2016-2018 Olağanüstü Hâl Döneminde Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi*" başlıklı bir konuşma yapmıştır.

G. Avrupa Konseyi

Türkiye 13 Temmuz 1949 tarihinde Avrupa Konseyine kurucu üye olarak katılmıştır. Üyeliği çerçevesinde insan hakları; hukukun üstünlüğü ve demokratik standartların güçlendirilmesi konularında aktif rol oynamakta, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve denetim mekanizmaları kapsamında reform süreçlerine katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi de Avrupa Konseyinin hukuk ve yargı reformu projelerinde aktif olarak yer almakta, uluslararası iş birliği ve bilgi paylaşımı platformlarında görev üstlenmektedir.

"*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında bilgi ve mesleki tecrübenin geliştirilmesi amacıyla 13 Ocak–10 Nisan 2025 tarihleri arasında Mahkememizden 5 raportör Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Konseyinin çeşitli departmanlarında görevlendirilmiştir.

"*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında, 16-18 Ocak 2025 tarihlerinde hâkim ve savcılar için "*Mülkiyet Hakkı*" ve "*Yaşam Hakkı ve İşkence Yasağı*" konulu iki ayrı eğitici eğitimi düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesi Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi (AYAM) ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) iş birliğinde 6 Şubat 2025 tarihinde "*Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Doğal Afet Dönemlerinde İnsan Hakları*" konulu çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştay, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesi Üyesi Kenan YAŞAR, Genel Sekreter Murat AZAKLI, AYAM Koordinatörü Doç. Dr Ömer GEDİK ile Raportörler Yüksel GÜNARSLAN ve Şehadet ÖZTÜRK'ün katılım sağladığı çalıştayda Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi Başkanı William MASSOLİN, TİHEK Başkanı Prof. Dr. Muharrem KILIÇ ve Anayasa Mahkemesi Üyesi Kenan YAŞAR açış konuşması yapmıştır. Çalıştay kapsamında

"*Doğal Afet Durumlarında İnsan Hakları Temelli Yaklaşım*" ve "*Doğal Afet Dönemlerinde Kırılgan Grupların Adalete Erişimi*" başlıkları altında sunumların yapıldığı oturumlar gerçekleştirilmiştir.

Projenin 3. koordinasyon toplantısı, 19 Şubat 2025 tarihinde Anayasa Mahkemesi Genel Sekreter Yardımcısı Tuğçe TAKCI ile Dış İlişkiler Müdürü Korhan PEKCAN'ın katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

21-23 Şubat 2025 tarihlerinde "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında Afyonkarahisar'da bir içtihat değerlendirme toplantısı düzenlenmiştir. Toplantı kapsamında Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Kadir ÖZKAYA katılımcılara hitaben bir konuşma gerçekleştirmiştir.

Anayasa Mahkemesi ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında, 24-25 Şubat 2025 tarihlerinde, Mahkememizin çeşitli birimlerinde çalışan toplam 24 personelin katılımıyla Avrupa Konseyi Genel Merkezi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, 26 Şubat 2025 tarihinde Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi Başkanı William Massolin'i makamında ziyaret etmiştir.

Anayasa Mahkemesi ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülen "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay iş birliğiyle "*Temel Hak ve Özgürlükler Bağlamında Munzam Zarar Çalıştayı*" düzenlenmiştir. 8 Nisan 2025 tarihinde Ankara'da düzenlenen çalıştaya Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA ve Yargıtay Başkanı Ömer KERKEZ'in yanı sıra Anayasa Mahkemesi Başkanvekilleri ve Üyeleri, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Başkanı, Yargıtay Hukuk Daireleri Başkanları ve Üyeleri ile akademisyenler katılım sağlamıştır. Çalıştayın açış konuşmalarını Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Başkanı Adem ALBAYRAK yapmıştır. Açış konuşmalarının ardından Anayasa Mahkemesi raportörleri, Yargıtay tetkik hâkimleri ve akademisyenlerin sunumlarını icra ettiği "*Alacak ve Tazminat Davalarında Munzam Zarar ve Değer Kaybı*" ve "*Kamulaştırma ve Kamulaştırmasız El Atma Davalarında Munzam Zarar ve Değer Kaybı*" başlıklı oturumlar düzenlenmiştir.

"*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında bilgi ve mesleki tecrübenin geliştirilmesi amacıyla 28 Nisan–24 Temmuz 2025 tarihleri arasında bir raportör AİHM'e, iki raportör Avrupa Konseyi AİHM Kararlarının İcrası Dairesine olmak üzere Mahkememizden üç raportör görevlendirilmiştir.

29 Nisan 2025 tarihinde düzenlenen Projenin 10. Yürütme Kurulu Toplantısı'na Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Murat AZAKLI, Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Mücahit AYDIN, Genel Sekreter Yardımcısı Tuğçe TAKCI ile Dış İlişkiler Müdürü Korhan PEKCAN katılmıştır.

Anayasa Mahkemesi Raportörü Hüseyin KAYA, 29 Nisan 2025 tarihinde Lüksemburg'da düzenlenen "*Gazetecilere Karşı İşlenen Suçların Etkin Soruşturulması*" konferansına katılmıştır.

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) ikinci döneminde Yargı, Temel Haklar ve Sivil Toplum

Sektörel İzleme Komitesi Toplantısı 28 Mayıs 2025 tarihinde çevrim içi olarak düzenlenmiş, söz konusu toplantıya Anayasa Mahkemesi Dış İlişkiler Müdürü Korhan PEKCAN ile Mütercim-Tercüman Gökçen Sena KUMCU katılım sağlamıştır. Proje kapsamında bilgi ve mesleki tecrübenin geliştirilmesi amacıyla 22 Eylül-19 Aralık 2025 tarihleri arasında Mahkememizden dört raportör, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Konseyi Merkez Ofisinde görevlendirilmiştir.

23 Eylül 2025 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun 13. yılı kapsamında "*Anayasa Mahkemesinin İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının Bireysel Başvuruya Etkisi*" başlıklı bir sempozyum gerçekleştirilmiştir. Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA'nın açış konuşmalarıyla başlayan sempozyuma Yargıtay Başkanı Ömer KERKEZ, Danıştay Başkanı Zeki YİĞİT, Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Muhsin ŞENTÜRK ve Yüksek Seçim Kurulu Başkanı Ahmet YENER'in yanı sıra yüksek yargı organlarının üyeleri ile akademisyenler katılım sağlamıştır.

Başkan ÖZKAYA'nın konuşmasının ardından sempozyumun akademik oturumlarına geçilmiştir. "İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının İdari Yargıdaki Uyuşmazlıklara Etkisi" başlıklı ilk oturumun başkanlığını Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Basri BAĞCI üstlenmiş, "İptal Kararlarının Geriye Yürümezliği Kuralının Adli Yargıdaki Uyuşmazlıklara Etkisi" başlıklı ikinci oturumda ise Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN oturum başkanlığı yapmıştır. Her iki oturumda da katılımcıların katkılarıyla zenginleşen sempozyum, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ve Anayasa Mahkemesi Üyesi Rıdvan GÜLEÇ'in kapanış konuşmasıyla sona ermiştir.

Avrupa Konseyi ile Kosova Anayasa Mahkemesinin müşterek yürüttükleri proje kapsamında Kosova Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Veton DULA ile beraberindeki heyet, 1-3 Ekim 2025 tarihlerinde Mahkememize bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Konuk heyete Mahkememizin görev ve yetkileri ile idari ve teknik süreçlere ilişkin kapsamlı bilgilendirmede bulunulmuş; ayrıca bilgi işlem, dijitalleşme ve yargı süreçlerinin teknolojik altyapısına yönelik konularda karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımı yapılmıştır.

Anayasa Mahkemesi ve Türkiye Adalet Akademisi ile Avrupa Birliği-Avrupa Konseyi iş birliğinde hâkim ve savcılara yönelik düzenlenen eğitim programları kapsamında 3 Ekim 2025 tarihinde İstanbul'da "*Mülkiyet ve Adil Yargılanma Hakkı Kapsamında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Uygulamalarında Güncel Meseleler*" konulu program gerçekleştirilmiştir. Programa Anayasa Mahkemesi Üyeleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yargıçları ile hâkim ve savcılar katılım sağlamıştır.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye Hâkimi Prof. Dr. Saadet YÜKSEL, Türkiye Adalet Akademisi Başkanı Bekir ALTUN ile Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi Başkanı William MASSOLİN'in konuşmalarının ardından AİHM ve Anayasa Mahkemesi içtihatları çerçevesinde mülkiyet hakkı ile adil yargılanma hakkına ilişkin değerlendirmelerin ele alındığı bir oturum gerçekleştirilmiştir. AİHM Türkiye Hâkimi Prof. Dr. Saadet YÜKSEL'in başkanlığında düzenlenen oturumda Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Basri BAĞCI, AİHM Malta Hâkimi Lorraine SCHEMBRI ORLAND ve AİHM Macaristan Hâkimi Péter PACZOLAY sunum yapmıştır.

Anayasa Mahkemesi ile Avrupa Birliği-Avrupa Konseyi iş birliğinde yürütülen "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında, 20-21 Ekim 2025 tarihlerinde Diyarbakır'da bölge toplantısı dü-

zenlenmiştir. "*Adli ve İdari Yargıda Bireysel Başvuru İhlal Kararları ve İhlalin Sonuçlarının Ortadan Kaldırılması*" konulu programa Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA ve Yargıtay Başkanı Ömer KERKEZ, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Muhsin ŞENTÜRK, Danıştay Başsavcısı Cevdet ERKAN, Anayasa Mahkemesi Başkanvekilleri ve Üyeleri, Yargıtay Ceza ve Hukuk Genel Kurulu Başkanları, Yargıtay ve Danıştay Üyeleri ile Avrupa Konseyi Daire ve Ofis Başkanlarının yanı sıra Diyarbakır, Elâzığ, Batman, Mardin ve Siirt'ten 103 hâkim ve savcı katılmıştır.

Program kapsamında gerçekleştirilen oturumlarda "*Bireysel Başvuru İhlal Kararlarının Objektif Etkisi*" ve "*Bireysel Başvuru İhlal Kararlarının Subjektif Etkisi*" konularında sunumlar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca hâkim ve savcıların katılımlarıyla gerçekleştirilen yuvarlak masa toplantıları ile adil yargılanma hakkı, mülkiyet hakkı, yaşam hakkı, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile özel hayat ve aile hayatına saygı hakkına ilişkin örnek kararlar üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır.

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) ikinci döneminde Yargı, Temel Haklar ve Sivil Toplum Sektörel İzleme Komitesi Toplantısı 24 Kasım 2025 tarihinde çevrim içi olarak düzenlenmiş, söz konusu toplantıya Anayasa Mahkemesi Dış İlişkiler Müdürü Korhan PEKCAN ile Mütercim-Tercüman Gökçen Sena KUMCU katılım sağlamıştır.

5 Aralık 2025 tarihinde düzenlenen "*Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi*" kapsamında değerlendirmelerin yapıldığı Proje Yürütme Kurulu Toplantısı'na Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Murat AZAKLI, Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Mücahit AYDIN, Genel Sekreter Yardımcısı Tuğçe TAKCI ile Dış İlişkiler Müdürü Korhan PEKCAN katılmıştır.

Kararların İcrası Dairesi 1. Bölüm Başkanı Dimitrina LILOVSKA ve Birim Başkanı Işık BATMAZ ile hukukçulardan oluşan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrası Dairesi (AKİD) Heyeti, 12 Aralık 2025 tarihinde Mahkememize çalışma ziyaretinde bulunmuştur.

H. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ile süregelen iş birliği çerçevesinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Fransa'nın Strazburg şehrinde 31 Ocak 2025 tarihinde düzenlenen AİHM Adli Yıl Açılış Programı'na katılmıştır. Türkiye'den geniş katılımla gerçekleştirilen etkinliğe Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Yargıtay Başkanı Ömer KERKEZ, Danıştay Başkanı Zeki YİĞİT, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Muhsin ŞENTÜRK, Anayasa Mahkemesi Üyesi Yıldız SEFERİNOĞLU, Danıştay Üyesi Ali ÜRKER ve Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri Murat AZAKLI katılım sağlamıştır. Program kapsamında "*Yapay Zekâ, Algoritmalar ve Büyük Veri Dünyasında İnsan Haklarının Korunması*" temalı adli yıl açılış semineri düzenlenmiştir. AİHM Türk Yargıcı Prof. Dr. Saadet YÜKSEL'in Düzenleme Komitesi başkanlığını üstlendiği seminer kapsamında "*Avrupa Konseyi/Avrupa Standartları Çerçevesinde Yapay Zekâ: Genel Bir Bakış*", "*Yapay Zekâ Çağında İfade Özgürlüğü*", "*Yapay Zekâ ve Adil Yargılanma Hakkı*" ve "*Yapay Zekâ Kapsamında Muhtemel Ayrımcılıklarla Mücadele*" başlıklarından oluşan konular ele alınmıştır. Ayrıca Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkanı Marko BOŠNJAK arasında ikili görüşme gerçekleştirilmiştir.

5.2.5 Ulusal Anayasa Mahkemeleri ile İş Birliği

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi karşılıklı iş birliği faaliyetleri gerçekleştirebilmek amacıyla 32 ülkenin anayasa mahkemesi veya yüksek mahkemesi ile iş birliği mutabakat zaptı imzalamıştır. Buna istinaden Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, çeşitli anayasa mahkemelerinin heyetleri, yargıçları, araştırmacıları ve personelini geleneksel Türk misafirperverliği ruhuyla konuk etmektir. Bu iş birliği protokolleri, her iki tarafın da yararına olacak şekilde müşterek menfaat esasına uygun ilişkiler ve etkinliklere dayanak teşkil etmektedir.

Anayasa Mahkemesi aşağıdaki anayasa mahkemeleri ya da muadili kurumları ile mutabakat imzalamıştır:

Endonezya Endonezya Anayasa Mahkemesi	24 Nisan 2007
Kuzey Makedonya Kuzey Makedonya Anayasa Mahkemesi	26 Nisan 2007
Şili Şili Anayasa Mahkemesi	07 Haziran 2007
Kore Kore Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi	24 Nisan 2009
Ukrayna Ukrayna Anayasa Mahkemesi	24 Nisan 2009
Pakistan Pakistan Yüksek Mahkemesi	24 Nisan 2009
Bosna Hersek Bosna Hersek Anayasa Mahkemesi	24 Nisan 2009
Tacikistan Tacikistan Anayasa Mahkemesi	26 Nisan 2012
Karadağ Karadağ Anayasa Mahkemesi	28 Nisan 2012
Afganistan Afganistan İslam Cumhuriyeti Anayasasının Uygulanmasını Gözlem Bağımsız Komisyonu	25 Nisan 2013
Arnavutluk Arnavutluk Anayasa Mahkemesi	10 Haziran 2013
Tayland Tayland Anayasa Mahkemesi	29 Nisan 2014
Kırgızistan Kırgız Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi Anayasa Dairesi	28 Eylül 2014
Romanya Romanya Anayasa Mahkemesi	17 Ekim 2014
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kuzey Kıbrıs Yüksek Mahkemesi	29 Haziran 2015
Kosova Cumhuriyeti Kosova Anayasa Mahkemesi	27 Nisan 2016

Moğolistan Moğolistan Anayasa Mahkemesi	25 Nisan 2017
Gürcistan Gürcistan Anayasa Mahkemesi	28 Nisan 2017
Rusya Rusya Federasyonu Anayasa Mahkemesi	30 Mart 2018
Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Yüksek Adalet Mahkemesi	10 Mayıs 2018
Somali Somali Yüksek Mahkemesi	19 Aralık 2018
Cibuti Cibuti Anayasa Konseyi	17 Haziran 2019
Bulgaristan Bulgaristan Anayasa Mahkemesi	2 Haziran 2022
Özbekistan Özbekistan Anayasa Mahkemesi	26 Nisan 2022
Filistin Filistin Yüksek Anayasa Mahkemesi	19 Ocak 2023
Kazakistan Kazakistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi	8 Eylül 2023
Irak Irak Federal Yüksek Mahkemesi	25 Nisan 2025
Mısır Mısır Yüksek Anayasa Mahkemesi	25 Nisan 2025
Cezayir Cezayir Anayasa Mahkemesi	25 Nisan 2025
Malezya Malezya Federal Mahkemesi	28 Haziran 2025
Azerbaycan Azerbaycan Anayasa Mahkemesi	16 Temmuz 2025
Togo Togo Anayasa Mahkemesi	8 Aralık 2025

5.2.6 2025 Yılında Uluslararası Faaliyetler

2025 yılında Mahkemenin karşılıklı dış temasları gerek yabancı ülkelerin yüksek mahkemeleriyle gerekse uluslararası mahkemeler ve kuruluşlarla devam etmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Endonezya Anayasa Mahkemesinin 2 Ocak 2025 tarihinde düzenlenen adli yıl açılış törenine çevrim içi olarak katılmıştır. Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliğinin de temsil edildiği programda Endonezya Anayasa Mahkemesi Başkanı Suhartoyo, Türk Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA ve diğer katılımcılara teşekkürlerini iletmiştir.

Başkan Kadir ÖZKAYA, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtayın davetlisi olarak 12-17 Ocak 2025 tarihlerinde ülkemizde bulunan Malezya Federal Mahkemesi Başkanı Tengku Mai-

mun Binti Tuan Mat ve Temyiz Mahkemesi Başkanı Abang Iskandar Bin Abang Hashim ile kendilerine eşlik eden heyeti kabul etmiştir. Başkanlık makamındaki kabulün akabinde düzenlenen heyetler arası görüşmede Başkan ÖZKAYA, Türk Anayasa Mahkemesinin çalışma usul ve esasları hakkında konuk heyeti bilgilendirmiştir. Malezya Federal Mahkemesi Başkanı Tengku Maimun Binti Tuan Mat ise Federal Mahkemenin görev ve yetkileri ile Malezya hukuk sistemi hakkında bilgiler paylaşmıştır.

Türkiye Adalet Akademisi davetlisi olarak ülkemizde bulunan Pakistan Şeriat Akademisi Heyeti, 21 Ocak 2025 tarihinde Mahkememize çalışma ziyaretinde bulunmuştur.

Başkan Kadir ÖZKAYA, Letonya Anayasa Mahkemesinin 7 Şubat 2025 tarihinde düzenlenen adli yıl açılış törenine çevrim içi olarak katılım sağlamıştır. Tören, Letonya Anayasa Mahkemesi Başkanı Irena KUCINA'nın 2024 yılı faaliyetlerine ilişkin sunum ve değerlendirmelerde bulunduğu özel oturumun tamamlanmasıyla sona ermiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Sırbistan Büyükelçisi Aca JOVANOVIC'i 26 Şubat 2025 tarihinde makamında kabul etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin kuruluşunun 63. yıl dönümü, 25 Nisan 2025 tarihinde İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlenen törenle kutlanmıştır. Törene Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN, Danıştay Başkanı Zeki YİĞİT, Sayıştay Başkanı Metin YENER ve Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ'un yanı sıra çok sayıda ülkeden anayasa ve yüksek mahkeme başkanları ile üyeleri, bölgesel insan hakları mahkemelerinin temsilcileri, uluslararası kuruluşların temsilcileri, yüksek yargı organlarımızın üyeleri ve diğer davetliler iştirak etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 63. kuruluş yıl dönümü etkinlikleri çerçevesinde 25-26 Nisan 2025 tarihlerinde "*21. Yüzyılda Anayasa Yargısının Geleceği*" temasıyla düzenlenen uluslararası sempozyuma 35 ülkeden ve 7 uluslararası kurum ve kuruluştan çok sayıda temsilcinin yanı sıra yüksek yargı organlarımızın başkan ve üyeleri, üst düzey hukukçular ile akademisyenler katılım sağlamıştır. Sempozyumun açış oturumunda Afrika İnsan ve Toplum Hakları Mahkemesi Başkanı Imani Daud ABOUD, Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği Dönem Başkanı ve Tayland Krallığı Anayasa Mahkemesi Başkanı Prof. Dr. Nakharin MEKTRAİRAT, Avrupa Anayasa Mahkemeleri Konferansı Dönem Başkanı ve Arnavutluk Anayasa Mahkemesi Başkanı Holta ZAÇAJ ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye Hâkimi Prof. Dr. Saadet YÜKSEL katılımcılara hitap etmiştir. Sempozyumun ikinci günü "*Dijital Çağda Anayasa Yargısı*" ve "*Anayasa Yargısında Yeni Sorunlar ve Fırsatlar*" başlıkları altında iki akademik oturuma ayrılmıştır. İlk oturumda "*Dijital Çağda Anayasa Yargısı*", ikinci oturumda ise "*Anayasa Yargısında Yeni Sorunlar ve Fırsatlar*" başlıkları altında sunumlar yapılmıştır. Sempozyum, Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Basri BAĞCI'nın gerçekleştirdiği kapanış konuşmasıyla sona ermiştir.

Kuruluş yıl dönümü etkinlikleri çerçevesinde Türk Anayasa Mahkemesi; Irak Federal Yüksek Mahkemesi, Mısır Yüksek Anayasa Mahkemesi ve Cezayir Anayasa Mahkemesi ile ikili iş birliği anlaşmaları imzalamıştır.

Başkan Kadir ÖZKAYA, 11-12 Mayıs 2025 tarihinde Avusturya'nın Viyana kentine bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Avusturya Anayasa Mahkemesi Başkanı Prof. Dr. Christoph GRABENWARTER'in daveti üzerine gerçekleştirilen ziyaret esnasında Başkan ÖZKAYA'ya Anayasa Mahkemeleri Üyeleri Yıldız SEFERİNOĞLU ve Doç. Dr. Metin KIRATLI eşlik et-

miştir. Gerçekleştirilen görüşmeler kapsamında anayasa yargısı alanındaki iş birliği ile deneyim paylaşımı gibi konular ele alınmıştır.

Anayasa Mahkemesi Üyeleri Muhterem İNCE ve Prof. Dr. Ömer ÇINAR, 12 Mayıs 2025 tarihinde Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesine bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Ziyaret kapsamında Yüksek Mahkeme Başkanı Lord Robert John REED tarafından ağırlanan Mahkeme Üyeleri Muhterem İNCE ve Prof. Dr. Ömer ÇINAR'a, Anayasa Mahkemesi Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Mücahit AYDIN eşlik etmiştir.

Başkan Kadir ÖZKAYA 21-22 Mayıs 2025 tarihlerinde Türkiye'ye çalışma ziyaretinde bulunan Tayland Krallığı Anayasa Mahkemesi Heyetini makamında kabul etmiştir. Başkan ÖZKAYA'nın, Tayland Krallığı Anayasa Mahkemesi Başkanı Nakharin MEKTRAİRAT ve beraberindeki heyet ile bir araya geldiği ziyaretin ilk gününde, iki Yüksek Mahkeme arasında hem ikili ilişkiler hem de Asya Anayasa Mahkemeleri ve Muadili Kurumlar Birliği (AAMB) çatısı altında yürütülen ortak çalışmalar ele alınmıştır. Ziyaretin ikinci gününde ise 45 kişiden oluşan Tayland Anayasa Mahkemesi Heyetine, Türk Anayasa Mahkemesinin genel yapısı ile çalışma usul ve esasları hakkında sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Denetim Komisyonu Eş Raportörleri Lord David BLENCHATRA ve Stefan SCHENNAH 11 Haziran 2025 tarihinde Mahkememize çalışma ziyaretinde bulunmuşlardır.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Yıldız SEFERİNOĞLU, 16-18 Haziran 2025 tarihleri arasında Kırgız Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin 35. kuruluş yıl dönümü kapsamında düzenlenen "*Yeni Demokrasilerde Anayasa Yargısının Tesis Edilmesi*" konulu uluslararası konferansa katılım sağlamıştır. Ziyaret esnasında Üye Yıldız SEFERİNOĞLU'na Anayasa Mahkemesi Raportörü Yücel ARSLAN eşlik etmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Malezya Federal Mahkemesi Başkanı Tengku Maimun Binti Tuan Mat'ın daveti üzerine 26-29 Haziran 2025 tarihleri arasında, iki mahkeme arasındaki ikili iş birliğini güçlendirmek amacıyla Malezya'ya çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Başkan ÖZKAYA'ya, Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN, Anayasa Mahkemesi Üyeleri Selahaddin MENTEŞ ve Yılmaz AKÇİL ile Başraportör Dr. Volkan HAS eşlik etmiştir. Ziyaret esnasında Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi ile Malezya Federal Mahkemesi arasında ikili iş birliğini kurumsal düzeyde daha da geliştirmeyi amaçlayan mutabakat zaptı imzalanmıştır. Mutabakat zaptıyla anayasa yargısı, yargı reformları ve adaletin tesisi alanlarında uzmanlık ve iyi uygulamaların paylaşımı yoluyla yargısal iş birliğinin artırılması hedeflenmektedir.

Pakistan Yüksek Mahkemesi Heyeti, 20-26 Temmuz 2025 tarihlerinde Mahkememize çalışma ziyaretinde bulunmuştur. Ziyaret kapsamında bilgi işlem, dijitalleşme ve yargı süreçlerinin teknolojik altyapısına ilişkin konularda kapsamlı bilgi alışverişi gerçekleştirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Malezya Federal Mahkemesi Başkanı Dato' Wan Ahmad Farid bin Wan Salleh'in göreve başlaması vesilesiyle 6 Ağustos 2025'te düzenlenen ve birçok ülkenin yüksek mahkeme başkanının çevrim içi olarak katıldığı uluslararası programa iştirak etmiştir.

Başkan Kadir ÖZKAYA, 2-5 Eylül 2025 tarihlerinde Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Johannesburg şehrinde düzenlenen J20 Zirvesi'ne katılım sağlamıştır. "*Dönüşüm Çağında Adalet: Bağımsızlık, Yenilikçilik ve İş Birliği*" temasıyla gerçekleştirilen zirveye, G20 üyesi ülkelerin anayasa mahkemesi ve yüksek mahkeme başkanları ile davetli ülkelerin temsilcileri iştirak etmiştir. Zirvede "*Değişen Dünyada İnsan Hakları Yargısını Yeniden Düşünmek*" başlıklı bir konuşma yapan Başkan Kadir ÖZKAYA, G20 üyesi ülkelerin anayasa mahkemesi ve yüksek mahkeme başkanları ile ikili ilişkilerin geliştirilmesine yönelik verimli görüşmeler gerçekleştirmiştir. Ziyaret esnasında Başkan ÖZKAYA'ya, Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Mücahit AYDIN eşlik etmiştir.

Türkiye Adalet Akademisinin davetlisi olarak ülkemizde bulunan Kore Cumhuriyeti Yargı Araştırma ve Eğitim Enstitüsü Heyeti, 3 Eylül 2025 tarihinde Mahkememizi ziyaret etmiştir.

Türkiye Adalet Akademisinin davetlisi olarak ülkemizde bulunan Azerbaycan Heyeti, 10 Eylül 2025 tarihinde Mahkememizi ziyaret etmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Basri BAĞCI, Kazakistan Anayasası'nın kabulünün 30. yıl dönümü vesilesiyle 11-13 Eylül 2025 tarihlerinde Astana'da düzenlenen "*Barış ve Hukuk Yoluyla Gelecek*" temalı uluslararası anayasa yargısı forumuna katılmıştır. Anayasa yargısının geleceği ve uluslararası iş birliği imkânlarının da ele alındığı programda, Başkanvekili Basri BAĞCI "*Barışın Temeli Olarak Hukuk ve Düzen: İnsan Haklarına Saygı ve Devletin Sürdürülebilirliği*" konulu ilk oturumda konuşma yapmıştır.

Türkiye Adalet Akademisinin davetlisi olarak ülkemizde bulunan Moğolistan Heyeti, 17 Eylül 2025 tarihinde Mahkememizi ziyaret etmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA ve beraberindeki heyet, iki ülke anayasa mahkemeleri arasındaki iş birliğini daha da güçlendirmek amacıyla Kuzey Makedonya'ya çalışma ziyaretinde bulunmuştur. Kuzey Makedonya Anayasa Mahkemesinin daveti üzerine 28 Eylül-1 Ekim 2025 tarihlerinde gerçekleştirilen ziyarette Başkan Kadir ÖZKAYA'ya; Anayasa Mahkemesi Üyeleri Doç. Dr. Recai AKYEL, Yıldız SEFERİNOĞLU ve Kenan YAŞAR ile Genel Sekreter Murat AZAKLI ve Raportör Ömer MENCİK eşlik etmiştir. Ziyaret kapsamında Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA ile Kuzey Makedonya Anayasa Mahkemesi Başkanı Dr. Darko KOSTADINOVSKI arasında ikili ve heyetler arası görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Program çerçevesinde, Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının (TİKA) destekleri ile Kuzey Makedonya Anayasa Mahkemesi binasındaki toplantı salonunun dijitalleştirilmesi projesinin tamamlanması dolayısıyla tören düzenlenmiştir.

Başkan Kadir ÖZKAYA, Endonezya Anayasa Mahkemesi tarafından 8-9 Ekim 2025 tarihinde Cakarta'da düzenlenen "*Anayasal Şikâyet*" konulu 7. Uluslararası Sempozyum'a çevrim içi olarak katılmış ve konuşmasında Türkiye'de bireysel başvuru mekanizmasının işleyişine, temel hak ve özgürlüklerin korunmasındaki rolüne ve yüksek yargı pratiğine sağladığı katkılara ilişkin kapsamlı değerlendirmelerde bulunmuştur.

Başkan Kadir ÖZKAYA, Çin Halk Cumhuriyeti Guangdong Hukuk Derneği Başkanı Yuan Gujie ve beraberindeki heyeti 13 Ekim 2025 tarihinde makamında kabul etmiştir.

Anayasa Mahkemesi Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhu-

riyeti Yüksek Mahkemesinin 60. kuruluş yıl dönümü dolayısıyla 7-9 Kasım 2025 tarihinde Girne'de düzenlenen "*Anayasal İfade Özgürlüğü ile Sosyal Medyanın Kesişim Noktası*" konulu konferansa katılmıştır. Konferans kapsamında Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN "*Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Perspektifinden İfade Özgürlüğü ile Sosyal Medya İlişkisi*" başlıklı bir sunum gerçekleştirmiştir. Program esnasında Hasan Tahsin GÖKCAN'a Anayasa Mahkemesi Raportörü Fatih ŞAHİN eşlik etmiştir.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Yıldız SEFERİNOĞLU, Azerbaycan Anayasası'nın kabulünün 30. yılı dolayısıyla 12 Kasım 2025 tarihinde Bakü'de düzenlenen "*Modern Hukuk Sistemlerinde Anayasa ve Hukuk Devleti İlkesi*" konulu uluslararası konferansa katılmıştır. Üye Yıldız SEFERİNOĞLU, konferansın "*Anayasal Değerler ve İnsan Hakları: Küresel Eğilimler ve Sınamalar*" başlıklı açılış oturumunda bir konuşma gerçekleştirmiştir. Ziyaret esnasında Üye SEFERİNOĞLU'na, Raportör Cem GÜNDOĞDU eşlik etmiştir.

Anayasa Mahkemesi Üyesi Muhterem İNCE, Cezayir Anayasa Mahkemesinin ev sahipliğinde 18-19 Kasım 2025 tarihlerinde düzenlenen "*Karşılaştırmalı Deneyimler Işığında Hak ve Özgürlükleri Koruma Mekanizması Olarak Bireylerin Anayasal Adalete Erişim Hakkı*" konulu uluslararası sempozyuma katılmıştır. Ziyaret esnasında Anayasa Mahkemesi Raportörü Yakup MACİT'in eşlik ettiği Üye Muhterem İNCE, programın ilk oturumunda bir konuşma gerçekleştirmiş, ayrıca Cezayir Anayasa Mahkemesi Başkanı Leïla ASLAOUI ve üyeleriyle görüşmelerde bulunarak iki ülke anayasa mahkemeleri arasındaki güçlü iş birliğine ilişkin görüş alışverişinde bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA, Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi JİANG Xuebin'i ve beraberindeki heyeti 2 Aralık 2025 tarihinde makamında kabul etmiştir.

Başkan Kadir ÖZKAYA, Türkiye Adalet Akademisi'nin davetlisi olarak ülkemizde bulunan Filistin Devleti Başsavcısı Akram AL-KHATIB ve beraberindeki heyeti 2 Aralık 2025 tarihinde makamında kabul etmiştir.

Başkan Kadir ÖZKAYA, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Dr. Michael O'FLAHERTY ve beraberindeki heyeti 4 Aralık 2025 tarihinde makamında kabul etmiştir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) ile Türkmenistan Yüksek Mahkemesi iş birliğinde Aşkabat'ta 4-5 Aralık 2025 tarihinde düzenlenen çalıştaya Mahkememizi temsilen Raportör Ayşenur TUNCER katılmıştır. *Türkmenistan Yüksek Mahkemesi Bünyesinde Uzmanlaşmış Bir Aile Mahkemesi Sisteminin Kurulmasını ve Geliştirilmesini Destekleme Projesi* kapsamında düzenlenen çalıştayda, Raportör Ayşenur Tuncer bir sunum yaparak Türk Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin perspektifine ve içtihadına dair bilgiler paylaşmıştır.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir ÖZKAYA 8-9 Aralık 2025 tarihlerinde Mahkememize çalışma ziyaretinde bulunan Togo Anayasa Mahkemesi Başkanı Djobo-Babakane Coulibaley ile beraberindeki heyeti makamında kabul etmiştir. İki Mahkeme Başkanı'nın yaptığı ikili görüşmenin ardından iki ülkenin hukuk sistemleri ve mahkeme içtihatları hakkında bilgi paylaşımında bulunulduğu heyetler arası toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Anayasa Mahkemesi Başkanvekilleri Hasan Tahsin Gökcan ve Basri Bağcı, Anayasa Mahkemesi Üyeleri Engin Yıldırım, Rıdvan Güleç, Selahaddin Menteş, Yılmaz Akçil ve Ömer Çınar ile Togo Anayasa Mahkemesi Üyeleri Payadova Boukpessi ve Jerome Koffi Amekoudi katıl-

mıştır. Toplantının ardından Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi ile Togo Anayasa Mahkemesi arasında ikili iş birliği anlaşması imzalanmıştır.

Türkiye Adalet Akademisi davetlisi olarak ülkemizde bulunan Sudan, Cibuti ve Somali heyetleri, 18 Aralık 2025 tarihinde Mahkememizi ziyaret etmiştir.

6- Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem, süreç ile iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür. İç kontrolün amaçları; kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini, kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini, her türlü mali karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini, karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini, varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını sağlamaktır.

Kurumumuz tarafından yapılan alımlar kapsamındaki mali karar ve işlemlerin bütçe, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, ayrıntılı harcama programı, merkezî yönetim bütçe kanunu ve diğer mali mevzuat hükümlerine uygunluk yönlerinden harcama öncesi kontrolü yapılmaktadır.

2. BÖLÜM

AMAÇ VE HEDEFLER

STRATEJİK PLANDA YER ALAN AMAÇ VE HEDEFLER

AMAÇ 1	Yargısal Faaliyetlerin Güçlendirilmesi
HEDEF 1.1.	Hâkim ve cumhuriyet savcılarının meslek içi eğitim kapsamında belirli sürelerle Anayasa Mahkemesinde görev almalarının sağlanması
HEDEF 1.2.	Yargıtay ve Danıştay içtihatlarının bireysel başvuru kararlarıyla uyumunun sağlanması
HEDEF 1.3.	Temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ve ilk derece düzeyinde insan hakları ihlallerinin azaltılmasına katkıda bulunulması
HEDEF 1.4.	Raportörlerin insan hakları ve anayasa yargısı alanında bilgi, görgü ve tecrübelerinin arttırılması.
HEDEF 1.5.	Kararların icrasının sağlanması

AMAÇ 2	Performans ve Verimliliğin Arttırılması
HEDEF 2.1.	Karar taslağı ve rapor hazırlama süreçlerinin analizi ile nitelik artırımının sağlanması ve yazım süreçlerinin kısaltılması
HEDEF 2.2.	Karar oluşturma süreçlerinde bilişim sistemlerinin etkin kullanımı için teknik altyapının güçlendirilmesi

AMAÇ 3	Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi.
HEDEF 3.1.	Fiziki ve teknik altyapının Mahkemenin ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi
HEDEF 3.2.	Bilişim altyapısının Mahkemenin ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi

AMAÇ 4	Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi.
HEDEF 4.1.	Mevzuat altyapısının geliştirilmesi
HEDEF 4.2.	İş veriminin artırılması
HEDEF 4.3.	Kuruluş gününün kurumsal kapasiteyi güçlendirecek biçimde ulusal ve uluslararası paydaşlarla birlikte akademik, sosyal ve kültürel etkinliklerle icra edilmesinin sağlanması

HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER İNSANLIĞIN ONURU VE ERDEMİDİR

3. BÖLÜM

FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A- MALİ BİLGİLER

1-Bütçe Uygulama Sonuçları

Tablo-4

KURUMSAL SINIFLANDIRMAYA GÖRE BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ

KURUMU: 3 ANAYASA MAHKEMESİ						(TL)
KODU		ADI	BÜTÇE BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	TOPLAM ÖDENEK	BÜTÇE GİDERİ	KULLANILMAYAN ÖDENEK
3	1	Anayasa Mahkemesi Heyeti	279.682.000,00	284.357.000,00	273.863.200,33	10.493.799,67
3	2	Özel Kalem	59.585.000,00	60.905.000,00	54.902.371,36	6.002.628,64
3	3	Genel Sekreterlik	450.199.000,00	442.402.000,00	374.730.417,52	67.671.582,48
TOPLAM			**789.466.000,00**	**787.664.000,00**	**703.495.989,21**	**84.168.010,79**

Tablo-5

EKONOMİK SINIFLANDIRMAYA GÖRE BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ (BİRİNCİ DÜZEY)

KURUMU: 3 ANAYASA MAHKEMESİ					(TL)
KODU	ADI	BÜTÇE BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	TOPLAM ÖDENEK	BÜTÇE GİDERİ	KULLANILMAYAN ÖDENEK
01	Personel Giderleri	443.413.000	451.978.000	442.076.614,74	9.901.385,26
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	45.592.000	47.772.000	46.400.967,57	1.371.032,43
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	250.883.000	249.133.000	191.096.918,24	58.036.081,76
05	Cari Transferler	26.578.000	17.583.000	10.922.633,78	6.660.366,22
06	Sermaye Giderleri	23.000.000	21.198.000	12.998.854,88	8.199.145,12
TOPLAM		**789.466.000**	**787.664.000**	**703.495.989,21**	**84.168.010,79**

Tablo-6

BÜTÇE GİDERLERİNİN FAALİYET SINIFLANDIRILMASI TABLOSU

PROGRAM			FAALİYET ADI	2025 YILI
Kod1	Kod2	Kod3		
1			HUKUK VE ADALET	524.417.537,90
1	33		ANAYASA YARGISI	524.417.537,90
1	33	93	Anayasaya Uygunluk Denetimi ve Yargı	523.799.002,81
1	33	94	Siyasi Partilerin Mali Denetimi	618.535,09
98			YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	179.078.451,31
98	900		ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER	179.078.451,31
98	900	9000	Özel Kalem Hizmetleri	44.406.383,56
98	900	9006	Genel Destek Hizmetleri	134.641.535,53
98	900	9007	Diğer Destek Hizmetleri	30.532,22
			BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI	**703.495.989,21**

Tablo-7

BÜTÇE GİDERLERİNİN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU

Fonksiyon			FONKSİYON ADI	2025 YILI
Kod1	Kod2	Kod3		
01			GENEL KAMU HİZMETLER	179.078.451,31
01	1		Yasama ve Yürütme Organları, Finansal ve Mali İşler, Dışişleri Hizmetleri	44.406.383,56
01	1	9	Sınıflandırmaya girmeyen yasama ve yürütme organları, finansal ve mali isler, dışişleri hizmetleri	44.406.383,56
01	3		Genel Hizmetler	134.672.067,75
01	3	9	Diğer genel hizmetler	134.672.067,75
03			KAMU DÜZENİ VE GÜVENLİK HİZMETLERİ	524.417.537,90
03	3		Mahkeme Hizmetleri	524.417.537,90
03	3	1	Yüksek mahkeme hizmetleri	524.417.537,90
			BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI	**703.495.989,21**

Tablo-8

PROGRAM BAZINDA BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ

KURUMU: 3 ANAYASA MAHKEMESİ						
KODU	ADI	BÜTÇE BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	KURUM İÇİ AKTARMALARLA EKLENEN / DÜŞÜLEN ÖDENEK	KURUM DIŞI AKTARMALARLA EKLENEN / DÜŞÜLEN ÖDENEK	TOPLAM ÖDENEK	BÜTÇE GİDERİ
1	Hukuk ve Adalet	537.688.000	16.245.000	-1.802.000	552.131.000	524.417.537,90
98	Yönetim ve Destek Programı	251.778.000	-16.245.000	0,00	235.533.000	179.078.451,31
Toplam Eklenen Ödenek			29.250.000	0,00		
Toplam Düşülen Ödenek			29.250.000	1.802.000		
GENEL TOPLAM		**789.466.000**	**0,00**	**-1.802.000**	**787.664.000**	**703.495.989,21**

2- Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar

Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'yla Başkanlığımıza;

2025 yılında Toplam 789.466.000 TL ödenek tahsis edilmiştir.

Personel giderleri için 443.413.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Bu ödeneğe yapılan aktarmalar ile toplam yıl sonu ödeneği 451.978.000 TL olmuştur. Bu ödeneğin 442.076.614,74 TL'si harcanmış, 9.901.385,26 TL'si ise kullanılmayarak iade edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumlarına devlet primi giderleri için 45.592.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Bu ödeneğe yapılan aktarmalar ile toplam yıl sonu ödeneği 47.772.000 TL olmuştur. Bu ödeneğin 46.400.967,57 TL'si harcanmış, 1.371.032,43 TL'si ise kullanılmayarak iade edilmiştir.

Mal ve hizmet alım giderleri için 250.883.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Bu ödeneğe yapılan aktarmalar ile toplam yıl sonu ödeneği 249.133.000 TL olmuştur. Bu ödeneğin 191.096.918,24 TL'si harcanmış, 58.036.081,76 TL'si ise kullanılmayarak iade edilmiştir.

Cari transferler için 26.578.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Kurum içi aktarmalar ile toplam yıl sonu ödeneği 17.583.000 TL olmuştur. Bu ödeneğin 10.922.633,78 TL'si harcanmış, 6.660.366,22 TL'si ise kullanılmayarak iade edilmiştir.

Sermaye giderleri için 23.000.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. Bu ödeneğin 12.998.854,88 TL'si harcanmış, 8.199.145,12 TL'si ise kullanılmayarak iade edilmiştir.

3- Mali Denetim Sonuçları

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 68. ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 38. maddeleri gereğince, Anayasa Mahkemesi Başkanlığında yürütülen denetimler sonucunda hazırlanan Kurumumuzun 2025 yılı iş ve işlemlerine ait Sayıştay Başkanlığınca düzenlenen raporda herhangi bir bulguya yer verilmemiştir.

B- PERFORMANS BİLGİLERİ

Faaliyetlerden Sorumlu Harcama Birimleri
İdare Adı: Anayasa Mahkemesi
Yıl: 2025

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ
Hukuk ve Adalet	Anayasa Yargısı	Anayasaya Uygunluk Denetimi ve Yargı	Anayasa Mahkemesi Heyeti, Özel Kalem, Genel Sekreterlik
		Siyasi Partilerin Mali Denetimi	Anayasa Mahkemesi Heyeti, Özel Kalem, Genel Sekreterlik
Yönetim ve Destek Programı	Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri	Kurumsal Uluslararası İş birliği Faaliyetleri	Genel Sekreterlik
	Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	Genel Sekreterlik
		Diğer Destek Hizmetleri	Genel Sekreterlik
		Genel Destek Hizmetleri	Genel Sekreterlik
		İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi	Genel Sekreterlik
		Özel Kalem Hizmetleri	Özel Kalem

Alt Program Hedefleri ve Stratejik Plan İlişkisi

Kurum: Anayasa Mahkemesi

PROGRAM ADI	ALT PROGRAM ADI	ALT PROGRAM HEDEFLERİ	İLİŞKİLİ OLDUĞU STRATEJİK AMAÇ
Hukuk ve Adalet	Anayasa Yargısı	Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu incelemek, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak	Yargısal Faaliyetlerin Güçlendirilmesi Performans ve Verimliliğin Arttırılması Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi

Program Adı : HUKUK VE ADALET

Alt Program Adı : ANAYASA YARGISI

Anayasa'ya uygunluk denetimi faaliyetleri kapsamındaki kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetlenmesi, Anayasa değişikliklerini sadece şekil bakımından incelenmesi ve denetlenmesi,

Anayasa'nın 152. maddesine göre mahkemelerce itiraz yoluyla kendisine intikal ettirilen işlerin karara bağlanması,

Anayasa'nın 148. maddesi uyarınca bireysel başvuruların karara bağlanması,

Cumhurbaşkanı'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanının, Cumhurbaşkanı yardımcılarının, bakanların, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkan ve üyelerinin, başsavcılarının, Cumhuriyet başsavcı vekilinin, Hâkimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerinin, Genelkurmay başkanının, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanlarının görevleriyle ilgili suçlardan dolayı yargılanmasının Yüce Divan sıfatıyla yapılması,

Siyasi partilerin kapatılmasına ve mali denetimlerinin yapılarak devlet yardımından yoksun bırakılmasına ilişkin davalar ile ihtar başvuruları ve dağılma durumunun tespiti taleplerinin karara bağlanması,

Milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına veya milletvekilliklerinin düşmesine Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilmesi hâllerinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekilinin Anayasa, kanun veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümlerine aykırılık iddiasına dayanan iptal taleplerinin karara bağlanmasıdır.

1.1 Alt Programın Hedefi

Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak

1.2 Anayasa'ya Uygunluk Denetimi ve Yargı

Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesi, Anayasa değişikliklerinin sadece şekil bakımından incelenmesi ve denetlenmesi, Anayasa'nın 152. maddesine göre mahkemelerce itiraz yoluyla kendisine intikal ettirilen işlerin karara bağlanması, Anayasa'nın 148. maddesi uyarınca bireysel başvuruların karara bağlanması, Cumhurbaşkanı'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanının, Cumhurbaşkanı yardımcılarının, bakanların, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkan ve üyelerinin, başsavcılarının, Cumhuriyet başsavcı vekilinin, Hâkimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerinin, Genelkurmay başkanının, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanlarının görevleriyle ilgili suçlardan dolayı yargılanmasının Yüce Divan sıfatıyla yapılması, siyasi partilerin kapatılmasına ve devlet yardımından yoksun bırakılmasına ilişkin davalar ile ihtar başvuruları ve dağılma durumunun tespiti taleplerinin karara bağlanması, milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına veya milletvekilliklerinin düşmesine Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilmesi hâllerinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekilinin Anayasa, kanun veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümlerine aykırılık iddiasına dayanan iptal taleplerinin karara bağlanmasıdır.

1.3 Siyasi Partilerin Mali Denetimi

Siyasi partilerin mali denetimi Anayasa Mahkemesi tarafından yerine getirilir. Anayasa Mahkemesi, bu denetim görevini yerine getirirken Sayıştaydan yardım alır. Siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun denetimi yapılır.

1.4 Malî Denetimde İlk İnceleme

Siyasi partiler; 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 74. maddesi uyarınca, merkez karar ve yönetim kurullarınca alınmış parti genel merkezi ve iller örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğini, parti genel merkezi, bağlı ilçeleri de kapsayan il teşkilatlarının bir yıllık kesin hesabın onaylı örneğini, genel merkez tarafından düzenlenecek olan icmal listesini, parti genel merkez ve il teşkilatlarının aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini belirten listeleri, yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin mutabakat yazılarını, Mahkemeye sunarlar. Mahkemece söz konusu belgeler incelenmek üzere Sayıştay Başkanlığına gönderilir.

Sayıştay Başkanlığı; kesin hesapları 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. ve 74. maddelerine uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği, devir rakamlarının doğru olup olmadığı ve kesin hesap çizelgelerinde sonuca etkili maddi bir hata veya tutarsızlık bulunup bulunmadığı yönünden inceler ve Başkanlığa sunar.

Başkanlıkça yapılan ilk incelemede eksikliklerin tamamlanması, hata ve tutarsızlıkların düzeltilmesi için ilgili siyasi partiye, Mahkemece bir ayı geçmeyecek uygun bir süre verilir. Kesin hesaplarda eksiklik, hata ve tutarsızlık bulunmadığının anlaşılması veya bunların usulünce giderilmesi hâlinde işin esasının incelenmesine karar verilir.

1.5 Mali Denetimde Esasın İncelenmesi

Parti tarafından gelir gider belgeleri ve defter kayıtları esas incelemenin yapılması için Sayıştay Başkanlığına gönderilir. Sayıştay Başkanlığınca partilerin genel merkezleri ile il teşkilatlarının gelir gider belgeleri ve defter kayıtları incelenerek yapılacak denetimin esas ve usulleri ile il teşkilatlarının hangilerinin inceleneceği hususu, Mahkeme tarafından aksi kararlaştırılmadıkça Sayıştay Başkanlığınca belirlenir. Esasına ilişkin inceleme, siyasi partilerin gelir ve giderlerinin doğru ve kanuna uygun olup olmadığı yönlerinden yapılır. Doğruluk incelemesi, kesin hesapların dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan incelemeyi kapsar. Kanuna uygunluk incelemesi, gelirlerin ve giderlerin Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmeye yöneliktir. Denetçiler, partilerin genel merkezleri ile incelenmesi öngörülen il teşkilatlarının parti defterleri, gelir ve gider kayıtları ile bunlara ilişkin belgeleri inceleyerek kesin hesaplarla karşılaştırırlar. Denetçilerce incelemeler esnasında tespit edilen konu ve bulguları içeren inceleme raporları ilgili siyasi partiye gönderilerek raporun kapsamını gözetmek suretiyle bu konular hakkındaki görüşlerini bildirmesi istenir. Denetçiler, ilgili siyasi partinin görüşleri ile kendi düşüncelerini içeren esas raporlarını Mahkemeye sunarlar.

Sayıştay denetçileri tarafından hazırlanan raporlar incelenerek Mahkemenin mali denetime ilişkin kararlarının örneği ilgili siyasi partinin genel başkanlığına, Sayıştay Başkanlığına ve siyasi partinin sicil dosyasına konulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Kararı gönderilen parti hesaplarına ilişkin gelir gider belgeleri ve defter kayıtları Sayıştay Başkanlığınca ilgili partiye iade edilerek mali denetim kararları Resmî Gazete'de yayımlanır.

2- Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi

2.1 Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler

PERFORMANS GÖSTERGESİ GERÇEKLEŞMELERİ İZLEME FORMU						
YIL	2025					
PROGRAM ADI	Hukuk ve Adalet					
ALT PROGRAM ADI	Anayasa Yargısı					
ALT PROGRAM HEDEFİ	Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak					
GÖSTERGE ADI	**Ölçü Birimi**	**Hedeflenen Gösterge Değeri**	**1.6 aylık Gerçekleşme**	**Yıl sonu Değeri**	**Gerçekleşme Oranı**	**Gerçekleşme Durumu**
1- Anayasa'ya aykırılık nedeniyle açılan iptal ve itiraz davalarının sayıları	Sayı	202	156	277	100	Ulaşıldı
2- Bireysel başvuru dosyalarının ortalama sonuçlanma süresi	Gün	369	477	533	100	Kısmen Ulaşıldı
3- Bireysel başvuru yapılan toplam dosya sayısı	Sayı	70.000	36.031	64.321	91,88	Ulaşıldı
4- Bireysel başvuruya ilişkin sonuçlanan dosyaların sayısı	Sayı	76.000	21.267	71.175	93,65	Ulaşıldı
5- Ertesi yıla devreden bireysel başvuru dosyalarının sayısı	Sayı	90000	113.304	91.686	98,16	Ulaşıldı
6- Ertesi yıla devreden bireysel başvuru dosyalarının sayısının toplam başvuru dosya sayısına oranı	Yüzde	80	314/17	142/13	56,33	Kısmen Ulaşıldı
7- Ertesi yıla devreden iptal ve itiraz davalarının sayısı	Sayı	35	143	114	30,70	Kısmen Ulaşıldı
8- Ertesi yıla devreden iptal ve itiraz davalarının sayısının toplam dava sayısına oranı	Yüzde	11	92	41	4,51	Kısmen Ulaşıldı
9- Ertesi yıla devreden mali denetimi yapılacak siyasi parti dosyalarının sayısı	Sayı	298	373	247	100	Ulaşıldı
10- Mali denetimi yapılan siyasi partilerin sayısı	Sayı	90	122	128	70,31	Kısmen Ulaşıldı
11- Raportör başına düşen ortalama bireysel başvuru dosyalarının sayısı	Sayı	950	343	612	100	Ulaşıldı
12- Raportör başına düşen ortalama iptal ve itiraz davalarının sayısı	Sayı	10	9,75	17,3	57,80	Kısmen Ulaşıldı
13- Siyasi partilerin mali denetimine ilişkin karara bağlanan dosyaların sayısı	Sayı	26	38	126	100	Ulaşıldı

14- Sonuçlanan anayasaya aykırılık nedeniyle açılan iptal ve itiraz davalarının sayısı	Sayı	151	140	278	54,31	Kısmen Ulaşıldı
15- Sonuçlanan bireysel başvuru dosyalarının sayısının toplam başvuru dosya sayısına oranı	Yüzde	80	59	111	100	Ulaşıldı

Performans Göstergesi Sonuçları Formu

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2025 Planlanan	2025 Gerçekleşen	Gerçekleşme Durumu
1- Anayasa'ya aykırılık nedeniyle açılan iptal ve itiraz davalarının sayısı	Sayı	202	277	Ulaşıldı
2- Bireysel başvuru dosyalarının ortalama sonuçlanma süresi	Gün	369	533	Kısmen Ulaşıldı
3- Bireysel başvuru yapılan dosyaların toplam sayısı	Sayı	70.000	64.321	Ulaşıldı
4- Bireysel başvuruya ilişkin sonuçlanan dosyaların sayısı	Sayı	76.000	71.175	Ulaşıldı
5- Ertesi yıla devreden bireysel başvuru dosyalarının sayısı	Sayı	90000	91.686	Ulaşıldı
6- Ertesi yıla devreden bireysel başvuru dosyalarının sayısının toplam başvuru dosya sayısına oranı	Yüzde	80	142/13	Kısmen Ulaşıldı
7- Ertesi yıla devreden iptal ve itiraz davalarının sayısı	Sayı	35	114	Kısmen Ulaşıldı
8- Ertesi yıla devreden iptal ve itiraz davalarının sayısının toplam dava sayısına oranı	Yüzde	11	41	Kısmen Ulaşıldı
9- Ertesi yıla devreden mali denetimi yapılacak siyasi parti dosyalarının sayısı	Sayı	298	247	Ulaşıldı
10- Mali denetimi yapılan siyasi partilerin sayısı	Sayı	90	128	Kısmen Ulaşıldı
11- Raportör başına düşen bireysel başvuru dosyalarının ortalama sayısı	Sayı	950	612	Ulaşıldı
12- Raportör başına düşen iptal ve itiraz davalarının ortalama sayısı	Sayı	10	17,3	Kısmen Ulaşıldı
13- Siyasi partilerin mali denetimine ilişkin karara bağlanan dosyaların sayısı	Sayı	26	126	Ulaşıldı
14- Sonuçlanan Anayasa'ya aykırılık nedeniyle açılan iptal ve itiraz davalarının sayısı	Sayı	151	278	Kısmen Ulaşıldı
15- Sonuçlanan bireysel başvuru dosyalarının sayısının toplam başvuru dosya sayısına oranı	Yüzde	80	111	Ulaşıldı

2.2 Performans Denetim Sonuçları

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 68. ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 38. maddeleri gereğince, Anayasa Mahkemesi Başkanlığında yürütülen denetimler sonucunda düzenlenen 2025 Yılı Denetim Raporu'nda Başkanlığımız 2025 yılına ilişkin denetimine yönelik olumsuz herhangi bir bulguya yer verilmemiştir.

3- Stratejik Planın Değerlendirilmesi

Performans Göstergeleri Bazında Stratejik Plan Değerlendirme Tabloları

Tablo 9: Hedef (H1.1) Hâkim ve Cumhuriyet savcılarının meslek içi eğitim kapsamında belirli sürelerle Anayasa Mahkemesinde görev almalarının sağlanması

Amaç (A1)		Yargısal Faaliyetlerin Güçlendirilmesi			
Hedef (H1.1)		Hâkim ve Cumhuriyet savcılarının meslek içi eğitim kapsamında belirli sürelerle Anayasa Mahkemesinde görev almalarının sağlanması			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak			
H1.1. Performansı		%100			
Sorumlu Birim		Kararlar Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG1.1.1 Hâkim ve Cumhuriyet savcıları için düzenlenen meslek içi eğitimin sayısı	20	1	3	3	100
PG1.1.2 Meslek içi eğitimden yararlandırılan hâkim ve Cumhuriyet savcılarının sayısı	80	25	45	45	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
Hâkim ve Cumhuriyet savcılarının meslek içi eğitim kapsamında belirli sürelerle Anayasa Mahkemesinde görev almalarının sağlanması hedefini belirleyen Tablo 1'de yer alan, PG1.1.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır. PG1.1.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

Tablo 10: Hedef (H1.2) Yargıtay ve Danıştay içtihatlarının bireysel başvuru kararlarıyla uyumunun sağlanması

Amaç (A1)		Yargısal Faaliyetlerin Güçlendirilmesi			
Hedef (H1.2)		Yargıtay ve Danıştay içtihatlarının bireysel başvuru kararlarıyla uyumunun sağlanması			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak			
H1.2. Performansı		%100			
Sorumlu Birim		Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi			
Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG.1.2.1 Yargıtay ile düzenlenen içtihat forumunun sayısı	20	1	3	3	100
PG.1.2.2 Yargıtay ile düzenlenen içtihat forumlarındaki katılımcı sayısı	50	12	45	45	100
PG.1.2.3 Danıştay ile düzenlenen içtihat forumunun sayısı	10	1	3	3	100
PG.1.2.4 Danıştay ile düzenlenen içtihat forumlarındaki katılımcı sayısı	20	12	45	45	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
Yargıtay ve Danıştay içtihatlarının bireysel başvuru kararlarıyla uyumunun sağlanması hedefini belirleyen Tablo 2'de yer alan, PG.1.2.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır. PG.1.2.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır. PG.1.2.3 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır. PG.1.2.4 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

Tablo 11: Hedef (H1.3) Temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ve ilk derece düzeyinde insan hakları ihlallerinin azaltılmasına katkıda bulunulması

Amaç (A1)	Yargısal Faaliyetlerin Güçlendirilmesi
Hedef (H1.3)	Temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ve ilk derece düzeyinde insan hakları ihlallerinin azaltılmasına katkıda bulunulması
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak
H1.3. Performansı	%100
Sorumlu Birim	Anayasa Yargısı Araştırmaları Merkezi Kararlar Müdürlüğü

Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%) (C-A)/(B-A)
PG.1.3.1 Hâkim, Cumhuriyet savcısı ve avukatların temel hak ve özgürlükler konusunda kapasitelerinin güçlendirilmesi için düzenlenen eğitim sayısı	30	5	13	13	100
PG.1.3.2 Temel hak ve özgürlükler konusunda kapasitelerinin güçlendirilmesi için düzenlenen eğitimden yararlandırılan hâkim, Cumhuriyet savcısı ve avukatların sayısı	40	30	70	70	100
PG.1.3.3 Hâkim, Cumhuriyet savcısı ve avukatların temel hak ve özgürlükler konusunda kapasitelerinin güçlendirilmesi için oluşturulan eğitim materyali ve referans yayın sayısı	30	10	18	18	100

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

Temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ve ilk derece düzeyinde insan hakları ihlallerinin azaltılmasına katkıda bulunulması hedefini belirleyen Tablo 3'te yer alan,
PG.1.3.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.
PG.1.3.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.
PG.1.3.3 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.
Hâkim, Cumhuriyet savcısı ve avukatların temel hak ve özgürlükler konusunda kapasitelerinin güçlendirilmesi için Müdürlüğümüz tarafından bireysel başvuru kararlarının takibinden elde edilen sonuçları yansıtan yıllık rapor hazırlanmıştır. Bu kapsamda Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararların İcrası Projesi bölge toplantılarında kullanılmak üzere ilgili bölge yargı çevresinden kaynaklı ihlalleri gösteren istatiksel bilgi notu hazırlanmıştır.

Tablo 12: Hedef (H1.4) Raportörlerin insan hakları ve anayasa yargısı alanında bilgi, görgü ve tecrübelerinin arttırılması

Amaç (A1)	Yargısal Faaliyetlerin Güçlendirilmesi
Hedef (H1.4)	Raportörlerin insan hakları ve anayasa yargısı alanında bilgi, görgü ve tecrübelerinin arttırılması
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak
H1.4. Performansı	%100
Sorumlu Birim	Personel Müdürlüğü

Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG.1.4.1 Yapılan iş birliği çerçevesinde yabancı ülke mahkemeleri, üniversiteler veya uluslararası kuruluşlarda çalışmak veya öğrenim görmek üzere görevlendirilen raportörlerin sayısı	50	4	5	11	700
PG.1.4.2 Raportörlerin insan hakları ve Anayasa yargısı alanında bilgi, görgü ve tecrübelerinin arttırılması amacıyla lisansüstü eğitim alan ve bilimsel araştırma yapan raportörlerin sayısı	50	1	2	2	100

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

Raportörlerin insan hakları ve anayasa yargısı alanında bilgi, görgü ve tecrübelerinin arttırılması hedefini belirleyen Tablo 4'te yer alan,
PG.1.4.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.
PG.1.4.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.

Tablo 13: Hedef (H1.5) Kararların icrasının sağlanması

Amaç (A1)		Yargısal Faaliyetlerin Güçlendirilmesi			
Hedef (H1.5)		Kararların icrasının sağlanması			
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı		Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı			
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi		Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak			
H1.5. Performansı		%100			
Sorumlu Birim		Kararlar Müdürlüğü			
Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG.1.5.1 Kararların icrasının izlenmesi ve denetim biriminin güçlendirilmesi için bir izleme mekanizması modelinin geliştirilmesi ve Yargıtay ve Danıştay ile diğer paydaşlar için bir platform kurulması amacıyla yapılan toplantıların sayısı	40	4	5	5	100
PG.1.5.2 Mahkemenin yeni kararları hakkında hukukçuların bilgilendirilmesi için alternatif iletişim kanallarının geliştirilmesi için yapılan toplantıların sayısı	30	4	5	5	100
PG.1.5.3 Derece mahkemelerinden Anayasa Mahkemesi kararlarına yapılan atıflara ilişkin veri toplama mekanizmasının geliştirilmesi için yapılan toplantıların sayısı	30	4	5	5	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
Kararların icrasının sağlanması hedefini belirleyen Tablo 5'te yer alan, PG.1.5.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır. PG.1.5.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır. PG.1.5.3 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

Tablo 14: Hedef (H2.1) Karar taslağı ve rapor hazırlama süreçlerinin analizi ile nitelik artırımının sağlanması ve yazım süreçlerinin kısaltılması

Amaç (A2)	Performans ve Verimliliğin Arttırılması
Hedef (H2.1)	Karar taslağı ve rapor hazırlama süreçlerinin analizi ile nitelik artırımının sağlanması ve yazım süreçlerinin kısaltılması
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak
H2.1 Performansı	%55
Sorumlu Birim	Genel Kurul Raportörlüğü Komisyonlar Raportörlüğü Bölümler Raportörlüğü Araştırma ve İçtihat Birimi

Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%) (C-A)/(B-A)
PG.2.1.1 Çalışma gruplarının toplantı sayısı	20	100	180	180	100
PG.2.1.2 İçtihat değerlendirme toplantısı sayısı	30	6	6	12	100
PG.2.1.3 İçtihat değerlendirme toplantısına katılan üyelerin sayısı	30	15	15	15	-1
PG.2.1.4 İçtihat değerlendirme toplantısına katılan raportörlerin sayısı	20	100	120	135	1,75

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

Karar taslağı ve rapor hazırlama süreçlerinin analizi ile nitelik artırımının sağlanması ve yazım süreçlerinin kısaltılması hedefini belirleyen Tablo 6'da yer alan, PG.2.1.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla performansın yüzde 100 oranında gerçekleştiği gözönünde bulundurulduğunda 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.
PG.2.1.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.
PG.2.1.3 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılamamıştır. İzleme dönemindeki gerçekleşme değerine bakıldığında (C değeri) izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değere (B değeri) ulaşıldığı görülse de Mahkememiz 2022-2026 stratejik planında yer alan Tablo 6 Hedef (H2.1) (İçtihat değerlendirme toplantısına katılan üyelerin sayısı) plan dönemi başlangıç değeri ile izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer hatalı belirlendiğinden performans değerlendirmesi yapılamamıştır.
PG.2.1.4 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.

Tablo 15: Hedef (H2.2) Karar oluşturma süreçlerinde bilişim sistemlerinin etkin kullanımı için teknik altyapının güçlendirilmesi

Amaç (A2)	Performans ve Verimliliğin Arttırılması
Hedef (H2.2)	Karar oluşturma süreçlerinde bilişim sistemlerinin etkin kullanımı için teknik altyapının güçlendirilmesi
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak
H2.2 Performansı	%100
Sorumlu Birim	Genel Kurul Raportörlüğü Komisyonlar Raportörlüğü Bölümler Raportörlüğü Araştırma ve İçtihat Birimi Bilgi İşlem Müdürlüğü Bireysel Başvuru Müdürlüğü Yazı İşleri Müdürlüğü

Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)	İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)	İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)	Performans (%) (C-A)/(B-A)
PG.2.2.1 Ulusal Yargı Ağı Projesinde bireysel başvuru alanında yapılan güncelleme sayısı	50	12	15	15	100
PG.2.2.2 UYAP dışı kullanılan diğer bilişim sistemlerinde yapılan güncelleme sayısı	20	10	18	20	1,25
PG.2.2.3 Raportörlere ve teknik personele verilen eğitim sayısı	10	2	6	6	100
PG.2.2.4 Eğitim verilen raportör ve teknik personelin sayısı	20	50	90	100	1,25

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

Karar oluşturma süreçlerinde bilişim sistemlerinin etkin kullanımı için teknik altyapının güçlendirilmesi hedefini belirleyen Tablo 7'de yer alan,

PG2.2.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.

PG2.2.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.

PG2.2.3 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.

PG2.2.4 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.

Tablo 16: Hedef (H3.1) Fiziki ve teknik altyapının Mahkemenin ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi

Amaç (A3)			Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi		
Hedef (H3.1)			Fiziki ve teknik altyapının Mahkemenin ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi		
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı			Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı		
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi			Performans ve Verimliliğin Arttırılması, Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi, Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi		
H3.1 Performansı			%100		
Sorumlu Birim			Teknik Hizmetler Müdürlüğü Sivil Savunma Uzmanlığı		
Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG.3.1.1 Fiziksel altyapılarının iyileştirilmesine ihtiyaç duyulan sistem, tesisat ve yapıların tamamlanma yüzdesi	100	80	100	100	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
Fiziki ve teknik altyapının Mahkemenin ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi hedefini belirleyen Tablo 8'de yer alan, PG.3.1.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

Tablo 17: Hedef (H3.2) Bilişim altyapısının Mahkemenin ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi

Amaç (A3)	Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi
Hedef (H3.2)	Bilişim altyapısının Mahkemenin ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Performans ve Verimliliğin Arttırılması, Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi, Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi
H3.2 Performansı	%93,33
Sorumlu Birim	Bilgi İşlem Müdürlüğü

Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG.3.2.1 Temin edilen donanım sayısının mevcut donanım sayısına oranı	30	10	10	10	0
PG.3.2.2 Bilişim altyapısının iyileştirilmesine ihtiyaç duyulan sistem, tesisat ve yapıların tamamlanma yüzdesi	70	70	85	90	100

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

Bilişim altyapısının Mahkemenin ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesi hedefini belirleyen Tablo 9'da yer alan,

PG.3.2.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılamamıştır. İzleme dönemindeki gerçekleşme değerine bakıldığında (C değeri) izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değere (B değeri) ulaşıldığı görülse de Mahkememiz 2022-2026 stratejik planında yer alan Tablo 9 Hedef (H3.2) (Temin edilen donanım sayısının mevcut donanım sayısına oranı) plan dönemi başlangıç değeri ile izleme dönemindeki yıl sonu hedeflenen değer hatalı belirlendiğinden performans değerlendirmesi yapılamamıştır.

PG.3.2.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.

Tablo 18: Hedef (H4.1) Mevzuat altyapısının geliştirilmesi

Amaç (A4)			Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi		
Hedef (H4.1)			Mevzuat altyapısının geliştirilmesi		
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı			Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı		
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi			Kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa'ya uygunluğunu, temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamak		
H4.1 Performansı			%100		
Sorumlu Birim			Genel Kurul Raportörlüğü Komisyonlar Raportörlüğü Bölümler Raportörlüğü Araştırma ve İçtihat Birimi		
Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG.4.1.1 Temel hak ve özgürlüklerin korunması kapsamında yargısal hizmetlerin daha iyi yönetilmesinde ihtiyaç duyulan mevzuatın geliştirilmesi için yapılan toplantı sayısı	100	12	15	15	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
Mevzuat altyapısının geliştirilmesi hedefini belirleyen Tablo 10'da yer alan, PG.4.1.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

Tablo 19: Hedef (H4.2) İş veriminin artırılması

Amaç (A4)			Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi		
Hedef (H4.2)			İş veriminin artırılması		
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı			Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı		
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi			Performans ve Verimliliğin Arttırılması, Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi, Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi		
H4.2 Performansı			%100		
Sorumlu Birim			Özel Kalem Müdürlüğü Personel Müdürlüğü		
Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG.4.2.1 Düzenlenen hizmet içi eğitim programının sayısı	50	2	3	7	100
PG.4.2.2 Hizmet içi eğitim programına katılan mensupların yüzdesel oranı	50	85	100	100	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
İş veriminin artırılması hedefini belirleyen Tablo 11'de yer alan, PG.4.2.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır. PG.4.2.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

Tablo 20: Hedef (H4.3) Kuruluş gününün kurumsal kapasiteyi güçlendirecek biçimde ulusal ve uluslararası paydaşlarla birlikte akademik, sosyal ve kültürel etkinliklerle icra edilmesinin sağlanması

Amaç (A4)			Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi		
Hedef (H4.3)			Kuruluş gününün kurumsal kapasiteyi güçlendirecek biçimde ulusal ve uluslararası paydaşlarla birlikte akademik, sosyal ve kültürel etkinliklerle icra edilmesinin sağlanması		
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı			Hukuk ve Adalet/Anayasa Yargısı		
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi			Performans ve Verimliliğin Arttırılması, Fiziksel ve Teknik Altyapının Geliştirilmesi, Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi		
H4.3 Performansı			%100		
Sorumlu Birim			Özel Kalem Müdürlüğü Dış İlişkiler Müdürlüğü		
Performans Göstergesi	**Hedefe Etkisi (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri (A)**	**İzleme Dönemindeki Yıl Sonu Hedeflenen Değer (B)**	**İzleme Dönemindeki Gerçekleşme Değeri (C)**	**Performans (%) (C-A)/(B-A)**
PG.4.3.1 Kuruluş gününde düzenlenen sempozyumların sayısı	60	4	5	5	%100
PG.4.3.2 Kuruluş gününde düzenlenen sosyal ve kültürel etkinliklerin sayısı	40	1	2	2	%100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
Kuruluş gününün kurumsal kapasiteyi güçlendirecek biçimde ulusal ve uluslararası paydaşlarla birlikte akademik, sosyal ve kültürel etkinliklerle icra edilmesinin sağlanması hedefini belirleyen Tablo 12'de yer alan, PG.4.3.1 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır. PG.4.3.2 için 2025 yılı Ocak-Aralık dönemi itibarıyla 2025 yılı sonunda hedeflenen değere ulaşılmıştır.					

4-Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi

Anayasa Mahkemesi 2022-2026 stratejik planında 4 amaç, 12 hedef, 30 gösterge belirlemiştir. Stratejik planın uygulanması konusunu takip ederek stratejik plan değerlendirmeleri altışar aylık dönemler hâlinde raporlanmaktadır.

Program Bütçe Sistemi'nde belirlenmiş olan program, alt program, faaliyetler ile alt program hedefleri ve göstergeleri için e-bütçe sistemine altışar aylık dönemler hâlinde girişler yapılmakta olup stratejik planda hedeflenenlerin gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin sonuçlar faaliyet raporunda yayımlanmaktadır.

4. BÖLÜM

KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A- ÜSTÜNLÜKLER

- Yetkilerini Anayasa'dan alan yüksek bir yargı kurumu olması
- Bağımsız ve tarafsız bir kurum olması
- Güçlü bir tarihsel altyapının ve çalışanlar tarafından benimsenmiş bir kurum kültürünün varlığı-Yüksek bir kurumsal saygınlığa sahip olması- İnsan hakları konusundaki kurumsal kapasitenin sürekli gelişmekte olması
- Bireysel başvuru incelemeleri konusunda yetkili tek kurum olması- Kurum fiziki ortam ve çalışma koşullarının yeterli düzeyde olması
- Gelişmiş bir bilişim ve teknoloji altyapısının bulunması- Zengin bir kurum arşivine ve kütüphaneye sahip olması

B- ZAYIFLIKLAR

- Yargı kurumlarının iş yükünün fazla olması
- Yargıda ortalama dosya sonuçlanma süresinin fazlalığı
- Performans ölçümüne ve geliştirilmesine yönelik sistemin tam olarak geliştirilememiş olması- Raportör ve personel sayısının mevcut iş yükü ile orantılı olmaması- İçtihat farklılıklarının giderilmesi konusunda yeterli mekanizmaların bulunmaması

C- DEĞERLENDİRME

1- Fırsatlar

- Kamuoyunda yargı reformuna desteğin sürüyor olması- Bilişim teknolojilerinin sürekli gelişmekte olması
- Uluslararası yargı kuruluşlarıyla ilişkilerin gelişmekte olması- Hukuk alanındaki meslek gruplarına olan ilginin artmış olması- Hâkim ve savcı yardımcıları ile avukat stajyerlerinin Anayasa Mahkemesinde staj yapmalarına ilişkin kanun değişikliği yapılması ve yönetmelik yayımlanması

2- Tehditler

- Bilişim sistemlerine siber saldırı tehditlerinin artıyor olması
- Salgın hastalıklar nedeniyle iş akış sistemlerinin yavaşlaması- Yargı medya ilişkilerinin yeterli düzeyde geliştirilememiş olması
- Diğer yargı organları kararlarına erişim imkânının yeterli düzeyde olmaması- Fiziki yapının iş yükü artışı ve personel sayısındaki artış karşısında yakın bir sürede yetersiz hâle gelebileceğinin anlaşılması- Başvuru sayılarındaki artışın başvuruları karşılama sürelerini uzatması

Ç- ÖNERİ VE TEDBİRLER

Anayasa Mahkemesi Başkanlığı stratejik planının izleme ve değerlendirmesini kolaylaştırmak için mümkün olduğunca hedefler için sonuç odaklı göstergeler seçilmiş, bu göstergeler çıktı seviyeli göstergelerle desteklenmiştir. Göstergeler seçilirken performans verisinin mevcudiyeti gözetilmiştir. Amaç ve hedefler belirlenirken gözönünde bulundurulan program bütçe yapısı gösterge seçiminde de önemli bir unsur olmuştur.

Kurum stratejik planının bütününün izleme ve değerlendirme sorumluluğu üst yöneticide olmakla birlikte izlemeyi kolaylaştırmak ve sürekliliği sağlamak için hedef bazlı izleme sorumlulukları tespit edilmiştir. Plan dönemi boyunca her yılın ilk altı aylık dönemi için "İzleme Raporu", yıl sonunda ise "İzleme ve Değerlendirme Raporu" hazırlanmıştır. Stratejik plan dönemi sonunda ise "Stratejik Plan Gerçekleşme Raporu" hazırlanarak plan hedeflerine ne ölçüde ulaşıldığı raporlanacaktır.

Kurumumuzun 2022-2026 dönemlerini kapsayan stratejik planı ile ilgili olarak uygulama yılı olan 2025 yılı için izleme ve değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmiş, performans sonuçları ortaya konularak "Faaliyet Raporu"na yansıtılmıştır. Bu kapsamda yürürlükteki stratejik planımızın uygulama dönemi olan 2025 yılında sorumlu olunan mevcut performans hedeflerimiz ile alt programlar dâhilindeki göstergelerimiz kapsamında belirlenen faaliyetler titizlikle yürütülmüş ve 2025 yılı kapsamında hedeflere ilişkin belirlenen 12 hedef kartında yer alan 30 göstergenin 28'inde hedefe ulaşılmış, 2'sinde ise kısmen ulaşılmıştır. Genel olarak hedef gerçekleşme oranı %93,33 olmuştur.

HAKLAR VE ÖZGÜRLÜKLER İNSANLIĞIN ONURU VE ERDEMİDİR

5. BÖLÜM

EKLER

EK 1: MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Mali hizmetler birim yöneticisi olarak idaremiz harcama birimlerinin sorumluluğunda yürütülen iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması ve geliştirilmesi çalışmalarında gerekli koordinasyonun sağlandığını, eğitim ve rehberlik hizmeti verildiğini, uygulama sonuçlarının izlendiğini, değerlendirildiğini ve sonuçların harcama yetkilisine ve üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

Mali kanunlar ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkilisine gerekli bilgileri sağladığımı ve danışmanlık faaliyetinde bulunduğumu beyan ederim. Faaliyet Raporu'nun "III/A- Malî Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim.

Murat AZAKLI
Anayasa Mahkemesi Genel Sekreteri

EK 2: İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

ÜST YÖNETİCİNİN İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak görev ve yetkilerim çerçevesinde Anayasa Mahkemesi Başkanlığı bütçesinin; kalkınma planına, yıllık programa, stratejik plan ve performans programı ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlandığını ve uygulandığını, amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi ve ilgili mevzuatla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını beyan ederim.

Bu çerçevede iç kontrol sisteminin idarenin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesine, kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesine, her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesine, karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesine, varlıkların kötüye kullanılmasının ve israfının önlenmesine ve kayıplara karşı korunmasına ilişkin yeterli ve makul güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmelere, yönetim bilgi sistemlerine, iç kontrol sistemi değerlendirme raporlarına, izleme ve değerlendirme raporlarına, harcama yetkilisi ile mali hizmetler birim yöneticisi tarafından sunulan güvence beyanlarına ve denetim raporlarına dayanmaktadır.

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Kadir ÖZKAYA
T.C.
Anayasa Mahkemesi Başkanı